

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

2. NEDĚLE POSTNÍ – 25. ÚNORA 2024

Budu kráčet před Hospodinem v zemi živých.

A BYL PŘED NIMI PROMĚNĚN... ZJEVIL SE JIM ELIÁŠ S MOJŽÍŠEM A ROZMLOUVALI S JEŽÍŠEM. (Mk 9,2.4).
Freska na Hoře Tábor, *Peregrinatio ad Fontes Salutis*, Izrael, 27. února 2013.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, v Abrahámovi, našem otci ve víře, se nám dostalo zaslíbení, které došlo svého naplnění v Ježíši Kristu. Proto skrze něj volejme s důvěrou k Bohu Otci:

L: BOŽE NAŠEHO PÁNA JEŽÍŠE KRISTA, VYSLYŠ NÁS.

- Tys Abraháma učinil velkým, mocným národem a jeho putování jsi provázel divy a znameními; dej, ať náš národ, který si dnes připomíná tragický okamžik svých dějin, má pohled upřený na Tebe, všemohoucího Boha, který vedeš pouští ke svobodě.
- Tys na hoře proměnění zjevil oslnivou slávu svého Syna uprostřed Mojžíše a Eliáše, ved' nás po cestách tvých příkázání k jasu prorockého křestního povolání.
- Za zmučený ukrajinský národ, ať pozná čas míru, a v Palestině a Izraeli ustane násilí, rukojmí jsou propuštěni a všem se otevře budoucnost naděje.
- Modleme se, aby nevléčitelně nemocní i jejich rodiny měli veškerou kvalitní lékařskou péči a nezbytnou lidskou podporu.
- Tys nám dal poznat, že máme svou vlast v nebi: proměň ubohá těla našich zemřelých, aby nabyla podoby Kristova těla oslaveného.

K: Bože, dej nám skrze Ježíše Krista kráčet k poznání naší pravé vlasti, jejíž odlesk jsme spatřili na tváři tvého milovaného Syna a našeho Pána.

L: Amen.

„Mistře, je dobře, že jsme tady. Máme udělat tři stany: jeden tobě, jeden Mojžíšovi a jeden Eliášovi?“ (Mk 9,5).
Bazilika Proměnění Páně na hoře Tábor. Poutníci na Hoře Tábor. Peregrinatio ad Fontes Salutis, Izrael, 27. 2. 2013.

Jeho Svatost František ze srdce uděluje Apoštolské Požehnání
JAROSLAVU A MILENĚ DOBEŠOVÝM U PŘÍLEŽITOSTI 50. VÝROČÍ MANŽELSTVÍ
a vyprošuje jejich rodině neustálou hojnost nebeských milostí s přáním,
aby stále rostla ve víře a lásce a vždy vydávala zářné svědectví příkladného křesťanského života.
Chrám sv. Benedikta, Pustiměř, 23. února 2024

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

3. NEDĚLE POSTNÍ – 3. BŘEZNA 2024

Pane, ty máš slova věčného života.

„JÁ JSEM HOSPODIN, TVŮJ BŮH, JÁ JSEM TĚ VYVEDL Z EGYPTSKÉ ZEMĚ, Z DOMU OTROCTVÍ. NEBUDEŠ MÍT JINÉ BOHY MIMO MĚ.“ (Ex 20,2). Michelangelova socha Mojžíše pro náhrobek papeže Julia II. v bazilice sv. Petra v okovech. *Peregrinatio Ad Limina Apostolorum*, Řím, Itálie, 10. června 2007.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

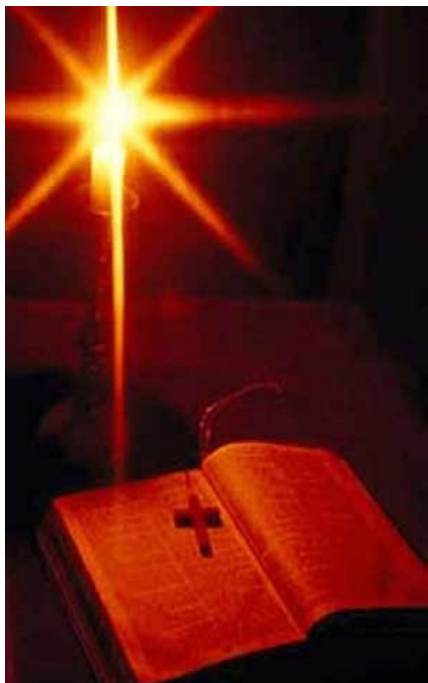
K: Bratři a sestry, na tomto posvátném místě, které si zvolil Bůh, jenž nás skrze svého Syna vyvedl ze země otroctví hříchu a smrti, vzývejme jeho moc a jeho moudrost:

L: HOSPODINE, NÁŠ BOŽE, VYSLYŠ NÁS.

- Za Církev, aby v tomto čase postu, modlitby a dobročinnosti měla svůj pohled upřený na Krista a v síle jeho lásky dokázala přivádět ke spáse všechny národy.
- Modleme se, aby ti, kteří v různých částech světa pro evangelium riskují své životy, byli pro církev zdrojem odvahy a misijního zápalu.
- Za všechny, kdo kráčejí údolím vnitřních temnot, aby nepodlehli pokušení zoufalství či klamných nadějí, ale s důvěrou se obrátili k Bohu, který pouští vede ke svobodě.
- Za zmučený ukrajinský národ, ať pozná čas míru, a v Palestině a Izraeli ustane násilí, rukojmí jsou propuštěni a všem se otevře budoucnost naděje.
- Modleme se, aby ti, kdo dosud odkládali svátost smíření, našli cestu k setkání s milosrdným Kristem.
- Za všechny věrné zemřelé, aby pro své pozemské očekávání tvého příchodu, byli očištěni od svých vin a došli blaženého patření na tvou slávu.

K: Otče, vyslyš prosby této své rodiny a projev na nás svou moc a svou moudrost, kterou jsi zjevil ve svém ukřižovaném Synu. Skrze Krista, našeho Pána. **L:** Amen.

LITURGICKÉ TEXTY 2. NEDĚLE POSTNÍ

1. ČTENÍ – GEN 22,1-2.9A.10-13.15-18

Čtení z první knihy Mojžíšovy.

Bůh zkoušel Abraháma a řekl: „Abraháme!“ Odpověděl: „Tady jsem!“ Bůh pravil: „Vezmi svého syna, svého jediného syna, kterého miluješ, Izáka, a jdi do země Moria a obětuj ho tam jako celopal na jedné z hor, kterou ti označím.“ Když došli na místo od Boha určené, Abrahám tam vystavěl oltář, narovnal dříví. Pak vztáhl Abrahám ruku a vzal nůž, aby zabil svého syna. Ale Hospodinův anděl na něho zavolal z nebe: „Abraháme, Abraháme!“ Ten se ozval: „Tady jsem!“ (Anděl) řekl: „Nevztahuj svou ruku na chlapce a nic mu nedělej, neboť nyní vím, že se bojíš Boha, když mi neodpíráš svého syna, svého jediného syna.“ Abrahám pozdvihl své oči, a hle – za ním beran, který se chytil za rohy v křoví. Abrahám šel, vzal ho a obětoval jako celopal

místo svého syna. Hospodinův anděl zavolal na Abraháma podruhé z nebe a řekl: „Při sobě samém přísahám – praví Hospodin – že jsi to udělal a neodepřel jsi mi svého syna, svého jediného syna, zahrnu tě požehnáním a rozmnožím tvé potomstvo jako nebeské hvězdy, jako písek na mořském břehu, a tvé potomstvo se zmocní brány svých nepřátel. V tvém potomstvu budou požehnány všechny národy země za to, že jsi mě poslechl.“

ŽALM 116

Měl jsem důvěru, i když jsem si řekl: – „Jsem tak sklíčen!“ – Drahocenná je v Hospodinových očích – smrt jeho zbožných. Ach, Hospodine, jsem tvůj služebník, – jsem tvůj služebník, syn tvé služebnice, – rozvázal jsi moje pouta. – Přinesu ti oběť díků, Hospodine, – a budu vzývat tvé jméno. Splním své sliby Hospodinu – před veškerým jeho lidem – v nádvořích domu Hospodinova, – uprostřed tebe, Jeruzaléme!

2. ČTENÍ – ŘÍM 8,31B-34

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

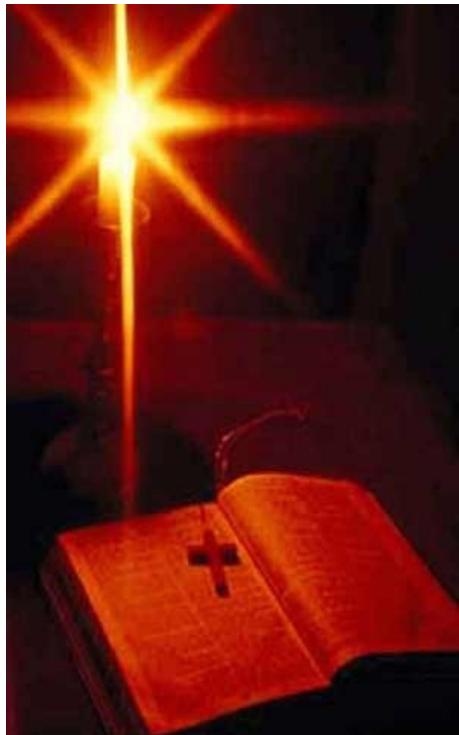
Bratři! Je-li Bůh s námi, kdo proti nám? Když ani vlastního Syna neušetřil, ale vydal ho za nás za všechny, jak by nám s ním nedaroval také všechno ostatní? Kdo vystoupí se žalobou proti Božím vyvoleným? Bůh přece ospravedlňuje! Kdo odsoudí? Kristus Ježíš přece zemřel, ano i z mrtvých vstal, je po Boží pravici a přimlouvá se za nás!

EVANGELIUM – MK 9,2-10

Slova svatého evangelia podle Marka.

Ježíš vzal s sebou Petra, Jakuba a Jana a vyvedl je na vysokou horu, aby byli sami. A byl před nimi proměněn. Jeho oděv zářivě zbělel – žádný bělič na světě by ho nedovedl tak vybělit. Zjevil se jim Eliáš s Mojžíšem a rozmlouvali s Ježíšem. Petr se ujal slova a řekl Ježíšovi: „Mistře, je dobře, že jsme tady. Máme udělat tři stany: jeden tobě, jeden Mojžíšovi a jeden Eliášovi?“ Nevěděl totiž, co by měl říci; tak byli ustrašení. Tu se objevil oblak a zastínil je. Z oblaku se ozval hlas: „To je můj milovaný Syn, toho poslouchejte!“ Když se rozhlédli, najednou u sebe neviděli nikoho jiného, jenom samotného Ježíše. Když sestupovali s hory, přikázal jim, aby nikomu nevypravovali o tom, co viděli, dokud Syn člověka nevstane z mrtvých. Toho slova se chytili a uvažovali mezi sebou, co to znamená „vstát z mrtvých“.

LITURGICKÉ TEXTY 3. NEDĚLE POSTNÍ

1. ČTENÍ – EX 20,1-3.7-8.12-17

Čtení z druhé knihy Mojžíšovy.

Bůh vyhlásil všechna tato přikázání:

„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. Nebudeš mít jiné bohy mimo mě.

Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha. Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jména zneužíval.

Pamatuj na den sobotní, že ti má být svatý.

Cti svého otce i svou matku, abys dlouho žil na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.

Nezabiješ. Nezcizoložíš. Nepokradeš. Nevydáš křivé svědectví proti svému bližnímu. Nebudeš dychtit po domu svého bližního. Nebudeš dychtit po ženě svého bližního, ani po jeho otroku, ani po jeho otrokyni, ani po jeho býku, ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu.“

ŽALM 19

Hospodinův zákon je dokonalý, občerstvuje duši, – Hospodinův příkaz je spolehlivý, nezkušenému dává moudrost. Hospodinovy předpisy jsou správné, působí radost srdci, – Hospodinův rozkaz je jasný, osvětluje oči. Bázeň před Hospodinem je upřímná, trvá na věky, – Hospodinovy výroky jsou pravdivé, všechny jsou spravedlivé. Dražší jsou nad zlato, nad hojnost ryzího zlata, – sladší jsou nad med, nad šťávu z plástů.

2. ČTENÍ – 1KOR 1,22-25

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Korint'anům.

Bratři! Židé si přejí zázraky, Řekové zase hledají moudrost, ale my kážeme Krista ukřižovaného. Židy to uráží a pohané to pokládají za hloupost. Ale pro ty, kdo jsou povoláni, ať jsou to židé nebo pohané, je Kristus Boží moc a Boží moudrost. Neboť „pošetilá“ Boží věc je moudřejší než lidé a „slabá“ Boží věc je silnější než lidé.

EVANGELIUM – JAN 2,13-25

Slova svatého evangelia podle Jana.

Byly blízko židovské velikonoce a Ježíš se odebral vzhůru do Jeruzaléma. V chrámě zastihl prodavače býčků, ovcí a holubů i směnárníky, jak tam sedí. Tu si udělal z provazů důtky a vyhnal všechny z chrámu i s ovcemi a býčky, směnárníkům rozházal peníze a stoly jim zpřevracel a prodavačům holubů řekl: „Jděte s tím odtud! Nedělejte z domu mého Otce tržnici!“ Jeho učedníci si vzpomněli, že je psáno: „Horlivost pro tvůj dům mě stravuje.“ Židé mu však namítli: „Jakým znamením nám dokážeš, že tohle smíš dělat?“ Ježíš jim odpověděl: „Zbořte tento chrám, a ve třech dnech jej zase postavím.“ Tu židé řekli: „Tento chrám se stavěl šestačtyřicet let – a ty že bys ho zase postavil ve třech dnech?“ On však to řekl o chrámu svého těla. Teprve až byl vzkříšen z mrtvých, uvědomili si jeho učedníci, co tím chtěl říci, a uvěřili Písmu i slovu, které Ježíš řekl.

Když byl v Jeruzalémě o velikonočních svátcích, mnoho jich uvěřilo v jeho jméno, když viděli znamení, která konal. Ježíš se jim však sám nesvěřoval, protože znal všechny a nepotřeboval, aby mu někdo něco o lidech vykládal. Sám totiž věděl, co je v člověku.

„Čiňte pokání a věřte evangeliu“ (Marek 1,15)

DOBA POSTNÍ S TOMÁŠEM KARDINÁLEM ŠPIDLÍKEM, S.J.,

čestným občanem Pustiměře

a

P. FRANTIŠKEM BENÍČKEM

PONDĚLÍ PO 2. NEDĚLI POSTNÍ – 26. ÚNORA 2024

Ježíš řekl svým učedníkům: „Budte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec! Nesudte, a nebudete souzeni, nezavrhněte, a nebudete zavrženi. Odpouštějte, a bude vám odpuštěno. Dávejte, a dostanete: míru dobrou, natlačenou, natřesenou a vrchovatou vám dají do klína. Neboť jakou mírou měříte, takovou se naměří zas vám.“ (Lk 6,36-38)

Budte milosrdní. Milosrdný je ten, kdo má „milé srdce“. V našem jazyce tomu rozumíme tak, že je citlivý, snadno se dojme. Vidí chudáka, a proto mu hned něco daruje. Slyší, že druhého něco bolí, proto ho polituje. Srdce je pro nás symbol citů. V biblické mluvě však má daleko hlubší význam. Je v něm soustředěn celý vnitřní život. Srdce rozvažuje, rozhoduje se, ale hlavně se v srdci uchovává všechno to, co kdo prožil. Může to být vzpomínka na události, ale jsou to především osoby, s kterými jsme se setkali. Uchováváme v srdci naše setkání s nimi a své dojmy. V této souvislosti je milosrdný ten, kdo myslí, vzpomíná dobře na ty, s kterými něco prožil. Je jim proto věrný. Je to ctnost, která v dnešním zmatku mizí. Potkáváme mnoho lidí, pak na ně zapomeneme. Dnes nás dojmou a zítra nám jsou lhostejní. Naše milosrdenství se stává povrchním, sentimentálním. Chybí mu kořen stálosti, věrnosti.

Jako je milosrdný váš Otec. V žalmech se často prosí, aby nám byl Bůh milosrdný (Žl 4,2; 6,3), anebo se Bohu děkuje za to, že „jeho milosrdenství „ k nám je veliké (Žl 107,1). V jakém smyslu tomu máme rozumět? Zjevuje se tu obojí stránka milosrdenství, jak jsme ji naznačili. Bůh vidí bídu lidí a ta ho dojíká. Vysvobození Židů z Egypta se líčí jako skutek Božího milosrdenství: „Viděl jsem bídu svého lidu. Naklonil jsem své ucho k jejich volání. Znáám jejich úzkosti. Rozhodl jsem se tedy, že je vysvobodím“ (Ex 3,7n). Později ovšem měl Bůh s Židy smutné zkušenosti. Nezachovali jeho příkazy, byli mu nevěrní. Ale právě proti této jejich nevěrnosti, nestálosti se on odvolává naopak ze své strany. Je milosrdný, tj. zůstává věrný slibům, které dal Abrahámovi. Člověk všech dob se potácí v nejistotách a hledá, oč se opřít: o peníze, o přátele, o systém. I pohané říkají, že jsou ty opory slabé, že je potřeba hledat jistotu u Boha. Ale bohové mívají požadavky. Zastanou se jen těch, kdo se řídí jejich příkazy. Bůh biblický též požaduje. Ale nadto je Otec. Zůstane věrný i těm, kdo pochybili, odpouští, je milosrdný.

Mírou, kterou měříte, bude zase naměřeno vám. Člověk byl stvořen k Božímu obrazu a podobnosti (Gn 1,26-27). Má se tedy projevit jako někdo, kdo je Bohu podobný. Kdy se to projeví nejlíp? Podle sv. Řehoře Nysského se to pozná ve skutcích milosrdenství. A protože je odměna v nebi podle stupně podobnosti s Bohem, platí zásada, že bude naměřeno každému podle toho, jak měřil bližnímu. Kazatelský příklad to ilustruje vypravováním, že nějaká zbožná kněžna pozvala na večeři lid z podhradí. Ti se ovšem silně podivili, když našli na talířích divné věci. Jeden kůrku chleba, druhý malý peníz, třetí koláč. Kde se ty věci vzaly? Kněžna se předtím přestrojila za žebračku a obešla obec. Teď dostal zpátky každý to, co předtím daroval. Ať už je ta příhoda skutečná nebo vymyšlená, je parabolou, přirovnáním. Nemůžeme ji přenést doslova z tohoto do věčného života. Ale vyjadřuje postoj Boží ve srovnání s postojem naším a jejich vzájemnou závislost.

"Nesud'te a nebudete souzeni." V této jediné větě, kterou jsme slyšeli, je obsaženo hodně poučení pro každého z nás. Z této věty plyne, že každým odsuzováním bližního, odsuzujeme sebe. Kdo se tedy varuje pronášet soudy o druhých má výslovný Boží slib, že nebude souzen. U soudu je porota soudců. Máme zde žalobce, který trvá na potrestání viníka, který udělal nějaký trestný čin. Je tam ale i advokát, jehož posláním je hájit obžalovaného, upozorňovat na polehčující okolnosti. Stávají se však i případy, že žalobce chtěl nejvyšší trest a obhájce úplné zproštění viny na podkladě svých argumentů. Tak složité byly argumenty pro a proti. Tak těžké bylo vynést spravedlivý rozsudek. Nikdo z nás není tak čistý a spravedlivý, aby viděl na dno věcí a mohl tak vyslovit správný soud o jakémkoliv člověku. Máme se řídit v této věci podle Pána Ježíše. Když k němu přivedli hříšníci, kterou Mojžíšův zákon přikázal kamenovat, odvětil: kdo z vás je bez hříchu, první hod' kamenem". Oni zahanbeně odešli. Nakonec tam zůstává sám s provinilou ženou. Čekali bychom, že jí dá pořádné kázání. On však ji ujišťuje, že ji neodsuzuje, ani jí nepohrdá, ani se od ní neodvrací, ale její jednání neschvaluje. On říká hříšnici: "Neodsuzuji tě, ale jdi a už nehřeš." Neodsuzujeme nikdy člověka, ale zároveň nemlčíme ke zlu, které vidíme kolem sebe. Pomodleme se, poradme, vedme dialog, snažme se o smír. Je třeba, abychom byli v této věci velmi taktní a opatrné, prosili Ducha svatého o vhodné slovo a pokud něco máme proti druhému, řešili to mezi čtyřma očima, nepřestali ho mít rádi.

ÚTERÝ PO 2. NEDĚLI POSTNÍ – 27. ÚNORA 2024

Ježíš mluvil k zástupům i ke svým učedníkům: „Na Mojžíšův stolec zasedli učitelé Zákona a farizeové. Dělejte a zachovávejte všechno, co vám řeknou, ale podle jejich skutků nejednejte, neboť mluví, ale nejednají. Svazují těžká a neúnosná břemena a vkládají je lidem na ramena, ale sami se jich nechtějí dotknout ani prstem. Všechny své skutky dělají jen proto, aby se ukázali před lidmi. Dávají si zhotovovat zvlášť široké modlitební remínky a zvlášť velké štrápece na šatech, mají rádi čestná místa na hostinách a přední sedadla v synagogách, mají rádi pozdravy na ulicích, a když jim lidé říkají 'mistře'. Vy

však si nedávejte říkat `mistr', jenom jeden je váš Mistr, a vy všichni jste bratři. A nikomu na zemi nedávejte jméno `otec', jenom jeden je váš Otec, a ten je v nebi. Ani si nedávejte říkat `učitel', jenom jeden je váš Učitel - Kristus. Kdo je mezi vámi největší, ať je vaším služebníkem. Kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen." (Mt 23,1-12)

Dělejte a zachovávejte všechno, co vám řeknou, ale podle jejich skutků nejednejte. Byzantský světec Simeon Nový Teolog prožil v životě obdobnou krizi, jaká se později na západě projevila ve formě viklefishmu. Na slovo věřil svému duchovnímu otci, prostému mnichovi, ale dostal se do konfliktu s biskupy. Komu dát přednost? Začal uvažovat. Poslouchat smím jenom tam, kde mluví Duch svatý. Jak mohou mít Ducha svatého biskupové, když podle evangelia nežijí? V této a v podobných diskuzích se často citoval výrok Kristův o farizeích a představených židovského národa. Ježíš jim často vytýká jejich mravní nedostatky, neostýchá se nazvat je pokrytci, „obílenými hroby“ (Mt 23,27), ale přesto napomíná lid: „Konejte a zachovávejte všechno, co vám řeknou!“ Je to nelogické? Ukazuje to naopak zvláštní stránku Boží lásky. Bůh sám svůj lid vede neomylně. Dělá to skrze své zástupce na zemi a ti jsou v jeho rukou. I kdyby byli nehodní svého úřadu, Bůh nedopustí, aby zkazili jeho zjevení a prozřetelnostní vedení.

Vy si nedávejte říkat `mistr', jenom jeden je váš Mistr. České slovo mistr pochází z latinského magister, učitel. Byl to titul původně univerzitní, ale přešel i do řemesla. U Židů byl titulem těch, kdo vyučovali Boží zákon. Vyučovat zákonu může jenom ten, kdo zná jeho smysl. Protože pak smysl celého Zákona je Kristus, dodává on sám logicky: „Jeden je váš Učitel, Mesiáš.“ Nemínil tím ovšem zakázat užívání občanské, společenské, různých titulů, mezi něž patří i oslovení „mistře“. Chtěl jenom, abychom si uvědomili, že pravé duchovní poznání má svůj první pramen v něm samém. On je vtělené Slovo Otec, tj. v něm je to, co nám Bůh chce říci. Ale co potom řekneme o těch, kteří Krista nikdy nepoznali? Odpověď máme v učení o katolickém ekumenismu. Hledají-li upřímně dobro a pravdu, hledají Krista, i když pod jinými jmény. Neznají Krista, ale on je zná a učí i je podle stupně milosti, kterou jim chce dát.

A nikomu na zemi nedávejte jméno `otec', jenom jeden je váš Otec, a ten je v nebi. I tímto výrokem nemínil Kristus pochybovat o skutečných vztazích v rodině. Ale jde o jejich původ. V občanském slovníku pochází slovo otec skutečně z rodiny. Když je přeneseme jinam, jsme si vědomi, že je to obrazně. Tak nazývají dobrého krále „otcem vlasti“, zakladatel hnutí je „otcem myšlenky“. Užívalo se někdy toho výrazu i o božstvu. Latinsky Jupiter pochází z *Deus-pater*, Bůh-otec. Jak se tomu rozumělo? Zase přeneseně. Naši praví otcové jsou na zemi, latinský bůh však je dobrotivý, má otcovské vlastnosti, můžeme ho tedy tak nazvat. Ježíš však tento postup myšlení převrací. Pravý a první Otec je na nebi. Naši rodiče na zemi a kdokoli jiný, komu říkáme „otec“, je jenom odlesk toho, kdo nám dal opravdu vznik, kdo nás zahrnuje dobrotou a ke komu se modlíme „Otče náš, jenž jsi na nebesích“.

STŘEDA PO 2. NEDĚLI POSTNÍ – 28. ÚNORA 2024

Když se Ježíš vydal na cestu do Jeruzaléma, vzal si stranou dvanáct učedníků a na cestě jim řekl: „Teď jdeme do Jeruzaléma. Tam Syn člověka bude vydán velekněžím a učitelům Zákona. Odsoudí ho k smrti a vydají pohanům, aby se mu posmívali, zbičovali a ukřižovali ho, ale třetího dne bude vzkříšen.“ Tu k němu přistoupila matka Zebedeových synů se svými syny a padla mu k nohám, aby ho o něco požádala. Zeptal se jí: „Co si přeješ?“ Odpověděla mu: „Poruč, aby tito dva moji synové zasedli jeden po tvé pravici a druhý po tvé levici v tvém království.“ Ježíš na to řekl: „Nevíte, oč žádáte. Můžete pít kalich, který já budu pít?“ Odpověděli: „Můžeme.“ Řekl jim: „Můj kalich sice pít budete, ale udělovat místa po mé pravici a levici není má věc, ta místa patří těm, kterým jsou připravena od mého Otce.“ Když to uslyšelo ostatních deset, rozmrzeli se na ty dva bratry. Ježíš si je však zavolal a řekl: „Víte, že panovníci tvrdě vládnou nad národy a velmoži jim dávají cítit svou moc. Mezi vámi však tomu tak nebude. Ale kdo by chtěl být mezi vámi veliký, ať je vaším služebníkem, a kdo by chtěl být mezi vámi první, ať je vaším otrokem. Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za všechny.“ (Mt 20,17-28)

Teď jdeme vzhůru do Jeruzaléma. „Není každá řeka Jordán a není každé město Jeruzalém,“ říkali středověcí poutníci, aby ospravedlnili namáhavé a nebezpečné putování do Palestiny. Pro Židy byl Jeruzalém město, které zvolil za své bydliště na zemi sám Bůh v chrámu na hoře Sion. Kde jinde by se tedy měl ujmout své vlády slíbený Mesiáš, král budoucího věku, než právě v tomto městě. Ježíš je si plně vědom všech těchto proroctví. Ohlašuje tedy, že jde vzhůru do Jeruzaléma, aby se to všechno vyplnilo. Jde vzhůru, protože město je na kopci, ale vystupuje i symbolicky, protože tam brzo ohlásí: „Je mně dána všechna moc na nebi i na zemi“ (Mt 28,18). Cesta na Sion bude také triumfálním průvodem. Budou mu zpívat: „Hosanna synu Davidovu!“ (Mt 21,9). Ale jedna věc byla všem přítom nepochopitelná: způsob, jakým se má vlády ujmout. Má to být odsouzením na smrt a korunováním trním. Všecka Boží tajemství jsou nepochopitelná. Toto pak vyžaduje zvláštní osvícení Duchem svatým. Zato však ti, kterým se dostalo, vyznávají se sv. Pavlem, že se už nedokáží ničím jiným chlubit než křížem našeho Pána Ježíše Krista (Gal 6,14).

Tam Syn člověka bude vydán velekněžím a učitelům Zákona. Něco jiného je smát se, jiné je vysmívat se. Smějeme se slovním obrátům, neočekávané situaci apod. Vysmíváme se lidem. Sklidí výsměch, kdo by chtěl např. zpívat při koncertním představení a nemá hlas. Vysmějí se každému, kdo by chtěl vládnout a nemá nikoho při sobě, všichni ho opustili. Právem proto píše sv. Pavel, že je Kristův kříž pro pohany bláznovstvím (1 Kor 1,18). Ten úsudek bude tak dlouho oprávněný, dokud se neobjeví skrytá skutečnost, která uniká všem, kdo nemají osvícení Ducha. Kristus se ujímá vlády opuštěn od všech, ale má při sobě Boha Otce, to pak je drtící většina ve všech záležitostech na zemi i na nebi. I dodnes platí: „Jeden člověk a Bůh, to je většina.“ Kdo tu víru má, nebojí se žádného neúspěchu mezi lidmi. Ani se nediví, že jsou křesťanský život, zásady a modlitby ateistům

směšné. Těm, kdo věří, je naopak jejich smích k pláči, protože se slepými máme vždycky soucit.

Vydají ho pohanům, aby se mu posmívali. K pochopení tajemství kříže je tedy potřeba osvětlení, světla Ducha svatého. V dnešní mluvě je světlo nějaký vnější zdroj: slunce, žárovka, svíce. Židé mluvili o dvojitým světle: světle vnějším a vnitřním, tj. schopnosti vidět, mít „světlo očí“. K tomu, aby poznali Krista, měli velekněží a učení rabíni osvětlení Boží z vnějšku, tj. Písmo, předpovědi proroků, symboly z izraelských dějin. Ale nerozuměli jim. Chybělo jim „světlo očí“, tj. schopnost Písmu duchovně rozumět. V tom je tragédie vyvoleného národa. Dostal Zákon, aby ho vedl ke Kristu a tím Zákonem ho jeho vykladači vydali na smrt. Jak taková vnitřní slepota vzniká? Lidově se říká, že ani za poledního slunce nenajde na náměstí potřebného chudáka ten, kdo sám hledá jenom peníze. Ti, co hledali vlastní moc a vládu, nemohli vidět, jak mají přijmout vládu Boží, Mesiáše, který blahoslavlil chudé (Mt 5,3).

Bylo to 28. března 1958, kdy na náměstí sv. Petra ve Vatikánu zazněla slova "Habemus papam", máme papeže. Stal se jím Angelo Giuseppe Roncali - Jan XXIII., papež úsměvu, jak se mu také říká. Ještě předtím však nově zvolený papež musel souhlasit s volbou a tento úřad přijmout. Jan XXIII. tehdy prohlásil, že si je vědom své slabosti a ubohosti, ale v hlasování svých spolubratří vidí Boží vůli sloužit bratřím a sestrám. V životě každého z nás to má být stejně. Naše ctižádost má být ve službě druhým, tak, jak to Pán Ježíš zdůraznil synům Zebedeovým a jejich matce. Kdo chce být první, ať je služebníkem všech.

ČTVRTEK PO 2. NEDĚLI POSTNÍ – 29. ÚNORA 2024

Ježíš řekl farizeům: „Byl jeden bohatý člověk, oblékal se do šarlatu a kmentu a každý den pořádal skvělou hostinu. U jeho dveří léhal jeden žebrák – jmenoval se Lazar – plný vředů a rád by utišil hlad aspoň z toho, co padalo z boháčova stolu; a (ještě k tomu) přicházeli psi a lízali mu vředy. Žebrák umřel a andělé ho odnesli do Abrahámovy náručí. Pak umřel i boháč a byl pohřben. V pekle v mukách zdvihl oči a viděl z dálky Abraháma a v jeho náručí Lazara. A zvolal: `Otče Abraháme, slituj se nade mnou a pošli Lazara, ať omočí aspoň kousek prstu ve vodě a ovlaží mi jazyk, protože zakouším muka v tomto plamenu.` Abrahám však odpověděl: `Synu, uvědom si, že ty ses měl dobře už zaživa, Lazar naproti tomu špatně. A nyní se tu on raduje, a ty zakoušíš muka. A k tomu ke všemu zeje mezi námi a vámi veliká propast, takže nikdo nemůže přejít odtud k vám, i kdyby chtěl, ani se dostat od vás k nám.` (Boháč) řekl: `Prosím tě tedy, otče, pošli ho do mého otcovského domu. Mám totiž pět bratrů, ať je varuje, aby se také oni nedostali do tohoto místa muk.` Abrahám odpověděl: `Mají Mojžíše a Proroky, ať je uposlechnou!` On však odporoval: `Ne, otče Abraháme! Ale když k nim někdo přijde z mrtvých, pak se obrátí.` Odpověděl mu:

'Jestliže neposlouchají Mojžíše a Proroky, nedají se přesvědčit, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.'" (Lk 16,19-31)

Bohatý člověk se oblékal do šarlatu a kmentu a každý den pořádal hostinu. V názorech na bohatství a chudobu se zdá, že se velmi liší Starý zákon od Nového. Kázání Kristovo začíná: Blahoslavení chudí (Mt 5,3). Dějiny Izraele naopak ukazují na mnoha příkladech, jak Bůh požehná práci těch, kteří mu jsou věrní. Zbohatnou, mají stáda, najdou úrodnou půdu. A tím také dojdou vážnosti a úcty u ostatních. Takový byl Abrahám (srv. Gn 13,2), Izák (srv. Gn 26,12n), Jákob (srv. Gn 30,43). Job byl sice na čas zbaven všeho, ale byla to zkouška jeho věrnosti. Nakonec zbohatl i on. Čím se tedy liší Starý zákon od ostatních národů i od dnešní tzv. kapitalistické mentality? Náboženským postojem. Člověk zbohatne prací, obchodem, loupežemi, podvodem, ale první a opravdový zdroj majetku je Boží požehnání. Bez něho je „marné lidské počínání“. Jmění, které mu mělo sloužit k dobru, se stane pro něho prokletím.

Nebezpečí bohatství. Jmění je tedy podle Písma Boží dar. Dary si posílají lidé navzájem jako připomínku, že si jsou blízcí, že na sebe myslí. Týž smysl mají i dary Boží. Máme mu za ně děkovat. Bohužel se stává opak. Bohatý člověk má dojem, že Boha nepotřebuje, protože má všechno. Udělal si z majetku, jak říká kniha Přísloví (srv. Př 10,15), tvrz, ve které se cítí naprosto bezpečný. Prorok Ozeáš vytýká svým současníkům: „Dobře se najedli, jejich srdce se nadulo, na mne (tj. na Boha) zapomněli“ (Oz 13,6). Zapomenutí Boha je úzce spojeno s pýchou. Proto sv. Jan užívá výrazu „pýcha a bohatství“ (1 Jan2,15n). Pýcha pak je první, tzv. základní hřích, který vede člověka do záhuby. Tedy na otázku, je-li Bible zásadně proti bohatství, je jednoduchá odpověď: Má být tím, čím je, tj. darem Božím, který nám připomíná Boha a povinnost užívat všeho, co máme, jenom k dobrému.

U dveří bohatého ležel žebrák Lazar. Nebezpečí, které bývá s bohatstvím spojeno, je tak velké, že čteme v Novém zákoně mnoho textů, které se zdají odsuzovat jmění vůbec: „Běda vám, bohatí, protože už jste odměnu dostali“ (Lk 6,24). Takový se jeví i smysl podobenství o boháči a chudém Lazarovi. Ale jeho pravý smysl plyne právě z tohoto protikladu. Nebylo by zlé, že boháč hodoval, kdyby neseděl u jeho dveří žebrák, který by se rád nasytil alespoň z drobků, které padaly ze stolu. Ale nikdo mu je nedával. Boháč byl tedy za jeho bídu odpovědný. Není tedy nejhorší sám fakt, že je ve světě chudoba. Bůh se chudých zastane. Ale je hrozná věc, když je někdo za bídu druhého odpovědný. V tom smyslu se mají chápat i tzv. sociální encykliky papežů nové doby. Jejich úmysl není podávat definitivní řešení rozporů společnosti, ale probudit svědomí u těch, kdo je mají řešit, protože mají odpovědnost.

Vyslechli jsme si příběh o boháči a Lazarovi. Boháč skončil v pekle, protože si nevěšimal Lazara, ten mu byl lhostejný, žil jen sám pro sebe. Poučení pro nás z toho plyne, že máme být všímaví k potřebám druhých, mít vždy ochotnou ruku, vynikat ve službě.

Vždyť 'jaký život, taková věčnost'. Kdo důvěřuje Bohu a nežije jen pro sebe, ten nalézá pokoj ve svém srdci a nosí v sobě zárodek šťastné věčnosti. To je poselství biblických čtení, která dnes uslyšíme.

PÁTEK PO 2. NEDĚLI POSTNÍ - 1. BŘEZNA 2024

Ježíš řekl velekněžím a starším lidu: „Poslyšte jiné podobenství: Byl jeden hospodář a ten vysázal vinici. Obehnal ji plotem, vykopal v ní jámu pro lis a postavil strážní věž, pronajal ji vinařům a vydal se na cesty. Když se přiblížilo vinobraní, poslal k vinařům své služebníky vyzvednout z ní výtěžek. Ale vinaři jeho služebníky popadli, jednoho zbili, druhého zabili, třetího ukamenovali. (Hospodář) poslal tedy jiné služebníky, ještě ve větším počtu než poprvé, ale naložili s nimi zrovna tak. Naposled k nim poslal svého syna; myslel si: 'Na mého syna budou mít ohled.' Když však vinaři uviděli syna, řekli si mezi sebou: 'To je dědic. Pojd'te, zabijme ho, a jeho dědictví bude naše!' A popadli ho, vyhnali ven z vinice a zabili. Až pak přijde pán té vinice, co asi s těmi vinaři udělá?“ Odpověděli mu: „Krutě ty zlosyny zahubí a svou vinici pronajme jiným vinařům, kteří mu budou ve svůj čas odvádět výtěžek.“ Ježíš jim řekl: „Nečetli jste nikdy v Písmu: 'Kámen, který stavitelé odvrhli, stal se kvádrem nárožním. Učinil to Pán a v našich očích je to podivuhodné'? Proto vám říkám: Vám bude Boží království odňato a bude dáno národu, který ponese jeho ovoce.“ Když velekněží a farizeové uslyšeli tato jeho podobenství, poznali, že mluví o nich. Hleděli se ho zmocnit, ale měli strach z lidu, protože (lidé) ho považovali za proroka. (Mt 21,33-43.45-46)

Byl jeden hospodář a vysázal vinici. Jde tu o známé podobenství, kterého použil už prorok Izaiáš (Iz 5,1n). Založení a opatrování vinice stojí mnoho práce, zvláště v suchých východních krajinách. Ale zase je známo, že sedlák na svém poli tím víc lpí, čím víc námahy ho stálo. Nakolik se tato lidská zkušenost dá přenést na Boha? Je to ovšem obrazně, ale je to obraz velice působivý. Spasení lidí není pouhý pokyn, ale opravdová Boží práce. Stvoření světa se líčí v Bibli jako účinek Stvořitelova slova. Bůh řekl, a bylo (srv. Gn 1,3n). Spasení je dlouhá Boží pedagogie, která vrcholí vtělením Syna. Spekulativní teologové se ovšem ptají, bylo-li to všechno nutné. Nemohl Bůh svět spasit pouhým slovem, podobně jako svět a člověka stvořil? Uvažujeme-li metafyzicky, snadno odpovíme na otázku kladně. Mohl, vždyť je Bůh všemohoucí. Takové spasení by ovšem jeho moc dokázalo, ale nebylo by pak spasení tím, čím ve skutečnosti je, tj. zjevením Boží lásky.

Pronajal vinici vinařům. Podobenství evangelia tu má na mysli předáky izraelského národa a vůbec vyvolený národ. Sv. Jan Zlatoústý smysl podobenství rozšiřuje. Vinice pak už není jenom to, co Bůh vykonal pro Židy, ale znamená celý svět, jeho krásu a užitečnost. Vinaři pak jsou všichni lidé. Bůh jim svět svěřil, aby jej vzdělávali a vedli k dokonalosti. Člověk tedy nemá ve světě považovat nic za opravdu svého, s čím si může dělat, co chce. Staré římské zákonodárství definovalo soukromé vlastnictví jako právo věci užít nebo

zneužít. Podle zákona tedy nemůžeme být trestáni za to, že jsme rozbili svou vlastní vázu nebo zabili zvíře z našeho dvora. Soukromé vlastnictví v tomto smyslu sv. Jan Zlatoústý popírá. I věci, kterým říkáme „naše“, jsou nám svěřeny Bohem, abychom s nimi vykonali něco dobrého.

Když se přiblížilo vinobraní, poslal k vinařům své služebníky vyzvednout z ní výtěžek. Zase se ptáme, nakolik můžeme toto přirovnání aplikovat na Boha. Potřebuje on něco ze světa a od lidí? Jistě ne. Jaký tedy očekává výtěžek z lidské práce ve světě? Jaké plody může přinést země, aby měly cenu i v nebi? Všeobecně řečeno, jenom jeden: lásku. Je-li dílo stvoření a spasení jeden velký skutek Boží lásky k člověku, pak nežádá Bůh od lidí nic jiného, než aby tato láska byla přijata a v srdcích rostla, aby nebyla nadarmo. Proto je každý dobrý skutek přijetí Boží milosti a každý hřích je naopak odmítnutí daru. Podle starého symbolismu znamená víno lásku. Ale rodí se ze země, která znamená lidskou práci. Ta práce je marnou námahou, když na vinici nezplodí hrozny. Takové jsou naše skutky na vinice světa, když je neinspiruje Boží láska.

SOBOTA PO 2. NEDĚLI POSTNÍ - 2. BŘEZNA 2024

K Ježíšovi přicházeli samí celníci a hříšníci, aby ho slyšeli. Farizeové a učitelé Zákona mezi sebou reptali: „Přijímá hříšníky a jí s nimi!“ Pověděl jim tedy toto podobenství: „Jeden člověk měl dva syny. Mladší z nich řekl otci: ‘Otče, dej mi z majetku podíl, který na mě připadá.’ On tedy rozdělil majetek mezi ně. Netrvalo dlouho a mladší syn sebral všechno, odešel do daleké země a tam svůj majetek rozmařilým životem promarnil. Když všechno utratil, nastal v té zemi velký hlad a on začal mít nouzi. Šel a uchýtil se u jednoho hospodáře v té zemi. Ten ho poslal na pole pást vepře. Rád by utišil hlad lusky, které žrali vepři, ale nikdo mu je nedával. Tu šel do sebe a řekl: ‘Kolik nádeníků mého otce má nadbytek chleba, a já tady hynu hladem! Vstanu a půjdu k svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti Bohu i proti tobě. Už si nezasloužím, abych se nazýval tvým synem. Vezmi mě jako jednoho ze svých nádeníků!’ Vstal a šel k svému otci. Když byl ještě daleko, otec ho uviděl a pohnut soucitem přiběhl, objal ho a políbil. Syn mu řekl: ‘Otče, zhřešil jsem proti Bohu i proti tobě. Už si nezasloužím, abych se nazýval tvým synem.’ Ale otec nařídil služebníkům: ‘Honem přineste nejlepší šaty a oblečte ho, dejte mu na ruku prsten a obuv na nohy! Přiveďte vykrmené tele a zabijte ho! A hodujme a veselme se, protože tento můj syn byl mrtev, a zase žije, byl ztracen, a je zas nalezen!’ A začali se veselit. Jeho starší syn byl právě na poli. Když se vracel a byl už blízko domu, uslyšel hudbu a tanec. Zavolal si jednoho ze služebníků a ptal se ho, co to znamená. On mu odpověděl: ‘Tvůj bratr se vrátil a tvůj otec dal zabít vykrmené tele, že se mu vrátil zdravý.’ Tu se (starší syn) rozzlobil a nechtěl jít dovnitř. Jeho otec vyšel a domlouval mu. Ale on otci odpověděl: ‘Hle, tolik let už ti sloužím a nikdy jsem žádný tvůj příkaz nepřestoupil. A mně jsi nikdy nedal ani kůzle, abych se poveselil se svými přáteli. Když ale přišel tenhle tvůj syn, který prohýřil tvůj majetek s nevěstkami, dals pro něj zabít vykrmené tele!’ Otec mu odpověděl: ‘Dítě, ty jsi pořád se mnou a všechno, co je moje, je i tvoje. Ale máme proč

se veselit a radovat, protože tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije, byl ztracen, a je zase nalezen.'“ (Lk 15,1-3.11-32)

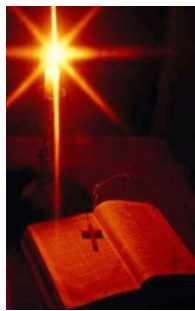

Dej mi z majetku podíl, který na mne připadá. Hříchů je mnoho, mají různé stupně a odrůdy, jejich vypočítání zaplní celou knihu morální teologie. A přece se duchovní autoři ptávají, jaký mají všechny neřesti společný základ. Jednomyslně pak odpovídají: egoismus, nepřírozené uzavření zájmů, pozornost obrácená jenom k sobě. Marnotratný syn měl všechno, ale společně s otcem a bratrem. Zatoužil po tom, aby mohl jmění užívat sám, nezávisle, bez ohledu na druhé. Tím ovšem přetrhal svazky s ostatními. Symbolicky se to vyjadřuje v podobenství tím, že odešel do daleké země. Jeho požadavek nám nepřipadá podivný, vždyť se s něčím podobným setkáváme denně. I sami v sobě objevujeme stále dva sklony. Jednou bychom se s druhými rádi podělili, pohovořili si s nimi, žili společně. A hned vzápětí nás něco pudí odejít tam, kde nás nikdo nezná, schovat si pro sebe, co máme, uzavřít se. Podle V. Solovjova tu jde o dvě tendence: života a smrti. Hřích znamená postavit se na tu cestu, která vede ke smrti. Život je totiž neustále sdílení, smrt je konec vztahů.

Všecko utratil, nastal hlad. Je neuvěřitelné, jakou životnost mají jisté organismy, jak dokážou zahojit poranění, jak přečkají těžké podmínky. I zdraví lidé mají silnou vitalitu. Takoví přečkali koncentrační tábory a vězení, šťastně se vrátili domů. Silná vitalita se však projeví i v životě duchovním. Jejím projevem je duchovní hlad, nespokojenost se špatně zvoleným životem. Jsou ovšem různé druhy nespokojenosti. Někdo je nespokojený s jídlem, a chce proto změnit kuchyni. Někdy se mu to podaří, jindy ne. Jiný je nespokojen s prací, kterou dělá, hledá si tedy nové zaměstnání. Jsme často nespokojeni s počasím, ale v tom případě nemůžeme dělat nic. Nespokojenost s jinými lidmi nás vede k přetrhávání lidských vztahů mezi přáteli a i v rodině. Je tedy nespokojenost, všeobecně řečeno, ničivý, rušící prvek v životě. Jenom jedna nespokojenost má zásadně pozitivní hodnotu: Být nespokojen sám se sebou nás vede k napravení vlastního života. Evangelium ji nazývá obrácením, pokáním a připisuje jí zázračnou moc.

Vstanu a půjdu k svému otci. Rozdělení mezi lidmi začíná egoismem. Začátkem spojení je naopak důvěra. Ta je ovšem možná jenom mezi živými osobami. K přírodním zákonům nemůžeme mít důvěru. Musíme je znát, abychom jich využili nebo abychom se jim vyhnuli. Kdo prolomil hráz, musí utéci před vodou, která se rozlévá. I státní zákony dopadnou tvrdě na toho, kdo se proti nim prohřešil, neumí-li se vyhnout a utéci. Bůh se naopak zjevuje v Bibli jako otec. Ten pak může odpustit. Tak se stává podivná věc. Hříšník, který se obrátil, vyznává víru v Boha lepším způsobem než spravedlivý. Kdo nehřešil, snadno uzná, že je Bůh první příčina a zákon světa, soudce, který odměňuje spravedlivě dobré a trestá zlé. Ale ten, kdo se modlí, „Bože, odpusť mně hříšnému“, recituje úplné *Krédo*. Věří, že je Bůh milosrdný Otec, který odplácí dobrým za zlé, který odpouští. Vyznáním víry se spojujeme s Bohem, víra dává věčný život. Proto i ten, kdo prosí o smilování, i když byl hříchem syn smrti, znovu dostává podíl na věčném životě a jeho štěstí.

PONDĚLÍ PO 3. NEDĚLI POSTNÍ - 4. BŘEZNA 2024

Když přišel Ježíš do Nazareta, řekl lidu v synagoze: „Amen, pravím vám: Žádný prorok není vítaný ve svém domově. Říkám vám podle pravdy: Mnoho vdov bylo v izraelském národě za dnů Eliášových, kdy se nebe zavřelo na tři léta a šest měsíců a nastal velký hlad po celé zemi; ale k žádné z nich nebyl poslán Eliáš, jen k vdově do Sarepty v Sidónsku. A mnoho malomocných bylo v izraelském národě za proroka Elizea, ale nikdo z nich nebyl očištěn, jenom Náman ze Sýrie.“ Když to slyšeli, všichni v synagoze vzplanuli hněvem. Zvedli se, vyhnali ho ven z města a vedli až na sráz hory, na níž bylo vystavěno jejich město, aby ho srazili dolů. On však prošel jejich středem a ubíral se dál. (Lk 4,24-30)

Žádný prorok není vítaný ve svém domově. Prorok je člověk, který mluví (rokuje) jménem Božím. Není to maličkost. Pochopitelně nejsme nakloněni tomu, abychom věřili každému, kdo to o sobě tvrdí. Přijde-li takový člověk z daleka, z neznáma, je-li jeho původ zahalen tajemstvím, je to psychologicky snazší. Jinak je tomu, když někoho známe od mládí, když vzpomínáme, jak se učil mluvit v rodině, ve škole, na ulici, jak pomalu, možná i těžce, získával své poznatky. Ten by měl nyní o sobě tvrdit, že to, co říká, vzkazuje lidem Bůh? Jak se vůbec dá poznat, že někdo mluví z Ducha svatého, že prorokuje, že má zjevení? Nestačí analyzovat jenom to, co říká. Musíme se dívat především na osobu, která mluví. Žije-li někdo opravdu z víry a zachovává Boží přikázání, je to známka, že je Bůh s ním. Čistý život dává hodnověrnost slovům. Proto bývá církev na počátku skeptická, zdrženlivá v úsudku o viděních, zjeveních, proroctvích. Není to na škodu, protože pravda se sama časem potvrdí tím, k čemu vede.

Zatvrzelost Nazaretských. Rozumná opatrnost vůči prorockým zjevům není totéž, co zatvrzelost, která se rodí z předpojatosti. To pak má různé příčiny. V Nazaretu se projevilo to, co v malé nebo větší míře pozorujeme v malém uzavřeném prostředí. Lidé se znají, jistým způsobem se respektují, pomáhají si. Ale nesnášejí, aby někdo v něčem nad druhé vynikal. City závidí se probudí a snadno nabudou až nepřičetných rozměrů. Východní autoři nazývají závist patologickým smutkem. Je to zvláštní pocit. Jsme-li smutni, vyjadřujeme tím přesvědčení, že by něco nemělo být, že bychom hlasovali pro to, aby to nebylo. Je to jakýsi druh nenávisti. Křesťan má nenávidět zlo a hřích, být smutný, když se ho dopustí. Je-li smutný proto, že někdo nad něho vyniká, je to opak lásky. Nazaretské by byla dovedla taková nenávist až k vraždě. I nás se zmocňuje často nelibost nad úspěchem bližního. Je proto důležité, abychom se jim nepoddávali.

Ježíš prošel jejich středem a ubíral se dál. Jak se máme zachovat, když nám někdo závidí, když jsme mu bezdůvodně nesympatičtí, když nás nenávidí? Každého to mrzí, citliví lidé se proto trápí. Je na místě, abychom se zpytovali, jestli jsme ten postoj sami nezavinili. Dá se mnoho napravit. Ale přijdeme-li k závěru, že skutečně vinni nejsme, udělejme to, co udělal Ježíš. Projděme středem těch lidí a pokračujme ve své cestě dál a nerušeně. Autor Následování Krista, jak se zdá, prožil mnoho nezaviněných křivd, proto opakuje slova staré moudrosti: „Nejsi větší, když tě chválí, ale také nejsi menší proto, že tě haní.“ A pro ty, kterých se to tuze dotýká, dodáváme: „Co jiného jsou slova než slova.

Létají vzduchem, ale kamenem nepohnou.“ Když jde o útoky, které by nás měly odvést od dobrého, je dobře být necitelným kamenem a šetřit si citů pro lepší věci.

ÚTERÝ PO 3. NEDĚLI POSTNÍ - 5. BŘEZNA 2024

Petr přistoupil k Ježíšovi a zeptal se: „Pane, kolikrát mám odpustit svému bratru, když se proti mně prohřeší? Nejvíce sedmkrát?“ Ježíš mu odpověděl: „Neříkám ti nejvíce sedmkrát, ale (třeba) sedmdesát sedmkrát. Nebeské království se podobá králi, který chtěl provést vyúčtování se svými služebníky. A když s vyúčtováním začal, přivedli mu jednoho dlužníka, u kterého měl deset tisíc hřiven. Protože (dlužník) neměl čím zaplatit, pán rozkázal prodat ho i se ženou a dětmi a se vším, co měl, a tím zaplatit. Tu mu ten služebník padl k nohám a na kolenu prosil: ‘Měj se mnou strpení, a všechno ti zaplatím!’ A pán se nad tím služebníkem smíloval, propustil ho a dluh mu odpustil. Sotva však ten služebník vyšel, potkal se s jedním ze svých druhů ve službě, který mu byl dlužen sto denárů. Začal ho škrtnout a křičel: ‘Zaplat’, co jsi dlužen!’ Jeho druh padl před ním na kolena a prosil ho: ‘Měj se mnou strpení, a zaplatím ti to!’ On však nechtěl, ale šel a dal ho zavřít do vězení, dokud dluh nezaplatí. Když jeho druhové ve službě viděli, co se stalo, velmi se zarmoutili. Šli a všechno to pověděli svému pánovi. Tu si ho pán zavolal a řekl mu: ‘Služebníku ničemný! Celý dluh jsem ti odpustil, protože jsi mě prosil. Neměl ses tedy i ty smilovat nad svým druhem, jako jsem se smíloval já nad tebou?’ A jeho pán se rozhněval a dal ho mučitelům, dokud by nezaplatil celý dluh. Tak bude jednat s vámi i můj nebeský Otec, jestliže každý svému bratru ze srdce neodpustíte. (Mt 18,21-35)

Král chtěl začít vyúčtování se svými služebníky. V zemích východu spojovali královskou moc s mytologickým původem božským. Proto se také považoval za božský královský úřad a mnoho panovníků vyžadovalo božskou poctu. V Egyptě se hlásalo, že se bůh Horus vtěluje ve faraóny. Babylonský král Marduk vládl čtyřem stranám, tj. celému světu. Proto také králové nepochybovali o tom, že jim celá země patří. Poddaným je jenom svěřena, a musejí proto za všechno králi odpovídat. Bible ovšem takové pojetí nemohla přijmout. Jediný opravdový král Izraele je Bůh sám (srv. Sd 8,23). David, Šalamoun aj. jsou jenom jeho zástupci. Proto se David sám nazývá „služebním“ jako ostatní. Jako všichni jiní i on musí vydávat účty ze svěřené funkce. To vyjadřuje i naše podobenství. Namítají někteří, že už je to dnešnímu člověku nezvyklé, protože neznáme absolutní krále a nedovedeme si představit, že by jim všechno patřilo. Ale to, co se obrazem vyjadřuje, je i dnes velmi aktuální: probuzení pocitu odpovědnosti za všechno, co máme a co děláme. Zakladatel skautů Baden Powell ukázal na důležitost tohoto vědomí při výchově mládeže.

Byl mu přiveden jeden služebník, který mu dlužil deset tisíc hřiven. Slovo „služebník“ nás nesmí zmást. Před tehdejšími králi byli služebníky i velcí místodržitelé. Na takového se myslí v podobenství, protože dluh deseti tisíc hřiven by se možná přeložilo do dnešního

slovníku takto: našli v účtování stamilionový schodek. Takový objev končí zle i v dnešním politickém životě. A přece i dnes je takových veřejných skandálů víc než dost. Když o tom čteme v novinách, právem se rozhořčujeme a mluvíme o nesnesitelné korupci. Podobnoství evangelia nám však chce připomenout druhou stránku situace: před Bohem, univerzálním králem, jsme zkorumpovaní úředníci všichni. Kdo by z nás mohl tvrdit, že použil všeho, co od Boha dostal, jenom k dobrému? Je tedy užitečná všem tato modlitba: Ježíši Králi, nebuď mně vládcem, ale Spasitelem.

Ničemný služebníku! Neměl ses i ty smilovat nad druhem? Říká se, že přátelství buď podobné nachází nebo podobnými činí. Abychom si uchovali přátelství s Bohem, musíme se snažit, abychom se mu podobali. Podle sv. Řehoře Nysského pak nás nejúčinněji Bohu připodobní ctnost milosrdenství. Je to slovo složené a dokonce i přeložené, napodobení výrazu latinského (*misericordia*). Milosrdný je ten, kdo má „milé srdce“, kdo má soucit s bídou druhého, smutek nad ní. Ale jak se mne má dotýkat něco, co je mně cizí? Cítím-li přesto soucit, znamená to, že ten cizí už mi není cizí, že ho považuji za něco, co patří ke mně. „Trpí-li jeden úd, trpí s ním všechny ostatní údy“ (1 Kor 12,26). Je to známka přináležitosti k mystickému tělu Kristovu. To pak s sebou nese jistotu spásy a odpuštění hříchů vlastních.

STŘEDA PO 3. NEDĚLI POSTNÍ - 6. BŘEZNA 2024

Ježíš řekl svým učedníkům: „Nemyslete, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky. Nepřišel jsem je zrušit, ale naplnit. Amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se to všechno nestane. Kdyby tedy někdo zrušil jedno z těchto přikázání – a třeba i to nejmenší – a tak učil lidi, bude v nebeském království nejmenší. Kdo se však bude jimi řídit a jim učit, bude v nebeském království veliký.“ (Mt 5,17-19)

Dokud nepomine nebe a země, nepomine ani jediná čárka ze Zákona. Zákon je souhrn Božích přikázání. Ale těch je mnoho. Je možné, abychom je všechny zachovali? Tu otázku si klade každý křesťan. Ale zvláště aktuální se jevila sv. Basilovi Velikému. Byl částečně typ, kterému dnes říkáme „konvertita“. Začal intenzivní duchovní život, až se vrátil z dlouhých studií. Ale brzy nato ho zvolili biskupem a vysvětili. Ujal se správy celé provincie ve velmi těžké době sporů s ariány, semiariány a jinými nepravověrnými směry. Církev se těmi rozepřemi rozkládala, rostl zmatek. Kladl si tedy otázku: Čím to je? Vždyť se přece všichni odvolávají na Písmo! Dlouho nevěděl, co si má odpovědět. Ale pak se přiznal, že mu vzešlo velké světlo. Písmo obsahuje Boží slova. Ale ta všechna tvoří harmonii. Musejí se zachovávat všechna. Heretici chtějí zachovat jenom některá. Tím však pokazí harmonii celku a nastává zmatek. Tak je tomu v církvi i v životě jednotlivců.

Platnost Božího zákona. Kazatelé rádi užívají analogie, přirovnání mravních předpisů se zákony přírodními. Postavme dům bez ohledu na zákony zemské tíže, zřítí se. Zasejme obilí v opačném ročním období a v jiných klimatických podmínkách, co sklídíme? K takovému výsledku dospěje i lidský život, který je v rozporu s mravním zákonem daným od Boha. Ale je tu i něco víc. Boží zákony jsou Boží slova. Zachovat slovo je vůči druhému znak věrnosti a úcty. Proto se u Židů posuzovala věrnost Hospodinu podle toho, jak kdo zachovával Zákon. I Kristus prohlásil, že ho miluje ten, kdo zachová jeho přikázání (Jan 14,15). Proto se křesťan bojí porušit i „nejmenší z Božích přikázání“, aby nebyl „posledním v Božím království“.

Nepřišel jsem Zákon zrušit, ale naplnit. Když jsme to všechno řekli o platnosti Božího zákona, můžeme uslyšet námitku, kterou slyšeli už první křesťané: Proč tedy nezachováte předpisy Starého zákona? Proč nesvětíte sobotu, proč jíte zakázaná jídla? Abychom na tuto námitku dobře odpověděli, musíme si uvědomit, že přikázání, která čteme v Bibli, jsou na prvním místě Boží slova, a ne abstraktní principy. Matematické formule jsou jednou provždy platné, nemění se. Když však mluvíme s člověkem, řekneme mu i něco, co může platit jenom pro chvíli. Tak např. poprosíme někoho, aby otevřel okno. Za chvíli nato prohlásíme: Stačí, prosím zavřete! Rozkaz se vyplnil a také naplnil, přestal platit. Mnoho z toho, co Bůh žádal ve Starém zákoně, byla příprava na příchod Kristův. Když přišel, není potřeba přípravy. Proto je potřeba u všech příkazů znát jejich smysl. Jenom tak pochopíme jejich platnost.

Pán Ježíš nás učí, že všechno, co je obsaženo v jeho nauce má pouze jediný cíl, a to lásku k Bohu a bližnímu. Ve Starém zákoně bylo celkem 613 nějakých příkazů a zákazů. Konkrétně 248 příkazů (jako orgánů v těle) a 365 zákazů (jako dnů v roce). Čas ovšem ukázal, že některé zákony lásku hodně ztěžují nebo zatemňují, a proto bylo třeba je opustit. Všechno se ovšem, dělo ve službě lásky. Také postní praxe Církve je jiná, než byla kdysi. Z jedné strany se může jevit jako snadnější, ale je tomu přesně naopak: cílem je, aby se každý sám svobodně a na vlastní odpovědnost rozhodl, jak se bude připravovat na velikonoce. Zda-li se bude od něčeho postit nebo se více modlit, či spíše druhým sloužit. Klade tedy důraz na svobodu člověka a jeho zodpovědnost. Pán chce, aby každý projevoval lásku spontánně, nikoli pod nátlakem, donucením či strachem. Pak už se nedá o lásce mluvit, to už je spíše povinnost.

ČTVRTEK PO 3. NEDĚLI POSTNÍ - 7. BŘEZNA 2024

Ježíš vyháněl zlého ducha z němého člověka. Když zlý duch vyšel, němý promluvil. Zástupy žasly, ale někteří z nich řekli: „Vyhání zlé duchy s (pomocí) Belzebuba, vládce zlých duchů!“ Jiní ho pokoušeli a žádali od něho znamení z nebe. On však znal jejich myšlenky, a proto jim řekl: „Každé království proti sobě rozdvojené zpusťne a dům na dům padne. Je-li tedy i satan v sobě rozdvojen, jak obstojí jeho království? Říkáte totiž, že vyháním

zlé duchy s (pomocí) Belzebuba. Jestliže já vyháním zlé duchy s (pomocí) Belzebuba, s čím (pomocí) je vyhánějí vaši synové? Proto oni budou vašimi soudci. Jestliže však vyháním zlé duchy prstem Božím, pak už k vám přišlo Boží království. Dokud ozbrojený silák hlídá svůj dvůr, jeho majetek je v bezpečí. Přepadne-li ho však někdo silnější a přemůže ho, vezme mu jeho zbraně, na které spoléhal, a jeho kořist rozdá. Kdo není se mnou, je proti mně, a kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje!“ (Lk 11,14-23)

Vyháněl zlého ducha a ten byl němý. Vlivem zlého, tj. vlivem zlých myšlenek, vášní, lidé často mluví, tj. rozčílí se a řeknou pak to, co by v klidném okamžiku nikdy nepověděli. Ale zlo nás vede i k opaku, k němosti. Víme, že v jistých okamžicích by stačilo povědět slovíčko, omluvit se, pozdravit, a dva rozvadění by se smířili. Ale ten, kdo se smířit nechce, oněmí. Nenávist v srdci vede vždycky k němotě v širším slova smyslu, tj. ztrácí se přátelský styk s lidmi. Kdysi byl v Praze v ústavu hluchoněmých mladý člověk,

který psal básně. Otiskli je s titulem *Písň z věčného ticha*. Zazníval v nich stále jeden motiv: samota, opuštěnost, touha navázat styk s lidmi. Němí jsou obvykle neschopni mluvit ne proto, že by neměli hlasivky a jazyk, ale protože jsou hluší, neslyší druhé. Něco podobného se děje při němotě duchovní, která je od zlého. Začíná tím, že nechceme slyšet, vnímat bližního, jeho přání a potíže jsou nám lhostejné. Zakrátko už nemáme, co bychom mu řekli, oněmíme ve styku s ním. Jen láska může toto smutné ticho vyléčit.

Zlé duchy vyhání Belzebubem. V dějinách Starého zákona se vyskytuje často tento motiv: Izrael je v nebezpečí, hrozí vpád cizích vojsk, proto hledají králové spojence na druhé straně. Proti Syřanům a Babyloňanům se utíkají o pomoc k egyptským faraonům nebo obráceně. Vždycky však povstane nějaký prorok, který to odsoudí jako např. Izaiáš za krále Achaze (srv. Iz 7). Téma jeho kázání je jednoduché: „Nebudete-li stáli ve víře, neobstojíte!“ (Iz 7,9). Jinými slovy by se řeklo: Spoléhejte jenom na Boha a na nikoho jiného. Zlo se sice dá vyhánět jiným zlem, ale výsledek je nakonec horší než začátek. Izraelské dějiny jsou vnější obraz toho, co se děje v duši člověka. Tam bojují o srdce zlé náklonnosti, ale není mezi nimi shoda. Lakomství je proti opilosti, pýcha je proti lenosti, opilost proti smutku. Ale nakonec srdce člověka nebude nikdy v klidu, dokud je neochrání Bůh proti všem sklonům. Uskuteční se známý výrok s. Augustina: „Nepokojné je lidské srdce, dokud nespočine v tobě, Bože.“

Dokud silný muž ozbrojen hlídá svůj dům, je jeho majetek v bezpečí. Druhá kniha Samuelova líčí postupný vzestup Davidova na království. Byl poslední syn z posledního rodu v Izraeli, ale stal se zakladatelem dynastie. Podrobně se pak líčí, jak opevnil město Jeruzalém, jak porazil všechny okolní národy a jak se modlí: „Dům tvého služebníka Davida ať potrvá pevně před tebou!“ (srv. 2 Sam 7,26). V duchovní literatuře je Jeruzalém obrazem lidského srdce. Chrání je Bůh, ale i my sami se musíme přičinit, abychom je opevnili, aby mělo silnou vládu. Vláda srdce jsou ctnosti. Která z nich je nejsilnější tak, že by měla všechny ostatní za spojence? Shodneme se snadno na tom, že je to láska. Sv. Efrém ji přirovnává k ohni, který srdce zapálí a žádné pokušení se nemůže přiblížit. Osvětluje to realistickým přirovnáním. Na Východě se vařilo venku, mnoho much snadno padlo do jídla. Ale žertovně dodává sv. Efrém: To je možné, jenom když polévka

vychladla, je-li horká, hmyz se nepřiblíží. Tak je tomu, hoří-li srdce láskou, žádná špatná myšlenka se nedostane dovnitř.

PÁTEK PO 3. NEDĚLI POSTNÍ - 8. BŘEZNA 2024

Jeden z učitelů Zákona přistoupil k Ježíšovi a zeptal se ho: „Které přikázání je první ze všech?“ Ježíš odpověděl: „První je toto: `Slyš, Izraeli! Hospodin, náš Bůh, je jediný Pán. Proto miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší, celou svou myslí a celou svou silou.' Druhé je toto: `Miluj svého bližního jako sám sebe.' Žádné jiné přikázání není větší než tato.“ Učitel Zákona mu na to řekl: „Správně, Mistře, podle pravdy jsi řekl, že on je jediný a není jiného kromě něho a milovat ho celým srdcem, celým rozumem a celou silou a milovat bližního jako sám sebe je víc než všechny oběti a dary.“ Když Ježíš viděl, že (učitel Zákona) odpověděl rozumně, řekl mu: „Nejsi daleko od Božího království.“ A nikdo se už neodvážil dát mu nějakou otázku. (Mk 12,28-34)

Které je první přikázání? Je známkou inteligentního člověka, že si umí při všem, co dělá, položit otázku: Co je víc a co je méně důležité? Tak to dělají dobří studenti, když se připravují na zkoušky. Tak jednají rozumní státníci, vychovatelé, dělníci. Tedy i v morálním životě jsou jisté povinnosti základní, neodpuštělné, platné pro všechny. Křesťané nepochybují o tom, že je na prvním místě láska. Proto ctili v prvních dobách mučedníky, že je jejich smrt projevem lásky, nad kterou „nikdo nemá větší“ (srv. Jan 15,13). Sv. Irenej z Lyonu se zásadně vzepřel tzv. gnostikům, kteří považovali za hlavní ctnost poznání. Neprospívá ke spáse, jak píše, mnoho vědět, ale mnoho milovat. I asketická cvičení, posty, umrtvování by byly bez lásky zbytečnou námahou. Teodoret Cyrský nám v Náboženských dějinách vylíčil tvrdý život syrských mnichů, ale pak na konci dodává, že jediným důvodem všech těchto přísností je láska.

To, co milujeme, je střed našeho zájmu. Pro toho, kdo není opravdový světec, se zdá neuskutečnitelnou výzva k tomu, aby miloval Boha víc než všechno ostatní. S jemnou ironií se tato námitka zračí ve slovech národní písničky: „Kdybych Boha tak miloval, jako miluju tebe, byl bych dávno za svatého, jako anděl z nebe.“ Přísný kazatel mravů označí tento zamilovaný povzdech jako rouhání. A přece je život jiný, v horším, ale i lepším smyslu. Citovým nadšením miluje většina lidí cokoli jiného než Boha. Naštěstí však i ti, kteří jsou, jak se říká, až po uši zamilovaní, přece jen všichni tolik neztratili hlavu, aby nedokázali dát přednost Božímu zákonu, přijde-li do konfliktu s jejich „láskou“ k něčemu jinému. Při veřejné dopravě platí přednostní právo hlavní silnice nebo vozu jedoucího zprava. Obrazně se dá říci, že Bůh přichází do našeho života vždycky zprava, jeho zákony jsou hlavní cesty. Mají tedy přednost před všemi ostatními zájmy, i kdybychom s velkým nadšením pospíchali jinam.

Láska spojuje v jedno. Matka je šťastná, když jí chválí dítě. Úspěch syna je i jejím úspěchem, patří totiž k sobě. Krásný příklad podobného zalíbení v Bohu jsou dějiny Starého zákona. Sláva Hospodinova byla totožná s vítězstvím a silou židovského vojska. Jak často se tu vyskytuje zvolání: „Hospodin, Bůh náš!“ Cítili Boha jako opravdu svého. Toto smýšlení má pronikat i do našeho života, takže i nás začnou těšit všechny úspěchy Božího království a bolet všechny jeho neúspěchy, jako by to byla naše osobní radost a smutek. Blahovůle k příteli se projevuje tím, že jsme vždycky, kdykoli něco potřebuje, ochotni pro něho cokoli udělat. Bůh od nás v pravém slova smyslu nic nepotřebuje. Jediné, při čem se může tento postoj uplatnit, je vnější sláva Boží, uskutečnění Božího království na zemi. K tomu posílá lidi. Ten, kdo ho miluje, odpovídá na pouhý Boží pokyn slovy Izaiáše: Hle já, pošli mne! (Iz 6,8).

SOBOTA PO 3. NEDĚLI POSTNÍ - 9. BŘEZNA 2024

Některým lidem, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, a ostatními pohrdali, řekl Ježíš toto podobenství: „Dva lidé šli do chrámu, aby se modlili; jeden byl farizeus a druhý celník. Farizeus se postavil a modlil se v duchu takto: 'Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé: lupiči, podvodníci, cizoložníci nebo i jako tamhleten celník. Postím se dvakrát za týden, odvádím desátky ze všech svých příjmů.' Celník však zůstal stát vzadu a neodvažoval se ani pozdvihnout oči k nebi, ale bil se v prsa a říkal: 'Bože, buď milostiv mně hříšnému!' Říkám vám: Celník se vrátil domů ospravedlněn, ne však farizeus. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se ponižuje, bude povýšen.“ (Lk 18,9-14)

Dva lidé šli nahoru, aby se pomodlili. Kdo se jde modlit do kostela, má víru, že ho Bůh slyší a také, že ho Bůh vyslyší, že mu dá to, zač prosí. Ale přesto máme pochybnosti. Vyslyší Bůh každou modlitbu? Evangelium nás sice ujišťuje, že dostaneme od Boha všechno, zač budeme s vírou prosit (Mt 17,19). Ale přece jenom pozorujeme, že to není v praxi jednoduché. O kom se dá říci, že má víru? Ten, kdo smýšlí tak, jak myslí Bůh, kdo chce uskutečnit Boží vůli. Modlíme-li se „Buď vůle tvá!“, jsme jistě vyslyšeni. Ale jsme si vždycky jisti, že to, zač dnes prosíme, je skutečně podle Boží vůle? V jednom případě, píše sv. Jan Zlatoústý, je to jasné: když prosíme, aby nám Bůh odpustil hříchy. To je i jeho přání, to i on chce. „Bože, odpusť mně hříšnému!“ je tedy krásná modlitba. Při ní si můžeme být jisti, že nás Bůh vyslyší, když ji říkáme upřímně.

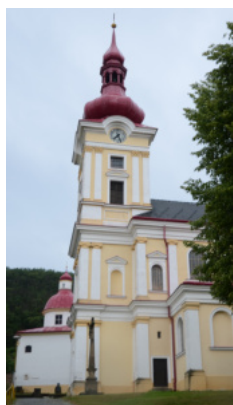
Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé. Z katechismu známe tzv. sedm hlavních hříchů: pýcha, závist, lakomství, smilství, nestřídmost, hněv a lenost. Na Východě ten výpočet obrátili. Dali pýchu až nakonec jako poslední stupeň odpadnutí od Boha. Kromě toho vypočítávají těchto hlavních hříchů osm. Rozděлил totiž od sebe marnivost a pýchu. Liší se totiž značně. Marnivý člověk se chlubí něčím, co v očích Boha a rozumných lidí nemá velkou cenu: pěkné vlasy, příjemný hlas při zpěvu, drahé šaty, původ z bohaté

rodiny apod. Je to hřích? Někdy je to spíš směšnost. Pýcha naopak je nejtěžší z hříchů. Někdo se chlubí velkou věcí, tj. Boží milostí, ctností. Připisuje si zásluhy sobě, že je lepší než ostatní lidé. I kdybys takový byl, píše Evagrius, zahnal bys sedm d'áblů, ale zůstal by ti osmý, zlý duch pýchy, který vynahradí všech sedm předcházejících.

Celník se neodvažoval pozvednout oči k nebi. V knize *Drama ateistického materialismu* se J. Daniélou zamýšlí nad příčinami, proč tolik lidí dnes přestalo věřit v Boha. Zdá se mu, že na prvním místě je fakt, že si mnoho lidí přestalo uvědomovat hřích. Mají dojem, že Bůh, je-li, dluží něco jim, ne oni jemu. Nikdy nic zlého přece neudělali! Jsou to „světci“, ale bez Boha a bez nebeského království. Zdá se to paradoxní, ale Dostojevskij tvrdí, že mají k víře v Boha často nejbližší velcí hříšníci. Proto v *Bratrech Karamazových* klade starci Zosimovi do úst výrok: „Děti, nebojte se hříchu!“ Zní to provokativně, ale smysl je dobrý: Nebojte se uvědomění, že jste zhřešili. Poznáte, že vám Bůh odpustí, a objevíte, že existuje milosrdný Otec na nebi, jehož království se jednou uskuteční i na zemi.

FARNOST EUCHARISTII, MODLITBOU, DOBROČINNOSTÍ ŽIJE. PROSÍM S VDĚČNOSTÍ - PAMATUJTE DAREM NA RODINU SVÉ FARNOSTI:

ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST PUSTIMĚŘ:
číslo účtu: 1560129309/0800

ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST DRYVICE:
číslo účtu: 1560130369/0800

ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST PODIVICE:
číslo účtu: 1560131329/0800

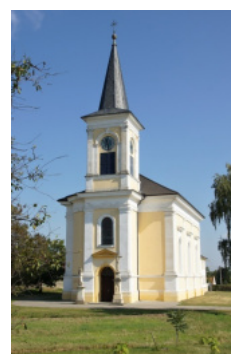
ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST TOPOLANY:
číslo účtu: 1560196309/0800

SVŮJ DAR NAVÍC MŮŽETE ODEPSAT Z DANÍ!
POŽADAVEK NA POTVRZENÍ PRO ODPIS ZAŠLETE NA EMAIL:

josef.benicek@seznam.cz

PÁN BŮH ZAPLAŤ ZA VÁŠ DAR A ŽEHNEJ VÁM.

FARNÍ INFORMÁTOR, XXXI. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYVICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božím požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední.
Díky sponzorům dotovaná cena: 30,-Kč/ks. Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>.

POSTNÍ EXERCICIE

s Tomášem kardinálem Špidlíkem S.J.

čestným občanem pustiměřským

KOSTEL NAROZENÍ PANNY MARIE V DRYSICÍCH - 1992

Bez víry se nelze líbit Pánu

Když jsme zpívali velehradskou píseň, vybavila se mi jedna stará vzpomínka. Teď jsem si uvědomil, že je to už skoro půl století. Když končila

válka, byl jsem na Velehradě. Zrovna přecházela fronta. Z okna jsem viděl, jak se blížili Rumuni, potom najednou přišli Rusi a pak byl najednou klid. Další den se znenadání objevila u brány nějaká dáma. Byla velmi pěkně oblečená a mluvila rusky. Ale oni se s ní nemohli domluvit. A protože já už ruštinu studoval, tak mě zavolali, abych s ní promluvil. Protože byla tak pěkně oblečená, měl jsem strach, že je to tajná policie. Dával jsem si proto pozor, abych něco neřekl. Zajímavé ale bylo, že se mě vůbec na nic neptala. Hned však začala vyprávět svou historii.

Pocházela z východní Ukrajiny a když přišli Němci, vzali ji na práci do Německa. Její bratři byli narukováni na vojnu. Jak táhla fronta byla její rodná vesnice vypálena, takže ani nevěděla, zda ještě kdo žije či nežije. Když pracovala v Německu, zamiloval se do ní jeden moravský chlapec a říkal: „po válce si tě vezmu domů a vezmeme se“. Po válce si ji přivezl domů. No ale co se nestalo: to víte, doma měli velikánskou radost, že si přivezl neznámou Rusku. A pořád dělali křik a křik, a pryč a pryč, až ji jednou vyhodili na ulici.

Říkala: „byla jsem úplně sama na světě! Nikoho nemám, nikoho neznám, jsem v cizí zemi... Tak jsem si oblekla ty nejhezčí šaty co mám“- proto byla tak pěkně oblečená. Ve Starém Městě byl most přes Moravu vyhozený do povětří, takže polovina zůstala viset do prázdna. Šla jsem na ten most, abych skočila do vody. A říkala – „nikdy v životě jsem nebyla tak klidná jako tehdy. Říkají, že někdo má strach. Já vůbec žádný strach neměla. Tak jsem byla úplně klidná, že to skončí... Když jsem přišla na ten most, odkud jsem měla skočit, najednou mě napadlo: „někdo existuje a ty to nesmíš udělat. A to vám bylo tak silné, že jsem se vrátila. A tak jsem se začala vyptávat, jenže lidé jen mávali rukou. Až pak mi někdo rozuměl a řekli mi, abych šla na Velehrad, že tam jsou páteři, a že s něma mohu o takových věcech mluvit. Poprvé v životě tedy mluvím s nějakým knězem /prošla totiž komunistickou ateistickou výchovou/ o tom, že jsem měla zjevení: povězte mně kdo to je, kdo to existuje?“ Myslel jsem, že vyslovím slovo Bůh, ale ona mne rozčileně předešla: „Bůh, to je hloupost! To byl někdo, kdo je skutečný, kdo existuje! Zastavil mě a já to nemohla udělat, kdo to je!“ Napadlo mě, že jsem poprvé v životě mluvil s Mojžíšem. Vždyť Mojžíš měl totéž zjevení. Vyšel na horu a viděl hořící keř. Ptá se: kdo jsi? „Já jsem, který jsem“, beze jména. Tedy v naprosto ateistickém prostředí, za války, se u děvčete

najednou projeví takové poznání – někdo existuje! Jak k tomu přišla? Na to odpovídáme: tomu říkáme víra. Ta se nedokazuje. Víra je objev, že někdo skutečně existuje a my s ním musíme navázat styk.

A teď co se stává v moderním světě. Víme, že v moderním světě mnoho lidí ztrácí víru. Mladí lidé přestanou chodit do kostela. Konstatují: mně to nic neříká, co já s tím! Dejte pokoj, to je pro

babičky. My chceme všechno dokázat, atd... Četl jsem jednu francouzskou povídku o studentovi z Paříže, existencialisticky smýšlejícím, jak vypadá jeho den: stává pozdě, když vstane to už je jedenáct; u oběda chtěl pojet, ale otec ho začal napomínat, že tak se přece nedá žít. Rozčilen, vzal vidličku, hodil ji na zem a šel ven. Ale odpoledne je dlouhé. A tak bloumal po ulicích, mýjel kytaristy, zpěváky, pak zamířil na koupaliště, večer pak strávil s nějakým neznámým děvčetem a zůstal s ním dlouho do noci. Dívka mu pak říká: a máš mě vůbec rád? On se chytne za hlavu a v duchu si povídá: „Tož ta hloupá husa, copak se chodí s děvčetem, že ji mám rád! To se chodí, aby se ten večer nějak strávil.“ Nato se autor ptá: je ten chlapec zlý? No není, ale něco ztratil, nemá normální poznání. A to je právě to, co se při křtu říká o víře. Když nás nesli na křest, tak se ptali: co žádáte? Odpovídáme: víru. A co ti dá víra? Život věčný. Víte, že v evangeliu Kristus Pán apoštolům všechno odpustil, ale nedokázal jim odpustit, když měli malou víru. Když Petr kráčel po moři a začal se topit, ještě dostal: „dobře ti tak! Proč jsi pochyboval?“ A když někdo přišel, aby byl uzdraven, dostal otázku: máte víru? Když máš víru, tak ano.

Nemáš-li víru, nedá se nic dělat. Je tedy zajímavé, jak říká svatý Pavel, že „bez víry se nemůžeme líbit Pánu“. My to máme pěkně vyjádřené v té písni: „Bez víry se nelze líbit Pánu, růže ctnosti z víry vykvétá. Víra otevírá rajsskou bránu, věrou do srdce Bůh zavítá“.

Rozlišujeme tedy lidi na věřící a nevěřící. Věřící jsou ti, kdo mají víru. Ale teď přijde velice těžká otázka: co to vlastně ta víra je? Víte, je to zajímavé. Každý se na to dívá jinak. Já jsem studoval teologii v Holandsku. Tam jsme se stýkali s evangelickými pastory atd. A byl tam jeden evangelický pastor, který se pak stal katolickým knězem. Napsal velice pěknou knížku o víře. Říká tam: když se zeptáte katolíka, co je to víra, řekne vám: věřit v Nejsvětější svátost, to je víra. Věřím v zázraky Krista-Boha?, to je víra. Musím věřit, že se Panna Maria zjevila v Lurdech? No, můžeš a nemusíš, to je svobodné. Jde tedy o jakýsi seznam pravd. A proto se někdo dobře naučil katechizmu a jiný se ho nenaučil. Někdo ho umí dobře, jiný ho neumí. Umí to všichni lidé dobře? No já nevím. Já jsem profesor teologie a také bych nechtěl dělat zkoušku z katechizmu, jestli se to nevytratilo z paměti... Tedy co to je vlastně víra? On říká, evangelíci to berou jinak. Příkladem víry je Abrahám. Co věděl Abrahám z katechizmu? No nic. Neznal ani tajemství Nejsvětější Trojice. Ale proč je příkladem víry? Protože všemu, co mu Bůh řekl, uvěřil. A nebylo to snadné. Řekl mu: „budeš otcem velikého národa“. No dobře, ale neměl děti a Sára už byla stará. Jak mohu být otcem velikého národa, když nemám ani jednoho syna? Když potom koneckonců syna měl, Izáka, tak mu Pán Bůh poručil, aby ho obětoval. A když mu neodepřel, Bůh mu řekl: „protože máš takovou víru, budeš otcem velikého národa“. Tak vidíte, jedna víra je souhrnem všelijakých pravd a druhá víra znamená někomu věřit. Který z těchto pohledů na víru je správnější? Co byste řekli? Dám vám dvacet korun, těm mladým děvčatům, když správně odpoví. Který ten pohled je lepší?...

No tak musíme říct, že patří k sobě. Když to bylo v evangeliu, tak oni přišli za Kristem Pánem, aby jim řekl. Ale když mu věřili, brali za pravdu, co říkal. Už o tom nepochybovali. Tedy ta první víra je důvěra a ta druhá víra je, že věříme tomu, co Kristus Pán zjevil.

Někdo by řekl: já bych chtěl věřit. Dokažte mně to a já budu hned věřit. Dá se to dokázat anebo se to dokázat nedá? Dá se dokázat, že Pán Bůh existuje? No tak říkají: podívej se, to se dokázat dá: vidíš hodinky, všechno to běží, není proto myslitelné, že by nebyl žádný hodinář!, že by se ta kolečka sama vyvinula..., musel tu být hodinář, který to dal všechno dohromady. Tak i ty velikánské hodiny světa, to jsou všechny ty hvězdy jejich běh, vývoj v přírodě ... musí mít nějakého Pořadatele. Zajímavé je, že za starých dob ateisté neexistovali. To bylo něco naprosto neznámého. Říkali, to je naprosto nemyslitelné, že by neexistovala první příčina. Je to už náboženství? No je to důkaz, že někdo existuje, ale náboženství? Já říkám, kdyby chlapci dokazovali, že existují děvčata, jen by pokýval hlavou a řekl by: no a proč? Něco jiného

V zátiší Kalistových katakomb, Řím.
Peregrinatio ad limina apostolorum, 12.6.2007.

je, až se zamiluje. To už nepotřebuje důkazy. Ta první víra, že Bůh existuje, ta se dokázat dá. Ale to, že mu mám důvěřovat, to je životní zkušenost. A víte, jak přišli židé k víře? Ti nezkoumali přírodu a svět. Byli to obyčejní pastevci a kočovníci. Ale ať mluví jakkoli, vždy začínali od Abraháma. Tak se podívejte, my jsme takový maličký národ mezi velikými mocnostmi. Na jedné straně byl Egypt, na druhé Asýrie. Podobně jako kdysi Rusko a Amerika a mezi nimi nějaké maličké Československo. Zajímavé ale je, že ti Egyptané i Asyřané, ti všichni padají a my, takový malý národek, pořád žijeme. A přešli jsme přes moře, šli jsme tam a byli jsme tam a tam, a všechno jsme přežili. To znamená, že někdo za námi byl. Nedá se to nijak vysvětlit, než že nás někdo držel. Tedy dívali se do dějin svého vlastního národa. Stejně tak i každý člověk má své vlastní dějiny. Když se tak dívám nazpátek jak to všechno šlo od počátku..., když tak nad tím přemýšlím, zjišťuji, že nic tam nebylo náhodně. Všecko to nějakým způsobem souvisí. Jinými slovy: někdo mi ten život dával do pořádku. je se mnou někdo, kdo mi ten život dává do pořádku. Víte, že malá Terezička Ježíškova napsala o sobě knížku a ta se jmenuje *Dějiny duše*, jak

byla malá atd. Když se dívala nazpátek do svého vlastního života, zjišťuje, že to vždycky Pán Bůh nějakým způsobem zařídil. A najednou si řeknete: to je krásné! To je tak krásné, že nejsem nikdy sám. Pořád se mnou někdo je a pořád mě někdo vede jakoby za ruku. Když dávám pozor, tak to vidím. Stačí si vzpomenout: s kým jsem se seznámil?, jaké jsem měl rodiče?, všechno to má svůj význam; když

jsem se ale do toho nějak připlétl, vždycky to špatně dopadlo. Mohl jsem to pokazit. A když jsem to nechal, tak Pán Bůh mě vedl. To, že mě Pán Bůh vedl, tomu se říká víra. Proto lidé, kteří měli víru, ti se nebáli. Ti se nikdy nebáli. To vždycky půjde, s pomocí Boží to jde vždycky dál!

No já musím říct: já jsem byl celkem z velmi chudé rodiny, protože otec byl nemocný. Matka měla na starosti všechno pole, navíc musela ošetřovat otce. Ale nikdy jsem neslyšel, že by si postěžovala. Vždycky říkávala: podívej, člověče, zas máme - zaplat' Pán Bůh - další den za sebou. Kolik lidí si dneska naříká! Kolik lidí dnes naříká: to není a to není, atd. To proto, že jsou sami. A víte čeho se dnešní člověk nejvíce bojí? Samoty. Proto chodí do všelijakých těch diskoték, protože když je sám, má veliký strach. Zatímco takový Karel Foucauld, francouzský voják, který bude pravděpodobně beatifikován, říkával: „Já nejsem nikdy sám. Vždycky se mnou někdo je.“ A to uvědomit si, že se mnou vždycky někdo je, to je překrásná věc. V životopise svaté Růženy z Limy se vypráví, že byla hrozně, až chorobně bázlivá. Dostala nápad, že bude poustevničit. A tak šla do zahrady, kde měli besídku, a udělala si z ní pustevnu. Jenomže přišla tma a statečná poustevnice se hrozně

bála přejít zahradu a vrátit se domů. Zrovna tak bázlivá byla i její matka: věděla, že tam děvče je, ale bála se stejně. No ale naštěstí přišel domů otec, vzal matku pod paži, šli do besídky a dovedli malou zpátky. Tehdy Růženu napadlo: když ta matka, která je tak polekaná jako já, se nebála jenom proto, že ji otec vzal pod paži, proč bych se měla bát já, když mě vede za ruku sám Pán Bůh? A od té doby ji přešel všecek strach. No ale každému to nejde tak rychle. Svatý Petr byl také kurážný, šel na tu vodu, ale tam dostal strach a ... Ale samo v sobě to je uvědomit si, že nejsme sami; že je pořád s námi někdo, kdo nás vede. A když ateisté říkají:

vy jste hlupáci! vy věříte všelijakým takovým věcem, co nejsou vědecké, atd... Víte, na to odpovídá známý ruský spisovatel Dostojevský. On říká: ti vědečtí lidé se podobají člověku, který si staví křišťálový palác. Průhledný. Tam se dá jenom to, co je jasné. Co není jasné tam nepatří. No tak všechno co je jasné tam má své místo. Co není jasné, to se – jako středověké tmářství –

vyhodí ven. To jsou pověry. Když si tak člověk ten palác ze skla postavil, jde tam bydlet. A říká si: jak je to všechno krásné, jak je to jasné. Druhý den však zjistí, že tam není láska, a že tam není svoboda, protože ty dvě věci nemohou být nikdy jasné. A víte, že ve všech systémech, které chtěly všechno pospořádat jenom vědecky, obyčejně musely tyto dvě věci hned vyhodit. Protože ani svoboda ani láska nejsou jasné. To je otázka důvěry. A právě v tom je ten velký rozdíl: kdyby Pán Bůh byl nějaká věc, tak věci se dokazují a jsou jasné: tak např. je to olovo?, je!, je to voda?, je! – všechno musí být jasné. Ale když jde o osobu? Někoho potkám. Mohu říct, co je to za člověka? No nemohu. Ale pokud mu věnuji důvěru, on sám se mi zjeví a řekne, kdo je. A zrovna tak je to s důvěrou v Pána Boha. Když se Pánu Bohu dá důvěra, on se zjevuje a už nepotřebuje druhé. Werfel, autor knihy *Píseň o Bernardetě*, - rodák z Prahy -, napsal překrásný román o Bernardetě z Lurd, který byl také zfilmován. Na začátku románu je napsáno: *Ti, kdo věří v Pána Boha, žádné důkazy nepotřebují; ti, kdo v Pána Boha nevěří, těm žádné důkazy nepomohou*. Protože to je otázka důvěry. Buď Pánu Bohu důvěřuji anebo mu nedůvěřuji. A když mu důvěřuji, tak každý den to zjistím, jak mě Pán Bůh vede. Proto svatý Ignác z Loyoly říkal: vždycky večer se má zpytovat svědomí. Lidé říkají: no zpytovat svědomí to je kolikrát jsem jedl víc, než jsem měl?, kolikrát jsem odmlouval? ... To je všechno dobré. Ale hlavní věc je: co pěkného mi dnes Pán Bůh dal? A zjistí se, že každý den je toho velice mnoho. Je neuvěřitelné, kolik toho každý den je. Ale je potřeba si toho všimnout. Najednou zjistíme, že každý den se nějaká pěkná věc přihodí.

Co se říká o víře v katechizmu? Tam se říká, že má šest předností. No, kdybych to neměl napsané, tak bych to nevyočítal; člověk zapomíná.

Za prvé se tam říká: víra je základ a sloup života. Jak bychom to vysvětlili? Ve švédském časopise jsem četl jeden zajímavý článek. Tatínek - vyžehlené šaty, krásná kravata, čistá košile,

všecko jak pánové chodívají; kluk - v modrákách, neučesaný, trochu ušpiněný a chová se jako kluci jeho věku. Otec mu říká: „Chlapče, chlapče, co jen s tebe bude? Tak si představ: my když jsme byli mladí, tak nás přece vychovávali pěkně si čistit boty, učesat se, dát se do pořádku ... byli jsme spořádaní lidé. A vy dnes chodíte jak trhanci. Vždyť jak v takových šatech můžeš vyjít do společnosti? Tak se dříve nechodilo? Proč to tak děláte? Vždyť ti kladu na srdce, jak se má všecko dělat spořádaně!“ Nato mu syn povídá: „Viš, tati, to máš asi tak, jako když jedeme autem. Ty mně říkáš: tato páčka je na to, tato kontrolka je od toho, tímto se uvádí do chodu to, tady je to ... ale ještě nikdy jsi mi neřekl, kam vlastně jedeme.“ Když člověk neví kam vlastně jde, tak o těch ostatních věcech řekne: co je mi po tom! vždyť je to všecko jedno! Proč bych měl nosit pěknou kravatu, když vůbec nevím k čemu to je? Živelně se vlastně pocituje, že člověk bych chtěl vědět: proč vůbec žiji? Když to ví, dává to úplně jiný smysl všemu, co dělá. Proto také lidé, kteří nemají víru, jednou dělají to, podruhé ono, ale beze smyslu /pozn. pěkně tento stav vyjádřil můj otec: *„žijí prázdný život, ale naplno“*/. Proto se říká, že víra je *základ a sloup života*.

Na druhém místě se říká: víra osvětluje rozum. V jakém smyslu tomu rozumět? No, všimněte si, že lidé věřící, i velice obyčejní, mají zdravý úsudek. Takové babičky, které nikdy vůbec nic neštudovaly, jak dovedly velmi rozumně promluvit; zatímco všelijací profesori, studovaní věci popletli, ten obyčejný jim dal odpověď. Mezi svatými jsou někteří učení a někteří prostí. V jezuitském řádě byl jeden vrátný, fráter – sv. Alfons Rodriguez. Nepřečetl skoro nic. A poněvadž byl vrátný v ústavu, kde studovali teologii, tak vždycky ho ti bohoslovci chtěli poškádlit, když šli ke zkouškám a říkali mu: co byste odpověděl, kdyby se vás profesor zeptal na to a to? On vždycky pokýval hlavou a říkal: já myslím, že by to bylo tak. Jak jste na to přišel? Jak jste na to přišel, když jste nestudoval? No, když jsem si představil Krista Pána, tak jsem měl představu: toto by neřekl. On by to řekl asi takto. Lidé věřící mají velmi zdravý úsudek. Proto dokáží mnoho věcí rozhodnout, poradit, atd. Taková ti pověstní zpovědníci ke kterým chodily velké davy, byli často v teologii velmi slabí. Svatý farář arský udělal zkoušky jenom z milosrdenství profesorů.

Když si připravoval kázání, tak se potil., nebyl vůbec kazatel. A přitom k němu chodilo tolik a tolik lidí! Protože měl víru, měl zdravý úsudek.

Třetí vlastnost říká: víra nás spojuje s Bohem. Jak to je? No podívejte, když se potkáme, podáme si ruku. Pánu Bohu nemůžeme podat ruku. Když jsem s Pánem Bohem, jak se s ním mohu spojit? No když myslíme totéž, co myslí Kristus. Dva lidi, které pojí totéž smýšlení, najednou jsou spojeni. Proto také víra spojuje všechny lidi mezi sebou. Jsme ve světě, ostatní se hádají, zatímco nás spojuje víra.

Dále se říká: víra posiluje vůli. No víte, když člověk špekuluje: jeden den přijde na to, že je to tak; druhý den, že je to jinak, třetí den přizná, že se spletl,.. a tak se pořád mění. Když jsem přesvědčen, že je něco tak, dělám to pořád stejně a stávám se člověkem určitého charakteru.

Nezbývá, než objevit bohatství života víry, že

nejsem jako ti, kdo bydlí v prázdném domě. Byl jsem teď doma a potkal jsem jednoho spolužáka, se kterým jsem byl ve škole před padesáti lety. A on se mně chtěl pochlubit, že už je v penzi a co dělá; že se naučil stolařinu, opravuje okna, atd. Zavedl mě do sousedního domu, který patřil jeho synovi a ukazoval jak krásně udělal skříně, a to a to... No žasl jsem, jak je možné tak krásně vybudovat dům. Povídám: a kde je syn. „No, má smolu. Už třetí žena mu utekla.“ Tak jsem si povídal: No nač potřebuješ chalupu, když nemáš pro koho! To jsou lidé, kteří nemají víru. Ti staví domy, ale jsou tam sami. Je lepší mít jednodušší dům a mít tam rodinu, než mít krásný a říct: už třetí žena mu odešla... to je smutné. To jsou lidé bez víry. Staví dům. No jo, ale dům se staví, aby v něm někdo žil! Proto město Boží, Církev, svět to je dům Boží ve kterém s někým žiji, a čím víc jsem si toho vědom, tím je to krásnější. No dalo by se říct ještě všechno možné, ale nakonec vám všem věnuji novelu, kterou jsem kdysi přeložil z němčiny. Jmenuje se *Pampeliška*: Vězeň č. 430 dělá svou ranní procházku po dvoře. Cítí tam jen vůni betonu a železa, potkává štěkající psy, strážce v modrých uniformách. Sotva vnímá, kdo jde před ním a kdo za ním. Nejsou to lidské bytosti. Jsou to čísla, chodící mrtvoly. Nemají obličej, patří k blokům, kterými je omezen prostor jeho trestaneckého života. Ale jednoho dne se přihodí div. Trestanec z čísla 430 objeví na dvoře malou žlutou pampelišku. Vezme tu květinu do ruky a řekne si: je toto lidské? Utrhne ji a odnese do cely. Přivine si ji lačně k nosu a celý ožije: „Ach, ty milé stvořeníčko, ty dýcháš nebem, hřeješ sluncem, voníš medem!“ Ten unuděný, plačtivý mladík z doby gramofonových desek a vesmírných výzkumů stojí ve vězeňské cele číslo 430 pod oknem vysoko umístěným, drží v sepnutých rukou v úzkém proužku světla malou žlutou květinu a šeptá: „našel jsem něco, co žije“.

V trestaneckém životě je pořád mezi mrtvými a najednou v květince, obyčejné pampelišce našel něco, co žije. Autor k tomu dodává – toto je zážitek víry. V omezeném světě najdeme někoho s kým žijeme, koho začneme vnímat a jsme rádi, že jsme ho potkali. Život není náhoda, život je setkání. S kým se setkáváme, takový je náš život. Když se setkám s Bohem - je to život Boží.

Nejkrásnější poselství evangelia

“Věřím..”. Takto začíná křesťanské vyznání víry, souhrn zjevených pravd. Jejich řecký název ‘dogmata’ přešel do běžného užívání. Které z dogmat katolické Církve je nejzapomenutější? Tuto otázku si položil ve své statistice jeden z německých katolických novinářů. Vzal noviny a časopisy, které vyšly během jednoho měsíce a hledal, kolikrát se tam vyskytuje slovo ‘hřích’. A zjistil, že je to poslední slovo, které vůbec ve slovníku sdělovacích prostředků existuje. Všecko ostatní tam je. Ale slovo ‘hřích’ mělo skutečně poslední místo.

V časopisech ani v novinách o hříchu nikdo nemluvil. Snad v Itálii by se někdo našel, protože v italštině slovo ‘peccato’ znamená nejen ‘hřích’, ale i ‘škodou’.

V době, kdy byl kardinál Lubac obyčejným knězem, napsal knihu *Le drame de l'humanisme athée* (Drama ateistického humanizmu). V ní se i on pokusil o jakousi statistiku a píše, že tehdejší poměr Francouzů, kteří v Boha věří a kteří v něj nevěří je asi 1:1. Ale lidí, kteří by věřili, že mají hřích je strašně málo. Ti se skoro nevyskytují. Dokonce se vyprávěl hloupý vtíp, že by se ze mše mělo vypustit to, čemu nikdo nevěří. Na prvním místě by se proto mělo vyškrtnout: “*Má vina, má veliká vina*”. Tomu přece nikdo nevěří!

Rovněž francouzský časopis ‘*Christus*’ udělal mezi školáky na školách průzkum mínění. Je zajímavé, že všichni - téměř 100%, měli jasné vědomí, že něco se smí, a něco se nesmí. Jeden pan farář v Tyrolsku vždycky zkoušival děti k 1. sv. přijímání: ‘Pomáhat mamince’ a děti odpověděly ‘*Gut*’ (správně); ‘Mlátit sestru?’ - ‘*Sünde*’ (hřích), a tak dál. Děti tak jasně rozlišovaly co se smí a co se nesmí. Ale jakmile se děti zeptáme proč se něco smí, a proč se něco nesmí, zmlknou. Nikoho totiž nenapadne, že by se tak někdo vůbec mohl ptát. A dokonce dospělí lidé říkají: ‘Prosím vás, tuto otázku neklad'te, protože jinak jsme ztraceni’. Věřící katolíci pak mají potíže rozlišit co je ‘těžký hřích’, co je ‘lehký hřích’. Současně však říkají: ‘no že by Pán Bůh poslal člověka do pekla pro jeden těžký

hřích, to je přece trochu moc'. To se nezdá ani tomu nejzbožnějšímu katolíkov. Tedy jinými slovy: je to v dnešní době otázka velice problematická. Čím to je?

Mravouka pochází od slova 'mravy', morálka od 'mores'. A nikdy se tak mravy neměnily jako v dnešní době. Z toho vyplývá, že to mají lidé nějakým

způsobem všechno posunuté. Jak tedy lze v dnešní době přiblížit otázku hříchu? Vezmeme-li Písmo svaté, setkáváme se tam s bojem proti hříchu už od prvních stránek: 'hřích je největší zlo jaké vůbec může existovat', 'Kristus přišel, aby nás osvobodil od hříchu', i liturgie stále opakuje slovo 'hřích'... Jinými slovy: běžné mínění tomu neodpovídá a pravdy víry říkají něco úplně opačného. Celá křesťanská nauka víry i morálka je postavena na tom, že jsme zhřešili a Kristus nás osvobodil od hříchu. Jak se tedy k problému hříchu nějakým způsobem přiblížit?

V exerciciích sv. Ignáce se doporučuje: představit si všechny následky. Tak to dělali už Otcové Církve, kteří vždycky říkali: "Nevíš, co je hřích. To je tajemství. Ale představ si všechny jeho následky. řekne se 'anděl' a podívej, co z něj učinil hřích - 'd'ábla'; představ si Adama v ráji - a co z něj udělal hřích?" Tedy, vidět a poznávat z následků. Jeden rumunský autor však říká: 'Mně se ale zdá, že krize hříchu začíná nějakým divným věroučným postojem'. A obviňuje celou dnešní společnost věřících, že když nejsou zcela viklefsty, tak alespoň poloviklefsty. Viklefsti totiž měli zásadu, že co je hříšné, to musí všechno z Církve ven. Pražská kompaktata hlásala: 'aby smrtelní hříchové byly stavováni' - zkrátka, aby se ve společnosti všechny hříchy přísně potrestaly. Proč? Protože společnost je křesťanská. A když je společnost křesťanská, tak tam žádné hříchy nemají místo. A proto musí být 'smrtelní hříchové trestáni'. Krajní viklefizmus byl odsouzen. Ale výše zmíněný rumunský autor říká: 'existuje však takový poloviklefizmus'. Představte si kostel. V něm se slaví krásná liturgie. Já ale mám hřích. Slyším: 'Běž tam za dveře, vyzpovídej se, a až se vyzpovídáš můžeš přijít sem!' A o poutích, kde se tak krásně zpívá, vyhnali všechny kajícíky ven do přilehlých ambitů, kde jsou zpovědnice, aby se napřed vyzpovídali a potom teprve se mohli účastnit té krásné liturgie. Autor říká: toto všechno je spletené. Předpokládá se, že já se honem vyzpovídám, očistím a přijdu do Církve, kde je všechno krásné. A ve skutečnosti je to Církev, která je svou podstatou očišťováním od hříchů. Nemůže se někdo očistit před vstupem do kostela a pak přijít k liturgii. Vždyť liturgie bez očišťování od hříchů se stává čímsi podivným. Je tady zvláštní spor. Proč?

Ve staré Církvi bylo pokání společné, veřejné. Říkáváme že to bylo proto, aby bylo větší, aby se hříšník lépe kál, když se musí přede všemi vyznat, ponížít se. Ale to s tím nemá naprosto nic společného. Evangelium říká, 'co jste udělali tomu nejmenšímu, udělali jste mně', 'odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme' - tedy hříchy si nejdříve odpouštíme mezi sebou navzájem, a jako důsledek je pak odpuštění Bohem. 'Odpusť nám naše viny, jako my odpouštíme našim viníkům'. Vskutku, většina hříchů, které známe, jsou všechny proti lidem - 'mluvil jsem špatně o druhém', 'pomlouval jsem', atd. Každá vina je nějakým způsobem proti druhému. A má-li mi odpustit Pán Bůh, musí mi nejdříve odpustit všichni ostatní. 'Když si vzájemně neodpustíte, ani váš nebeský Otec vám neodpustí.', 'Cokoliv svázete na zemi, bude svázáno i na nebi..', atd. V Církvi si tedy nejprve musí odpustit jeden druhému, a pak se teprve odpouští v nebi.

Druhou věcí pak je: 'Oni musí odpustit mně'. Ale také já musím odpustit jim, protože všechny cizí hříchy mne nějakým způsobem poskvřňují. Jak to? Někdo tak škaredě nadává nebo si tak nezodpovědně počíná, a já se tak rozčilím, že nemohu spát. Přemýšlím nad

chybami druhých, ať už to udělali mně nebo jiným. Všecky hříchy mne nějakým způsobem otravují, uvádějí v tupou zlost: to nemá být..., to je svinstvo..., atd. Opat Izaiáš říká, že je to jako jed, který se dostane do krve a začne působit. A není proti tomu žádné jiné řešení, než že já musím napřed odpustit, abych se očistil od toho jedu, který je ve mně. Jinými slovy: musím odpustit, abych se očistil. Celá liturgie mše svaté je v podstatě očišťování od hříchů. Nelze si proto myslet, že by se hříšníci měli napřed očistit a potom přijít mezi nás, kteří jsme svatí. To by bylo popření Církve. Nemohou přece v nemocnici říci lidem, běžte se napřed uzdravit, a pak přijďte do nemocnice a my vám naměříme, že jste v pořádku. Podstata Církve je neustálé očišťování od hříchu. A proto je očišťování od hříchů radostnou zvěstí evangelia: že se totiž všechny hříchy dají očistit, a že Církev je k tomu, aby hříchy odpouštěla. Proto je tak důležité uvědomit si tuto úžasnou pravdu zvláště v dnešní době, která ji tak těžko chápe, jak jsme konečně mohli vidět v úvodních statistikách.

Kdy se člověk vlastně poprvé setkal se zlem? Jeden významný starec říká: jsou to tři stádia. První, nakolik si ještě vzpomínám, kolik mi bylo let už nevím, ale nebylo to mnoho. Víím, že u nás byla na topení taková kamínka, ve kterých vždycky v zimě pořádně zatopili. Ta potom krásně červeně zářila, a já jsem jako klučina začal křičet jaká je to nádhera, a že bych si ta kamínka chtěl pohladit. Samozřejmě, že mne celá rodina okřikla: “Ať tě ani nenapadne se k nim přiblížit.” A protože všichni na mne takto hrozili, od babičky až po matku: ‘nesahej na ně, nechod’ k tomu’, tak se v člověku ozve jakási přirozená reakce. A tak když všichni odešli, já jsem šel a kamínka si pohladil. Samozřejmě, že já sotu nebylo konce... Jaký je to tedy zážitek? Člověk poprvé zakusí, že něco se smí a něco se nesmí. Nezáleží na tom, kolik je mu let. Vždyť už v mladém člověku se probudí jakási chuť: ‘a naschvál to udělám’. Je to zajímavé. Člověk ještě nemá ‘*usus rationis*’ (užívání rozumu), ale toto potvorstvo už tam funguje: akorát vám to neudělám. A potom přirozeně přijdou následky. Je to první zážitek, že v člověku cosi je, co jej nabádá něco za každou cenu udělat. Proč by to tak mělo být jenom proto, že všichni říkají, že to tak musí být? Ale je to skutečné zlo? To, že jde o něco špatného neobjeví člověk u sebe, ale spíše u druhého.

Chlapec něco provedl, schoval klíč od sklepa. Celá rodina jej vyslýchala, ale on se držel statečně. Když byl po tak dlouhém výslechu unavený, šel ven. A tu se k němu přitočila jeho starší sestra a ptá se: “Řekni mně kam jsi ho dal. Já to nikomu nepovím.” Unavený chlapec jí to řekl, načež ona s velikým jáсотem příběhla domů a oznámila: “On ten klíč schoval v obýváku pod sošku sv. Antonína!” Do chlapce jako by vstoupili všichni čerti: ‘já jí to řekl a ona s tím tak naložila’. Člověk na druhém objeví, že se proti mně provinil. Já jsem mu důvěřoval a on mou důvěru zklamal. A to je druhý zážitek zla, který je u mladých lidí. Stávají se pesimisty. ‘Já už nikomu nevěřím!’

Ale kdy dochází člověk k poznání toho, že sám udělal něco špatného? Starec vypráví příběh ze svého mládí. ‘Idylická scéna. Sváželi jsme brambory. A protože jsme měli pole na kopci, museli jsme je svážet dolů. Šlo to obtížně, a já soptil. Mamince už ale přešla trpělivost, tak mě okřikla. Já se ale otočil a řekl: “Nebudu!” Utekl jsem a schoval se za keř. Obyčejný klukovský truc. Ale když jsem seděl za tím keřem a viděl, jak matka sváží ty brambory a je hrozně unavená - najednou mne napadlo: ‘měl bys přece jenom jít’. Víím, že jsem toho večera nemohl usnout. Zážitek zla není, že jsem něco vyvedl, ale že jsem měl

tolik příležitostí něco dobrého udělat, a neudělal jsem. Všecky hříchy jsou ve skutečnosti tím, co jsme mohli dobrého vykonat, a my to neučinili. A to najednou začne člověka tížit.

Jaké má ale zkušenosti kněz, který zpovídá? V Itálii je to celkem snadné:

‘Kdypak jste se zpovídal naposledy’, ptá se kajícího. ‘Ó, nedávno, když jsem se ženil’, zazní přesvědčivá odpověď. ‘A máte hříchy?’ - ‘Celkem ne.’. ‘A v rodině?’ - ‘Všecko v pořádku’. ‘Do kostela chodíte?’ - ‘No, když mohu, chodím, když nemohu nejdu.’.

S modlitbou?’ - ‘No, někdy zapomenu, ale jinak se snažím’. ‘Tak to jste světec. Pomodlete se za mne’, uzavírá kněz. ‘No, nejsem

světec. To zase ne.’ Kněží si stěžují, že jsou lidé ke zpovědi špatně připraveni. Ale je tam jedna velice pěkná věc: ten člověk to nedokáže vyjádřit, ale je si naprosto vědom, že by potřeboval nějaké očištění. Toto vědomí nutnosti očisty je u obyčejných lidí docela spontánní.

Pak přijde druhá zkušenost. Přijde mladá dívka a říká: ‘S tím šestým přikázáním mám nějaké potíže’. ‘Jenom v myšlenkách?’ ‘No i trochu víc’. Tehdy začne zpovědník vysvětlovat, co je v myšlenkách, v čem spočívá dobrovolnost atd. ‘Ale to já všechno vím, jen už mě to přestává bavit. To máte tak, člověku přijde taková myšlenka. Já říkám ne, ale pak se unavím, a zase padnu. Už mě to přestává bavit. Mladí muži se obyčejně přestávají zpovídat. ‘Vždyť já se pořád zpovídám, a stejně do toho zase vletím’. Co to je? Zážitek vlastní slabosti před něčím, co bych nechtěl dělat.

To první byla potřeba očisty, to druhé je zážitek slabosti. Pak přijde třetí. ‘Jedna dáma říká: všechno to jde, jenom tu svou tchýni nemohu vystát’. - ‘To nejste první, ani poslední na světě. Je ale potřeba, abyste se dokázala ovládnout’. Ale co, to ani není tak obtížné. Ale já prostě nechci. Já té ženské nic dobrého nechci přát’. ‘Ale proč, něco vám provedla?’ - ‘Ale ne. Já prostě nechci’. A tady najednou člověk cítí něco daleko horšího. To není slabost. Při tom strašném ‘Ne! Nechci’, jde člověku až mráz po zádech. Máme tedy před sebou hřích jako sílu, hřích jako slabost, a hřích jako něco zcela vědomého.

Jak vypadá hřích v dějinách světa? Samozřejmě historie je dlouhá. Začneme proto u primitivních národů. Co se u nich projevuje? Pozitivisté na konci minulého století většinou říkali, že vědomí hříchu je jakousi dekadencí společnosti. Ve skutečnosti tomu tak vůbec není. Náš krajan Šebesta asi před 60-ti lety publikoval studie o Pigmejcích v jižní Africe a prokázal velmi jasně, že čím primitivnější národy, tím čistší mají pojem

mravnosti. Je u nich silný pocit viny. Jak se projevuje? Samozřejmě je tu jakási reakce sociální, protože když někdo zabil, či něco ukradl, vylučuje se ze společnosti, a ta nějak reaguje, vyhání jej ven, atd. Je ovšem zajímavé, že to přesahuje: někoho, se to kdesi dotklo. Nějakého božstva. To je zajímavé: já jsem udělal něco potají, nikdo to neviděl, a ono mne to stíhá. Vědomí primitivních národů je, že reaguje nějaké božstvo, jakási Nemesis - bohyně pomsty, a že jí neutečeš. A z toho vznikají veliké pocity ve svědomí: 'Ty neutečeš, i kdybys kamkoli utíkal! Musíš božstvo usmířit, protože kdosi se urazil.'. U primitivních národů je těžko říci kdo to je (vyznání stromům, koupel v Gangu, atd.). Pocity viny je však u primitivních národů dosti náboženský.

Kde se toto vědomí oslabilo? V civilizované společnosti, v řeckém prostředí. Jak k tomu došlo? Tím, že se božstvo odsunulo na Olymp, a každodenní skutečnosti ovládají přírodní zákony. Jestliže jsi něco zlého udělal, provinil ses proti přírodním zákonům, a to co následuje je přirozeně zřícenina. Když postavíš dům bez ohledu na přírodní zákony, zřítí se. Zrovna tak se řídí přírodními zákony i lidský život. Když jsi něco špatně udělal, všechno se na tebe sype. Musíš si dát příště pozor. Ale neplyne z toho vůbec žádné poučení, protože přírodní zákony nikomu neodpouští. Postavili jsme špatně chalupu a spadla. Nezbyvá než postavit novou, ale s tou starou už nic nenaděláme. Ve stejném duchu se odvíjejí všechny řecké tragédie. Např. Oidipos, aniž by věděl, zabil svého otce a s vlastní matkou se oženil, a pak jej všechny zákony pronásledují. Druzí po něm už to mohou udělat lépe, ale zákony jsou nemilosrdné. A stejně nemilosrdně začali chápat společnost. Má-li být totiž společnost spořádaná, musí trestat zločince. Nebude-li je trestat, co to bude za společnost? Sokrates umírá, protože společnost se musí ctít. V řeckých školách se vykládal poučný příklad. Když vytvořili první ústavu, stálo v ní, že tomu, kdo by se dopustil cizoložství, se mají vyloupnout obě oči. Při cizoložství však dopadli králova syna. Co teď? 'Ať je dáno zadost spravedlnosti, nic naplat'. Lidé se však bouřili, byl to nástupce trůnu. Nechtějí mít slepého vladaře. Něco se musí dělat! Není to ale možné, protože zákon odpustit nemůže. Nakonec to král udělal tak, že dal vypíchnout jedno oko synovi a jedno sobě. Zákon se musí zachovat. Že zahyneš, to je tvá věc. Zákonitá společnost je strašná společnost. Hřích už není nic osobního - je to společenská záležitost. Reagoval proti tomu už Platón, který říkal, že máme ideály, a když hřešíš, ztrácíš ideály. Podobně Aristoteles, který neměl ideály, ale byl rozumný člověk, říkal: "Člověče, buď rozumný, ať si nepokazíš život". Stoici pak říkali: 'nebudeš klidný'. Když se nad tím zamyslíme, vidíme, že takový je pojem hříchu v dnešní laické společnosti! Ukazuje lidem všelijaké ideály, vybízí, aby žili spořádaně, že jinak nemohou být šťastní, že z nich nic nebude, že budou na obtíž ostatním. Ale nic z toho nezabírá. Laická společnost nemá odpověď!

Jak se dívá na hřích Písmo svaté? Vezměme Starý zákon. Právě Starý zákon se od řecké společnosti liší: nejsou tam zákony, není tam spořádaný svět, ale všechno závisí na Hospodinu, Bohu. Když jsi s Bohem za dobře, vše se ti daří. Pokud ne, vše se ti hroutí. Jde tedy o osobní poměr k Bohu, který Starý zákon přirovnává k manželství. Co je tedy hřích? Je to skutečnost, že jsem urazil někoho, s kým jsem žil. Pojem hříchu ve Starém zákoně je úplně odlišný: není porušením zákona, nýbrž výslovnou urážkou Boží. Hřích je něčím zcela osobním. Proto se stává osobním zážitkem. Zákon, ten nemůže odpustit. Když jsem ale urazil někoho, může mi říci: 'Ale zapomeň na to'. Když jej člověk odprosí, má obrovský zážitek dobroty toho druhého. Zážitek hříchu se tak stává zjevením dobroty

Boží. Tyto dvě věci jsou neoddělitelné. I podobenství o marnotratném synu není, než pokračováním Starého zákona. Izrael by nikdy nepoznal, že Bůh je tak dobrý, kdyby nezhrěšil. Najednou objevil velikost Božího milosrdenství a odpuštění. Navíc dostává příslib, že toto odpuštění bude naprosté, až přijde Mesiáš. Skončí rovněž všechny následky hříchů jako jsou zlo, smrt, atd. Písmo svaté má zcela jiný pojem o hříchu, než jaký známe z laické společnosti. Jde o čistě osobní poměr k Bohu, jeho obrazem je manželství. Pěkně to představuje prorok Joel. Bůh jej posílá, aby se oženil s nevěstkou. Proč? Chce tím říci národu: jsi jako ta nevěstka, nevěrná. Ale já se vrátím k první lásce - očistím tě a vezmu si tě zpátky. Bude to jako tehdy na počátku manželství. Obraz úžasné dobroty Boží pro člověka, který zhřěšil.

Provinění je ve Starém zákoně věcí národní, tj. společnou, protože i povolání bylo společné - národ byl vyvolený. Proto musí národ proti hříchu reagovat. Důkazem je např. trest smrti ukamenováním. Proč odsouzeného nepověsili či nest'ali? Zvláštní věc: ne 'někdo ho popravil', ale každý musí hodit kamenem, tzn. všichni zavrhneme tento hřích, protože tím byl poskvrněn celý národ.

Co říká o hříchu Nový zákon? Za prvé tam je, že hřích je něco naprosto všeobecného: všichni lidé jsou hříšníci. Je to patrné už z kázání Jana Křtitele. Křtí všechny, protože se všichni musí připravit na příchod Mesiáše. Nemůže nikdo říci 'já jsem dobrý a vy jste zlí'. A nyní přijde Mesiáš. Jak se dívá na lidi, když všichni zhřěšili? Jsou lidé slabí jako Zacheus, nevěstka, Maří Magdaléna - lidé, kteří zhřěšili, ale chtějí se napravit. Ale jsou i 'obílené hroby', kteří v tom hříchu chtějí zůstat. Evangelium tedy nerozlišuje mezi těmi, kteří hřešili a kteří nehřešili, ale rozlišuje mezi těmi, kteří chtějí v hříchu zůstat, a těmi, kteří z něho chtějí vyjít. Tato skutečnost je velmi silně vyjádřena u svatého Jana hned v prologu jeho evangelia "Světlo přišlo na svět, ale temnota ho nepostihla. Lidé si však zamilovali více tmu než světlo", tzn. ti, kteří se nechtěli očistit. A právě s těmi, kteří se nechtějí očistit, přichází Kristus do velmi ostrého střetu. Pro ty nezná žádné milosrdenství.

Svatý Pavel nechodil s Kristem. Poznal Krista jen z vlastní zkušenosti, nikdy ho neviděl. A také z hříchem se setkal jen z vlastní zkušenosti. A tu krásně popisuje v listě k Římanům: 'já v sobě vidím dvě věci - žije ve mně Kristus, ale žije ve mně i jakýsi zákon těla'. Svátý Pavel vidí, že je vnitřně rozdělený: vždyť zákon těla bojuje proti duchu; dělám co nechci. Kdo mě zachrání?' A říká: jenom víra v Ježíše Krista.

A jsme u prvního velmi důležitého bodu, který rozděluje nás a Luthera. Jaký z toho udělal závěr Luther a všichni, kdo ho následují? - Nedá se nic dělat. Když nemohl nic dělat svatý Pavel, tak nemůžeš nic dělat ani ty. Musíš jenom věřit Pánu Bohu. Ale napravit se nemůžeš. To je ta pověstná '*sola fides*' (jedině víra) tě spasí. Je na tom něco špatného? Jistěže ne. Celá věc je v tom, že lutheráni říkají 'víra tě spasí až budeš umírat', ale my říkáme 'ona tě spasí už tady; už tady ti pomůže se z hříchu čistit.' Víra v Krista dává už nyní z hříchu vyjít. Luther říkal: 'Nemůžeš, nedá se nic dělat!' Tak ale svatý Pavel nemluví: On říká, že 'pokusení v sobě stále cítí, ale víra jej spasí', tzn. že Pán Bůh jej hříchu chrání. To je velký zážitek Písma svatého: zážitek hříšnosti a zážitek vyjítí z tohoto stavu hříchu. A to je vlastně to nejkrásnější. My totiž hříchy trochu falšujeme. Říkáme: 'zhřěšils, teď se napraviš'. Ale tak tomu není. Je to Kristus, který nám stále pomáhá. Jenom tak se dá vysvětlit, že svatí říkali, že jsou největšími hříšníky na světě. Kdybychom

to řekli my, je to lež. Ale sv. František jistě nelhal. Byl si vědom, že existuje něco, co jej od Boha odděluje, a je někdo, kdo jej stále zachraňuje. Ta dynamika je krásná. Začneme-li hřích a odpuštění brát staticky, nikdy nepochopíme život v Kristu. Jistě, svaté nemůžeme napodobit. O sv. Filipu Neri se čte, že mu nějaká žena říkala, že je největší hříšnice v celém Římě, načež on jí řekl: 'už je na čase, abyste se napravila!' Ona však rozhorleně zvolala: 'co si o mě myslíte, já jsem spořádaná vdova!' Poznání hříchu totiž vyplývá z uznání vlastní nedokonalosti a z poznání Boží dobroty.

Poznání hříchu je tedy úžasně velká věc. Jako jsou dějiny spásy ve Starém zákoně, tak jsou i dějiny spásy ve vlastním životě. A tyto dějiny spásy stále pokračují a rostou. Když měl T.G. Masaryk ještě jako student potíže se zpovědí, řekl řediteli školy, který jej ke zpovědi nutil, protože to tehdy bylo povinné: "Já si nemohu představit, že by se někdo mohl vyzpovídat, a pak dělat zase totéž." Je to typický příklad laické morálky minulého století, na které mají také velkou zásluhu kněží. Říkávali: 'Tak, teď ses vyzpovídal a je konec.' To ale není konec nýbrž začátek. S věkem totiž slabost roste. Víra v Ježíše Krista je však silou, která stále zachraňuje a pozvedá. Proto tak líčili i poslední soud. Jak je těžké si ho představit dokazuje i Michelangelova freska v Sixtinské kapli: Kristus svrhne ,do pekel ty, kdo páchali zlo se slovy: "Běžte ode mne všichni, kdo jste páchali zlo do ohně věčného". Výraz Panny Marie je úpěnlivou prosbou, a současně vědomím, že tady se už nedá nic dělat. Dovedeme si tak představit poslední soud? Už ve středověku se jim to zdálo příliš kruté. Proto středověké obrazy znázorňují Krista jako soudce, sedícího na trůně, a do pekla strkají hříšníky vidlema andělů. Říkali: tu špinavou práci přece nebude dělat Pán Bůh sám. Avšak na starých obrazech a ikonách nenajdeme, že by Kristus někoho házel do pekla. Všichni jsou v pekle, protože všichni jsou hříšníci. Ale Kristus stále a stále sestupuje a podává ruku tomu, kdo chce povstat. V pekle proto zůstává jedině ten kdo jeho ruku odmítá. V tom spočívá tajemství posledního soudu.

Může se ale Pán Bůh urazit? Svatý Tomáš Akvinský kapituloval. Říká, to je jenom obrazné rčení, vždyť Bůh je věčné štěstí. Ale jestli se Pán Bůh nemůže urazit, padá pojem hříchu jako urážky Boží. Je to možné nebo ne? Vyprávěl se v Jugoslávii takový hloupý vtip: dva mohamedáni Hasso a Muhamad chtěli vstoupit do strany. Řekli jim ale, musíte udělat zkoušku. No ale jakou? Musíte odpovědět na otázku: co je to kritika a autokritika. Oni ale nevěděli, a proto se šli zeptat muezina. Ten jim říká: "podívej, já stojím na minaretu. Když budu na tebe plivat to je kritika. A když ty budeš zespodu plivat vzhůru na mě, to je autokritika. Hloupý vtip. Ale takto ve skutečnosti vykládají urážku Boží. Boha nemůžeš urazit. Je to jako házet kameny do nebe a ony ti stejně dopadnou na hlavu. Říkáš tomu urážka Boží, ale je to ve skutečnosti urážka tvoje. Existuje odpověď...? Věc je velmi jednoduchá, nevyřeší se však lidskou úvahou. Podívejme se ale na Krista. Když mu dali vojáci poliček urazili člověka nebo Boha? Urazili člověka, ale ten člověk je Bůh. Protože se Kristus ztotožnil s každým člověkem, je urážka člověka urážkou Boží. Jako láska k Bohu není uskutečnitelná bez lásky k bližnímu, tak urážka Boží by nebyla možná bez urážky člověka. Všechny hříchy jsou proto jak proti Bohu, tak proti bližnímu.

Dívali jsme se tedy na hřích z hlediska psychologického, pak z pohledu víry - ale co zajímalo mnichy byl především problém: jak vlastně hřích vzniká? Protože když se mám něčemu bránit, musím vědět, kde zlo začíná. A to je prastará otázka lidstva: odkud se bere na světě zlo? Můžeme rozlišit několik stádií: to první bychom mohli nazvat - *kosmický*

dualismus, tzn. ve světě jsou dvě síly, které mezi sebou stále bojují. Božstva dobrá a božstva zlá. To je odpověď dávné Persie, Íránu - ohňových bytostí a postav temnoty, atd. I mezi lidmi tomu tak je. Nejstarší literární památky lidstva jsou pohádky. A v pohádkách je dobrá princezna a zlá čarodějnice. Z princezny se nikdy nestane čarodějnice. K tomu smutně podotkl jeden muž: 'kdo to psal, nebyl nikdy ženatý...'. V pohádkách je tedy dobro a zlo přesně ohraničeno. A v tom je významné psychologické poselství pohádek: jasné rozlišení dobra a zla. Druhou velice pozitivní věcí v pohádkách je víra, že dobro je silnější a nakonec zvítězí. Kdyby vyhrála čarodějnice, nemohla by to být pohádka.

Druhé stádium bychom mohli nazvat: *dualismus antropologický* ('anthropos' = řec. 'člověk'). Solověv říká, že tento směr vznikl v Indii jako náboženství 'probuzení', tzn. velký objev, který udělal Budha a první mudrci. V prvním stádiu jsme viděli, že existují princezny a čarodějnice. Ale kde jsou? Ony nejsou ve světě, ale jsou v nás. Mám v sobě tedy dvě části: jedna je dobrá, druhá zlá. Jak je nazvat? Protože to, co je dobré, je věčné, zatímco zlo pomíjí, tak věčný je 'duch' a pomíjivé je 'tělo'. A prastará terminologie říká, že v člověku je neustálý boj mezi tělem a duchem. Jedna stará indická pohádka říká, že v lese seděla čtyři zvířata: vlk, jelen, zmije a holoubek. A diskutovala o tom, odkud pochází zlo. Vlk říká: "Já tvrdím, že všechno zlo je z hladu. Protože když jsem sytý, nikomu neškodím. Jakmile dostanu hlad, vrhnu se na ovce, rhám je atd..., všechno zlo je z hladu!" Slyšel to jelen a říká: "Ale ne, tak to není. Já mám v lese trávy dostatek, ale vždycky někde něco zapraská, já se leknu, dám se na útěk a všechno polámu a poničím. Všecko zlo je ze strachu!" Slyšel to holoubek a říká: "Ne, ne, všechno zlo je z lásky. Když nemáš holubičku vrkáš, celý nešťastný. Když ji máš vrkáš, celý nešťastný, že ti uletí s někým jiným, že ji ztratíš... Všecko zlo je z lásky!" Zmije to všecko poslouchala a říká: "Ale ne, všechno zlo je ze zlosti. Protože já, když se vyhřívám na slunci, tak nikomu neublížím. Ale jakmile mne popadne zlost, někoho uštknu, ten po mně hází kameny.... Všecko zlo je ze zlosti!" A slyšel to moudrý poustevník a řekl: "Ne, ne. Všichni se mýlíte! Všecko zlo je z těla, protože tam je hlad, bázeň, láska i zlost. Přemáhej tělo a nebude na světě zlo!" Antropologický dualismus proto vede k askezi. Co však znamená 'tělo', a co 'duch' není jasné.

Řeční stoikové však udělali další pokrok: *dualismus mravní*. Říkají, všechno dobro je z 'mysli' - ta se má pozvednout k Bohu. Všecko zlo je 'vášeň'. Jednej podle myslí a budeš vždycky jednat dobře. Protože vášeň je řecky '*pathos*' a popření je '*a*', říkali stoici: musíš přejít k '*a-patii*', stoickému klidu. A protože Angličané hodně v 17. století sudovali stoiky, říká se '*s klidem Angličana*'. Stoici říkali: "Když ti rozbili nádobu s olejem, podívej se na ni a řekni si 'tolik stojí můj klid'. Když se vracíš s cesty, nepředstavuj si, že tě žena s dětmi čeká, že máš doma zatopeno. Představ si, že chalupa shořela, žena utekla s jiným, že syn všecko propil, a když se vrátíš a zjistíš, že shořel dům, řekneš 'jenom toto?'. Povznést se tedy nad všechna smyslová hnutí. V Apoftegmatech Otců se říká, že mladík přišel za egyptským starcem, aby se stal jeho učedníkem. On mu odvětil: "Běž tamhle ven, jsou tam sochy a ty jim musíš pořádně nadat." On šel a vynadal jim. Když se vrátil, řekl mu starc: "Udělals špatně! Běž a odpros je." On odešel a odprosil je. A když se vrátil, starc se ho zeptal: "Co říkaly ty sochy?" "No, co by říkaly, jsou to sochy." "Tak až budeš takový, přijď ke mně, a budeš mým učedníkem!" Stoici říkali: povznést se nad všecka hnutí. To je sice krásné. ale Kristus plakal nad hrobem Lazara. Jak to vysvětlit? Někteří Otcové říkali, že plakal nad tím, že se 'chudák Lazar musí vrátit zpátky do tohoto mizerného života'.

Které řešení je křesťanské? To první být křesťanské nemůže: vyznáváme ‘*věřím v jednoho Boha*’ - neexistují tedy dva bohové!; ‘*Stvořitele věcí viditelných i neviditelných*’ - nemůže být dobrý ‘duch’ a zlé ‘tělo’. Odkud je zlo? Odpověď existuje pouze jediná: původ zla je v tobě samém.

V americké revue ‘Life’ se psalo o ‘náboženstvích světa’. Ve stati o budhizmu, uvádí zajímavou modlitbu, která se recituje při vstupu do řeky Gangy: ‘Pane, očist’ mou duši. Dábel ji svedl, tělo ji přitahovalo, zlý svět ji pomátl, vysvobod’ ji, protože ona je nevinná!’ Origenes ale říká: ‘Nedávej vinu d’áblu, nedávej vinu tělu, neříkej Venuše, ale dávej vinu sám sobě!’ Příčina hříchu může být jenom v člověku. Jinak bychom upadli do dualizmu, a to je naprosto nekřesťanské. Jak jsem ale k tomu zlu přišel?

I když jsme určili lidskou odpovědnost za hřích, přesto jeho první původ zůstává temný. Vlastní zkušenost i pohled na celé dějiny však potvrzuje to, co se vypráví v prvních kapitolách Geneze. Onen ráj není kdesi na Východě, ale tím rájem je naše vlastní srdce, stvořené Bohem, a každý z nás zakouší hada, který tam proniká, aby nás svedl. Ten had má formu špatné myšlenky, která je “pramenem a počátkem hříchu”. Schopnost myslet, ba ani myšlení samo o sobě není zlem. Zlem není ani nějaká žena. Ani myslet na ženu není zlem. Avšak obraz ženy v mužově mysli zřídka kdy zůstane čistý. Přimísí se k ní jistý tělesný pud. Podobně nejsou zlem peníze ani alkohol, a přesto se mohou stát kamenem úrazu.

Protože špatné myšlenky přicházejí “zvenčí” a nepatří k našemu přirozenému způsobu myšlení, pronikají do srdce jen pomalu. Byzantští autoři hovoří obvykle o pěti “stupních”.

První se nazývá “*sugesce*”, “nápad”. Je to první obraz představivosti, první myšlenka, první podnět. Lakomec vidí peníze a napadne ho: “mohl bych si je schovat”. Podobně se vnucují tělesné myšlenky, povýšenost, podnět přestat pracovat, či při studiu si říct “ale, nač se to učím, to přece nikdy nemohu potřebovat”, atd. Nic nerozhodneme; prostě konstatujeme, že se nám nabízí možnost konat zlo, jež se nám představuje v příjemné podobě jako ovoce v ráji, které bylo “líbivé na pohled”. Začátečníci v duchovním životě se leknou, zpovídají se, že “měli špatné myšlenky”, a to i v kostele, a při modlitbě. Jednoho ze svých učedníků, který si hořce stěžoval na špatné myšlenky, zavedl sv Antonín-opat na střechu a přikázal mu, aby chytil rukou vítr: “Nemůžeš-li zachytit vítr, tím méně budeš moci uchopit špatné myšlenky.” Chtěl tím ukázat, že v těchto prvních nápadech není žádná vina, a že se jich nezbavíme, pokud budeme žít. Podobají se mouchám, které tím více obtěžují, čím netrpělivěji je odháníme.

Druhý stupeň se nazývá “*rozhovor*”. Vzpomeňme na vyprávění Geneze (3. kap.) o první ženě a o jejím rozhovoru s hadem. Nevšímáme-li si prvního ponoukání, zmizí, jak přišlo. Ale člověk se obvykle dá vyprovokovat a začne přemýšlet. S někým jsem se pohádal. Jdu spát a říkám si: “No, zítra mu pořádně vyčiním, protože to si nesmí dovolovat!” “Ale jsem křesťan: odpustím mu to!” “Když mu to ale budu pořád odpouštět, on bude čím dál horší. Jsem povinen zasáhnout!” A tak ztratím celou noc přemítáním. Ráno pak jdu do práce, a on mě pozdraví: “Dobré ráno, jak ses vyspal?” Co na to odpovědět? Člověk měl plnou hlavu nápadů, a k ničemu to nevede. Nakonec přijde k tomu, že to byl nesmysl. Pusť to z hlavy! Jenže moderní psychologie, která mluví o podvědomí, říká: ono, když se ‘motor zahřál’, když se šlapalo na plyn, není tak snadné zabrzdit.

Prichází třetí stádium, které se jmenuje “**boj**”. Ta myšlenka se už ohřála a pořád se vrací. Mladému studentovi říká moudrý rádce: “těch děvčat máš v hlavě nějak moc”. Načež chlapec smutně podotkne: “No ja, ale řekněte jim, ať mně tam pořád nelezou!” Sám je nešťastný: “mám zítra zkoušku, a ta blondýna mi nedá spát”. V tomto boji buď člověk zvítězí nebo si řekne: ‘už toho mám dost’.

Čtvrté stádium je “**souhlas**”. Kdo prohrál boj, rozhodne se vykonat, co mu vnuká špatná myšlenka. V tomto okamžiku se spáchá hřích v pravém a plném slova smyslu, i když se navenek neuskuteční a hřích zůstane v nitru. To vyznáváme na začátku mše svaté, když říkáme: “...že často hřeším myšlením...”.

Páté stádium je “**vášeň**”. Kdo často podlehne špatným myšlenkám, oslabí postupně svůj charakter. Vzniká náklonnost ke zlému, která se může stát tak silnou, že je velmi obtížné jí odporovat. A právě vášeň zotročuje člověka.

Kdy začíná hřích? Kvůli jasnosti svědomí si musí každý dobře uvědomit, že hřichem je až to čtvrté stádium. Jinak bychom se nemohli nikdy zpovídat a člověk by se asi zbláznil. Právě proto, že dnes mladí lidé neumí rozlišovat, nechtějí se zpovídat. Namítají: pořád se z toho zpovídám a ono se to pořád vrací. Proto si musí jednou provždy uvědomit, že hřích začíná až tam, kde se člověk svobodně rozhodl. Když mne napadne, že jsem Napoleon, uvažuji nad tím a představuji si, co bych dělal a směji se tomu, nic na tom není. Ale jakmile si už koupím uniformu..., pak už mi asi doporučí psychiatra, aby mě léčil. Je si tedy třeba uvědomit, co je hřichem. I Církev říká: “žádostivost z hříchu pochází, k hříchu vede, ale sama není hřichem”. To popletl Luther, a proto zrušil zpověď. Po zpovědi totiž vždycky říkal: ‘vždyť já jsem ještě horší než předtím’.

Jestliže je hřichem až to čtvrté stádium, nedalo by se nějak těm třem předchozím předejít? Nedalo by se nějak vymýtit zlé nápady? Neexistuje místo tak svaté a doba tak svatá, aby mě něco hloupého nemohlo napadnout. Chybou, které se dopustila první žena bylo, že se s tou myšlenkou dala do řeči. První stádium se vyloučit nedá, ale snažili se vyloučit druhé stádium - nedávat se s tím nápadem do řeči. Měl zlé myšlenky Ježíš? Víme, že měl pokušení ve formě myšlenky, když ho pokoušel ďábel na poušti. Jak Kristus reagoval? Odpověděl mu jedním textem Písma svatého: “Nejen chlebem žije člověk, ale každým slovem, které vychází z Božích úst!, atd. Je velkým omylem představovat si ďábla jako obra, před nímž jsme jako malí trpaslíci. V nejhorším případě, jak říká syrský autor Pseudo-Makarius, můžeme připustit, že je bojovníkem stejně silným jako my, avšak zároveň se bojí těch, kteří volají o pomoc k Bohu. Jediným textem Písma svatého je možné odbýt zlou myšlenku. Jak si ale rychle vzpomenout na text, který odpovídá mé situaci?

Nenašel by se nějaký text, který by stačil na všechna pokušení? Časem přišli východní mniši na to, že jméno “Ježíš” dokáže pokořit všechny zlé myšlenky, zahnat všechny demony. Každou zlou myšlenku je proto třeba odbýt krátkou střelnou modlitbou. Celý život je duchovní boj. Proto je tak důležité naučit se nebrat tyto nápady nikdy vážně. Žádného pokušení se člověk nikdy nesmí bát. Dělník, který na jaře pracoval pod ohromným reklamním billboardem, na němž byly velmi spoře oblečené manekýnky jen s úsměvem pronesl: “Chudery, jak jim musí být zima”, - jediná zdravá reakce na všechny

hloupé nápady. Lidské srdce je rájem, ke kterému je třeba postavit anděla s plamenným mečem, aby usekl hlavu každému hadovi, každé zlé myšlence, která se přiblíží. Tímto andělem pak je pozornost, "bdělost srdce".. Je nutné objevit vnitřní svobodu, že nejsem vydán napospas zlým nápadům, jinak nebudu šťastným.

Jak rozeznat dobrý a zlý nápad, jak 'rozlišit duchy'? Je to lehké? Není. Proto chodili k duchovnímu otci a sdělovali mu své myšlenky. Už svatý Antonín stanovil pravidlo: 'co mě znepokojuje pochází od ďábla'. Duchovní vedení tedy spočívá právě v tomto rozlišování. Ale protože si stěžovali, že je těžké duchovního otce najít, pokusil se Evagrius sestavit katalog všech špatných nápadů. A vytvořil tento seznam: pýcha, lakomství, smilstvo, závist, nestřídmost, hněv, lenost. Je to sedmero hlavních hříchů.

Cesta tohoto poznání vede k úžasnému objevu vlastní svobody. Jeden polský jezuita zpovídal na poutním místě jakéhosi mladíka, který mu říká: 'Víte, já bych chtěl žít tak krásně. Ale sotva vyjdu z kostela, jdu kolem hospody. A ani nevím jak, jsem uvnitř a jde to z kopce.' Jezuita mu říká: 'Podívej, na tom není nic těžkého. Ty musíš objevit svou svobodu. Vyjdeš z kostela, postavíš se před hospodu, a řekneš: já mohu jít dovnitř, ale mohu také jít dál. Půjdeš dál, a máš klid. Objevíš vlastní svobodu. Co říkáš, je to tak?' 'Je', odpoví mladík rozhodně. Jde potom z kostela, postaví se před hospodu a říká: 'mohu jít dovnitř, ale mohu jít dál, jsem přece svobodný!' A jde dál. Po několika krocích se zastaví a uvědomí si: to je první vítězství v mém životě, to musím náležitě oslavit!

Je to sice méně poučný závěr, ale ve skutečnosti chce ukázat, jak je objev vlastní svobody důležitý. Dnes totiž všichni mluví o svobodě, ale málo lidí se skutečně cítí svobodnými. Jeden pařížský psychiatr se svěřil knězi: "Já vybírám hrozné peníze od lidí za to, co vy děláte zadarmo ve zpovědi. Protože všichni se chtějí léčit, ale na tom vůbec nic k léčení není. Je to naprosto obyčejná denní askeze, umět zacházet se špatnými nápady."

Jak modernímu člověku přiblížit rozlišování duchů? Významný profesor malířství na holandské akademii hodnotil obrazy, které jeho žáci vytvořili. Tu se u něho zastavil mladý synovec. Aby ho zabavil, zeptal se profesor, jak by hodnotil obraz, který měl zrovna před sebou. Byla na něm nějaká usmívající se slečna s kyticí v ruce a nádherným zátiším barev. Mladík bez rozpaků odpověděl: 'je to krásné'. Profesor však říká: 'Vidíš, právě tento obraz propadne.' 'Jak to?', diví se synovec. Profesor vzal výkres, část ho přikryl a ptá se: kolik let má podle tebe osoba, které patří tato ruka?' Mladík se chvíli dívá a říká: 'možná tak dvanáct.' 'Výborně!' A teď se podívej na tu nohu. Kolik let má asi ta žena, které patří? 'To je asi nějaká starší osoba' - No vidíš. A ten obličej? 'No, to je krásná dívka!' Chápeš, proč propadne? On totiž umí krásně malovat, ale neumí věci vzájemně uspořádat. A právě to dělá mnoho lidí v duchovním životě. Zlá myšlenka totiž se mnou nemá nic společného, ale přitahuje. Např. nečisté myšlenky: čím je nějaká myšlenka nečistá? Sv. Maxim Vyznavač říká: jsou pohlavní orgány něčím špatným? Jistěže ne! Vždyť je stvořil sám Pán Bůh. Manželský život - je něco špatného? Kdyby to bylo něco špatného, pomlouvali bychom samého Pána Boha! Nic špatného není ani v tom, když myslíme na to, co je dobré. Ale v okamžiku, kdy na to myslím, najednou se člověku vybaví jakýsi postranní úmysl, který má zvláštní přitažlivost. A této přitažlivosti se v

asketické literatuře říká “vlastní vůle”. Vlastní vůle neznámá, že něco nechci - to je zcela falešné vysvětlení. Vlastní vůle je, že cítím k něčemu jakousi postranní přitažlivost. Co udělá normální člověk? Mávne rukou, a řekne: ‘to sem nepatří! A pustí to z hlavy. V moderní době se razil výraz “hledat vlastní identitu”. Vypadá to jako nesmyslná fráze. Ale ve skutečnosti si každý člověk musí odpovědět na otázku: co vlastně chci?, čím jsem před Pánem Bohem, a k čemu mne volá? A když to vím, pak všechno ostatní ztrácí smysl. A tím vzniká ona úžasná jednota Božího obrazu, ke kterému jsme všichni stvořeni, a který v sobě musíme obnovovat.

K čemu jsme tedy dospěli? Hřích je něco co v Církvi existuje, je něčím velmi vážným, ale to nejzajímavější je, že se všechny hříchy dají odpustit. Proč? Protože hřích je urážkou osoby. Jak tato skutečnost zapadá do zkušenosti obyčejných lidí? Víme, že ve světě je, poměrně vzato, velmi mnoho zla. Např. zlo fyzické: člověk si polámal nohu. V nemocnici ji dají do sádry a utěšují: “budete chodit jako předtím. I na bál se můžete vypravit, nikdo nic nepozná!” To se dá napravit. Ale když člověk něco skutečně zlého udělal, něco ukradl, řekneme: to se dá všechno vrátit. Kam až ta náprava jde? Můžeme říci - jen do jisté míry. Když někoho zabil, už ho nevzkřísí. I s tou polámanou nohou: všechno dali do pořádku, nemocenské zaplatila pojišťovna, ale chtěl jsem mít v létě pěkné prázdniny a místo toho jsem ležel v nemocnici. Ztráta času! Ze zkušenosti tedy víme, že určité věci se nedají napravit. Krásně je to vystiženo v klasické francouzské povídce, která se jmenuje “*Klenot*”. Jedna úřednice si chce hrát na “dámu” a proto když společnost, ve které pracuje pořádá ples, půjčí si od známé perlový náhrdelník. Na plese měla samozřejmě obrovský úspěch. Když se však vracela domů, někdo jí perly ukradl. Nechtěla se přiznat. Koupili proto nový náhrdelník na dluh. Aby jej splatili, manžel pracoval přesčas, ona musela mimo zaměstnání pracovat, jako pradelna, uklízečka, atd. Za deset let potká tu starou přítelkyni, a ta jí říká: “Chudinko, Marie, vždyť jsi tak zestárlá, udřená. Co se ti stalo? A ona přiznává, jak to bylo s tím náhrdelníkem. Načež se kamarádka popadne za hlavu a říká: “Proč jsi mi to neřekla! Vždyť ty moje perly byly falešné!” Perly se sice dají vrátit, ale těch deset let už nikdo na světě nevrátí. Je tomu podobně i s hříchem? Co říká Písmo svaté? Je Bible pesimistická nebo optimistická? Pohádky, ty jsou optimistické: všechno se dá napravit. A moderní pohádky se jmenují totalitní režimy jako např. komunismus, protože říkají: až my budeme u moci, my ten lid převychováme, uspořádáme spravedlivou společnost, atd. Zatímco život vypadá jako tragédie, protože na světě se dá dělat velice málo. Ale co říká Bible? Tam je zajímavá věc: ukazuje se tam, že s těmi židy ani Pán Bůh nic nesvedl. Ale není tam tragédie. Bible je snad jediná kniha světové literatury, která nezná tragédii. Proč? V nejhorší situaci vstoupí Bůh do dějin, zasáhne a všechno se mění. Po vyhnání z ráje - příslib Mesiáše, po rozvrácení Jeruzaléma - příslib nebeského Jeruzaléma, atd. Bůh tedy vstoupí do dějin a vše napraví. A tomu se říká *křesťanské pokání*. Ne že my sami jsme schopni všechno napravit, ale že vždy Bůh vstoupí do dějin a z toho, co my jsme pokazili, učiní něco krásného. Ale jakým směrem, do budoucna nebo do minulosti? Řeknu: do třiceti let jsem se nemodlil - od třiceti do šedesáti se toho ještě namodlím dost, abych se spasil; do šedesáti jsem se nemodlil - do devadesáti se těch růženců ještě namodlím dost ke spáse. A těch šedesát let? No, ty už jsou ztraceny! Tedy minulost se jakoby odhodí a ten poslední kousek života je rozhodující. Je tomu tak? Není! Biblická náprava je docela jiná, řekli bychom, je se zpětnou platností. Napraví se i to, co bylo v minulosti. Jakým způsobem? Přirovnávají to k Božímu obrazu. Takový sv. Alois

je jistě obraz Boží, protože se nedopustil žádného hříchu. Ale sv. Augustin je zrovna tak dokonalý obraz Boží, protože je obrazem kajícího. I hřích tak dostává pozitivní smysl. Obrazně by se to dalo vyjádřit asi takto: představme si, že koupíme malíři velké plátno. Řekneme mu, aby nám na něj namaloval obraz. Začne tedy malovat, ale tu se mu převrhne kalamář a udělá černou skvrnu. Řekne si: ten kousek ustřihnu - obraz sice bude o něco menší, ale to nikdo nepozná. Za chvíli další smůla, znovu kaňka. Zase ten kousek odstřihne, atd. Nakonec řekne: chtěli jste obraz na stěnu, ale já vám dám miniaturu, která je stejně krásná jako velký obraz...

Tak ovšem si Boží zásah do dějin nelze představovat. Bůh jedná jinak. Tam, kde člověk udělal "skvrnu", on vymaluje černý les, který bude ozařovat slunce a tím vynikne kontrast celého obrazu. Tak i ona skvrna dostává pozitivní hodnotu. Když o tom uvažoval svatý Augustin, říkal: "Kdyby mi dal Pán Bůh moc stvořit nový svět anebo odpustit hříchy, tak bych se rozhodl pro tu druhou možnost." Stvořit svět totiž znamená vytvořit něco úplně nového, kdežto odpuštěním hříchů dává Bůh do pořádku něco, co se lidsky řečeno, vůbec napravit nedalo. A proto -"čiňte pokání, neboť se přiblížilo Boží království" - je tou nejradostnější zvěstí, jaká vůbec může být. Že se totiž dá napravit to, co bylo zcela nenapravitelné. Vzniká však vážná otázka: kde je Boží spravedlnost? Začátkem víry v Boha je že Bůh je nejvyšší spravedlivý, a že odměňuje dobré a zlé trestá. To je první a základní článek víry. Jak to tedy jde dohromady?

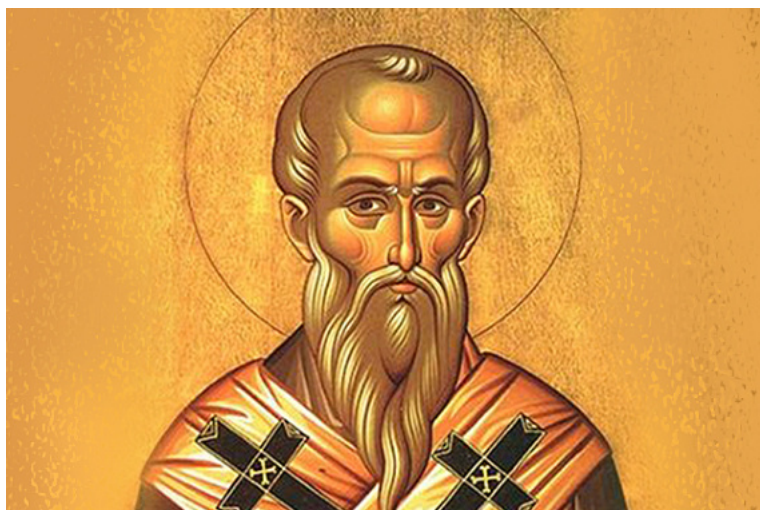
Byla spravedlnost u židů? Samozřejmě, vždyť u všech beduínů existovala "krevní msta" jako první stádium spravedlnosti. Ještě dodnes existuje na Sicílii. Když člověk nevěří státu, řekne: 'to si musíme vyřídit sami mezi sebou'. Zajímavé však je: komu patří krevní msta? To nebylo zas tak jednoduché. Bylo to privilegium hlavy rodiny, hlavy kmene. U židů je však něco zvláštního. Za hlavu kmene se považuje Bůh. Proto říká 'msta patří mně!' A co se stane v Novém zákoně? Všecko zlo pomstil na svém synu. Veškerou spravedlnost vzal na sebe. Stejně tak i my bereme na sebe všecku spravedlnost, když odpouštíme.

(dokončení příště)

U hrobu sv. Cyrila v kryptě baziliky sv. Klementa, Řím, *Peregrinatio ad limina apostolorum*, 11.6.2007.

VĚŘÍM VE SPOLEČENSTVÍ SVATÝCH

26. únor – SVATÝ ALEXANDR

Sv. Alexandr byl biskupem v egyptské Alexandrii v letech 329 až 326. Proslul jako jedna z hlavních postav v dlouhém a bolestném boji proti bludnému učení, které je v církevních dějinách známé pod jménem „ariánství“. Zdá se, že hlava těchto bludařů, ctižádostivý kněz Árius, začal svou rozvratnou činnost právě ze závisti proti Alexandrovi, když byl zvolen biskupem. Árius byl

vzdělaný a výmluvný, ale také rozený intrikán.

Podle jeho učení jen Bůh Otec je skutečným a jediným Bohem, zatímco Ježíš Kristus byl pouhou stvořenou bytostí, sice nejvznešenější ze všech, ale jako stvořená bytost není ani Bohem, ani věčným a není ani skutečným člověkem, nýbrž jakýmsi – jak se tehdy říkalo – „demiurgem“, tedy prostředníkem mezi Bohem a vším, co Bůh stvořil.

Alexandrijský biskup ihned upozornil a varoval, jak je toto učení nebezpečné, poněvadž neuznává a rozvrací zjevenou pravdu víry o Nejsvětější Trojice. Snažil se Ária napravit a dosáhnout, aby svou nauku odvolal. Použil k tomu těch nejpřesvědčivějších prostředků, ale Árius strhl na svou stranu již mnoho mnichů a dokonce i několik biskupů. Považoval se za hlavu nového směru a za učitele víry a proto na svých tvrzeních setrval.

Alexandrijský patriarcha tedy svolal koncil, kterého se zúčastnilo asi sto biskupů z Egypta, Lýbie, a který jako první ariánské bludy odsoudil. Potom napsal asi sedmdesát listů biskupům, kteří se postavili na Áriovu stranu, aby je od tohoto postoje odvrátil.

Nato se obrátil na papeže Silvestra s prosbou, aby celou vahou své autority zasáhl do tohoto věroučného sporu, který hrozil, že rozdělí celé křesťanstvo. Sám obdržel list od císaře Konstantina, který rovněž hleděl spor urovnat, jenže odpovědnost za jeho vznik přikládal stejnou měrou Alexandrovi i Áriovi, a oběma rovněž přiznával část pravdy.

Pravda ovšem mohla být jen jedna a to buď na straně Alexandrově nebo Áriově. Církev pochopitelně nemohla přijmout císařovo měřítko, které bylo příliš povrchní, poněvadž dělilo na polovinu blud a pravdu. Z toho důvodu byl na rok 325 svolán slavný koncil do maloasijské Niceje, na kterém bylo vyhlášeno jako pravda víry stanovisko již starého Alexandra, kterému při hájení ryzosti víry účinně pomáhal jáhen Athanázius, později rovněž velká postava církevních dějin.

„Věříme v jednoho Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele všeho viditelného i neviditelného. A v jednoho Pána Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, zrozeného z Otce, to je z podstaty Otce, Bůh z Boha, Světlo ze Světla, pravý Bůh z pravého Boha, zrozeného, ne stvořeného, jedné podstaty s Otcem, skrze něhož všechno povstalo a bylo stvořeno jak na nebi, tak na zemi, který pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil z nebe a vtělil se, stal se

člověkem, trpěl a třetího dne vstal z mrtvých, vystoupil na nebesa a přijde soudit živé i mrtvé.“

Koncil slavnostně potvrdil odsouzení Áriových bludů a prohlásil celé jeho učení za heretické. Alexandrijský biskup se tedy mohl triumfálně vrátit do svého sídelního města jako právoplatně uznaný učitel ryzí víry. Hned se jal uzdravovat rány, způsobené herezí a schizmatem. Byl však už na konci své náročné životní cesty. Přesné datum jeho úmrtí není známé: na Západě byl pro jeho kultu zvolen 26. únor.

✠

27. únor – SVATÝ ŘEHOŘ Z NAREKU

Svatý Řehoř se narodil v polovině desátého století (940-951) v arménské šlechtické rodině. Po matčině smrti přijal otec kněžské svěcení a brzy se stal arcibiskupem. V duchovní dráze jej následovali oba synové – Jan a Řehoř, kteří vyrůstali u své tety, Ananie z Nareku, představené tamního kláštera. V oblasti Vanského jezera, které dnes leží na tureckém území, se v desítkách existujících klášterů utvářely základy arménské křesťanské kultury. Sv. Řehoř k nim přispěl řadou hudebních a teologických děl, z nichž nejznámější je “Kniha nářků”. Arménský mnich zemřel v Nareku

kolem roku 1010 a jeho hrob byl až do arménské genocidy uctíván křesťanskými poutníky. Papež František, dne 12. dubna 2015, apod. listem *Vidimus stellam*, povýšil sv. Řehoře z Nareku k titulu učitele církve). „Tento arménský mnich, který žil na přelomu prvního a druhého tisíciletí, nám zanechal knihu modliteb, do níž se vlila víra arménského lidu, prvního národa, který přijal křesťanství, národa, který se přimknul ke Kristovu kříži a v dějinách mnoho vytrpěl. Svátý Řehoř strávil téměř celý život v klášteře v Nareku, kde se naučil zpytovat hloubky lidské mysli a propojením poezie s modlitbou dosáhl vrcholu arménské literatury i duchovnosti. Hledisko, které na něm nejvíce zaujme, je právě tato všeobecná solidarita, jíž se stává mluvčím. Mnichové a mnišky jsou si vědomi všeobecné soudržnosti, neboť vše, co se ve světě děje, nachází místo také v jejich srdci, když se za to modlí. Jejich srdce je jakousi anténou, která dokáže zachytit světové dění, aby se pak za ně modlila a přimlouvala. Takto žijí v jednotě s Hospodinem i všemi lidmi. Sv. Řehoř z Nareku píše: „Dobrovolně jsem na sebe vzal všechny viny, počínaje těmi prvního otce až do otce posledního z jeho potomků“ (*Kniha nářků*, 72).“ (papež František, 26.4.2023)

✠

28. únor – SVATÝ ROMAN

K prvním kontaktům východního mnišství s latinským světem docházelo díky častým vyhnanstvím, ke kterým byl sv. Atanáš odsouzen. Ve 4. století, tak zapouští kořeny západní mnišství, vychovávající k duchovní dokonalosti a rozvoji civilizace. Stačí

připomenout svatého Benedikta. První klášter v Galii byl zbudován v roce 371 svatým Martinem z Tours: pak došlo k významnému rozkvětu opatství, a v jednom z nich, v Ainay u Lyonu, najdeme na počátku 5. století římského mnicha Romana. Pocházel z Burgundska z chudé rodiny ve Franche Comté. Od mládí tíhl ke kontemplativnímu životu v samotě. Po smrti otce se vydal do Lyonu, aby se v klášteře u opata Sabina seznámil s pravidly řeholního života, a pak odešel do Jurských hor. Tam v údolí Kondat si postavil pod mohutným říkovníkem z proutí chatrč a denně čerpal z duchovní četby. Používal "Poučení pro poustevníky" od opata Kassiana a "Život otců na poušti." Rozjímal o životě a utrpení Spasitele a zpíval žalmy. Také obdělával půdu u svého příbytku a žil asketicky tím, že se postil a spal jen krátce. Jeho ovdovělý bratr Lupicín jej později

vyhledal a oba se společně modlili i pracovali ve svornosti a lásce, ač měli velmi odlišné povahy. Roman byl tichý a mírný, Lupicín zas přísný s nedostatkem vlídnosti. Oba se ale chtěli líbit Bohu. Dábel jim kladl úklady a vyvolával soužení, pro která se rozhodli odstěhovat. Na cestě však byli zahanbeni výtkami jedné ženy, která jim poskytla pohostinství a přiměla je k návratu. Pověst o nich se začala šířit a následkem toho se k nim přidalo více mužů. Časem vystavěli klášter, tzv. Kondatské opatství, St. Claude. Roman, jenž byl na sebe přísný a na jiné laskavý a shovívavý, se stal opatem. Na výtky týkající se mírnosti odpovídal: "Nikdo nevidíme do lidského srdce, mnohý začal horlivě, ale stal se vlažným, a jiný lhostejný dostoupil vysokého stupně dokonalosti." R. 444 byl vysvěcen na kněze. Klášter začal být malý pro množství zájemců, a tak vystavěli ještě jeden, v němž se stal opatem Lupicín. Půst se např. vyznačoval tím, že nejen nikdo nikdy nesměl jíst maso, ale mléko a vejce směli dostat jen nemocní. Roman některé přestupky řešil mírností, nikoliv vyloučením, jak někteří naléhali. Lupicín, se kterým se radil, mu přišel pomoci utvrzovat kázeň a někteří nespokojenci odešli. Oba bratři přispěli k založení kláštera sester v Braune, kde se stala abatyší jejich sestra. Romanův život byl poznamenán i zázračnou mocí. Např. při jedné pouti k hrobu Mauricia přenocoval s jiným bratrem v jeskyni s malomocnými, bez obav je objímal a malomocenství u nich zmizelo. Oba opati se stali svatými. Památka Lupicína je 21. března.

29. únor – SVATÝ OSVALD

V 10. století Evropu sužovala válka. Po pádu Římské říše přišly arabské invaze z jihu, Hunové zuřili z východu a hordy Vikingů obléhaly vesnice ze severu. Málokdo umí číst a psát a chudoba je všudypřítomná. V této době se v Dánsku narodil Oswald, ale jeho rodina se usadila v Anglii. Byl synovcem canterburského biskupa sv. Odon, který jej vychovával. Od dětství byl tichý a zbožný. Poměrně brzy byl strýcem ustanoven kanovníkem a pak děkanem winchesterské kapituly. Důsledně dbal na kázeň podřízených

a na zevrubné šetření kapitulních pravidel. Jeho snahy však často neměly úspěch, proto se chtěl zbavit zodpovědnosti za neposlušné a podal demisi. Odešel do benediktinského kláštera ve Fleury u řeky Loiry, ve Francii. Oddán zbožnosti a práci žil jako obyčejný asketický mnich. V roce 959 byl vysvěcen na kněze. Vážné onemocnění strýce Odonu a jeho výzva přiměly v téže roce Osvalda k návratu do vlasti. Strýc se ho však nedožil. Jeho nástupce Dunstan jej přijal a ustanovil biskupem worcesterským. Jako biskup a řeholník usiloval o rozkvět řeholního života, přičemž zakládal nové kláštery a dbal o výchovu schopného a hodného duchovenstva. Bylo o něm napsáno, že zářil jako svíce postavená na svícen. Podporoval vzdělání a sám byl všem příkladem, neboť k sobě byl náročný a řídil se strohými stanovami řehole. Snažil se dávat příklad milosrdné lásky a každý den pohostil 12 chudých, kterým i umýval a líbal nohy. A bylo to právě 29. února 992, kdy jej právě když chudým umýval nohy, povolal Bůh z tohoto světa.

1. březen – SVATÝ FELIX III., papež

Abychom byli přesní, měl by se jmenovat Felix II., protože předchozí papež nesoucí toto jméno (355-356) byl ve skutečnosti vzdoropapež ustanovený císařem Konstancem II. a jak známo vzdoropapežové se do chronologie Petrových nástupců nezapočítávají, ovšem tento vzdoropapež Felix II. umírá jako mučedník a církev si jej připomíná 29. července jako svatého, - proto jeho nástupce se stejným jménem Felix se stal III. a nikoliv II. Vrátime-li se tedy k papeži Felixi III., tento pocházel z Říma a jeho jméno bylo Coelius. V jeho době ještě celibát církevních osob nebyl závazný, ten byl zaveden až papežem sv. Siriciem (384-389) a proto se netřeba divit, že byl synem kněze jménem Felix, a stejně tak i Coelius byl ženatý a měl tři děti, které pak zemřely za jeho pontifikátu (483-492), přičemž jeden z nich byl otcem budoucího papeže sv. Řehoře Velikého (590-604), autora životopisu sv. Benedikta. Pocházel z bohaté senátorské rodiny Aniciů. Tento rod patřil k prvním, které přijaly křesťanství v apoštolské době. V mládí měl nižší svěcení, je zaznamenán jako levita. Byl ženatý, manželka se jmenovala Petronia, měli dcery Pavlu a Emiliánu, která vstoupila do řeholního řádu, a syna Gordiána. Poté co ovdověl se zcela oddal církevní službě, přijal vyšší svěcení, stal se farářem kostela sv. Nerea a Achilea a obdržel kardinálský klobouk. Po smrti papeže Simplicia bylo volbu nového papeže třeba uspíšit, protože do ní chtěly mluvit nekompetentní osoby. Městský prefekt tvrdil, že podle Simplicia nemá být volba bez jeho souhlasu kvůli nepokojům. Také arián Odoaker vydal rozkaz, kterým si chtěl zajistit vliv na volbu. Římské duchovenstvo oba odmítlo a rychlou volbou zvolili kardinála Felixe Caelia. Jeho jméno Felix znamená sice šťastný, ale jeho pontifikát provázely Jobovy zvěsti. Začaly příchodem alexandrijského patriarchy Jana Talaja, kterého, podobně jako jeho předchůdce sv. Athanázia, vyhnali, a tak si přišel

vymáhat právo. Pak přišli poslové z Konstantinopole se zvěstí, že dříve dobrý Akacios, poté co se stal konstantinopolským patriarchou, přiklonil se k bludařům pronásledujícím katolíky a dvůr jej podporuje. Felix proto poslal do Konstantinopole biskupy Vitalisma a Misena, aby chránili pravověrné a pomáhali k právům sesazeným biskupům. Měli prosazovat a chránit víru stvrzenou na sněmu chalcedonském. Akakia pak měli poslat do Říma k zodpovědnosti. Jenže papežští poslové byli v Konstantinopoli hned uvězněni a listiny jim byly sebrány. Podlehli hrozbám a nabízené korupci, zradili papeže a připojili se k bludařům. Na místo Jana Talaja, kterého potupili, dosadili za alexandrijského patriarchu vetřelce Monga. Felix na římské synodě r. 484 prohlásil jejich jednání za neplatné, oba nevěrné biskupy sesadil a vyloučil z Církve. Do klatby dal i Akacia, kterého rovněž sesadil. Do Konstantinopole byl s rozsudkem poslán Totus, který tam také zradil. Někteří pravověrní mniši měli tolik odvahy, že Akaciovi připnuli papežův rozsudek na plášť. Tito odvážlivci byli na místě ubiti a Akacios v odpověď hned v bohoslužebných knihách vyškrtal jméno papeže. Tak nastal rozkol mezi východní a západní církví,

který přes všechna usilovná jednání trval nakonec 35 let. Věrné duchovenstvo na Východě prožívalo velmi zlé období krutého pronásledování. Mnozí z odpadlých by se prý rádi vrátili, ale pro strach se k tomu neodhodlali. Císař Zeno vydal rozkaz zvaný "Henotikon" ve prospěch monofysitů (hlásali, že v Kristu je pouze jedna přirozenost) proti katolíkům. Papež Felix mu na to odpověděl: "Nejvyšší moc nad časnými záležitostmi je ti propůjčena i s povinností, abys vedení věcí duchovních přenechal těm, kteří jsou k tomu od Boha ustanoveni. ...Kde se jedná o věci Boží, učiníš k blahu říše jistě dobře, když svou císařskou vůli podrobíš podle nařízení Božího úřadu duchovnímu, když nauku víry, místo abys ji sám určoval, přijmeš od představených Církve, když přestaneš Církvi vnucovat zákony světské, které jsou na pohanu jejího nebeského zakladatele. Pamatuj, že činy našeho života podléhají odpovědnosti a že všichni se jednou musíme objevit před Božím soudem." Strašně pronásledování vandalským králem Hunnerichem byli také katolíci v Africe. Města byla plná zmrzačených mrtvol katolíků, kteří nechtěli přijmout ariánství. Tisíce jich bylo vyhnáno do afrických pouští, aby tam zahynuli hladem a žízní. Biskupové byli vyváženi na pusté ostrovy a na Korsice tesali dřevo do královských loděnic. Hleděme-li na tehdejší věrnost víře a na zázraky, vrátila se doba prvních křesťanů. Vandalové vyřezávali katolíkům jazyky a ti i bez nich pěli ještě oddaněji chválu Bohu. Po těchto zprávách Felix žádal císaře Zenona, aby se zastal pronásledovaných Afričanů. Sám jim posílal podpory a stanovil podmínky pro přijímání do Církve těch odpadlíků, kteří tak učinili ze strachu při pronásledování. Z Felixových nařízení bývá připomínáno také to, že svěcení kostelů smějí vykonávat jen biskupové. Ke konci Felixova života propukla v Itálii válka mezi Teodorichem a Odoakarem. Dochovalo se mnoho stručných a důrazných Felixových listin. Pohřben je v chrámu sv. Pavla za hradbami i s manželkou a svými dětmi.

2. březen – SVATÁ ANEŽKA ČESKÁ

Život svaté Anežky byl mimořádný, stejně jako i celá její osobnost. Byla dcerou českého krále Přemysla Otakara I., narodila se na přelomu prvního desetiletí třináctého století a byla spřízněna s předními královskými a knížecími rodinami střední Evropy a Dánska. Po otci pocházela ze slavného rodu českých světců Ludmily a Václava, její pratetou byla svatá Hedvika Slezská, její sestřenicí svatá Alžběta Durynská a její neteří svatá Markéta Uherská. Klidu rodinného života se však těšila jen krátce.

Už jako tříletá byla spolu se starší sestrou Annou poslána do kláštera cisterciáček v Trebnici u Vratislavi, v němž tehdy žila i svatá Hedvika. Ta útlému děvčátku vštěpovala základní pravdy víry, ta ji učila i prvním modlitbám a uváděla ji do křesťanského života. Příklad tety se hluboce vepsal do Anežčina srdce a následně ji provázela celým životem.

V šesti letech byla svěřena premonstrátním doksanskému klášteru, kde se naučila číst a psát. Už tam byla tak zaujata modlitbou, že jí dávala přednost před hrami s kamarádkami. Zasnoubení s Jindřichem, sicilským a německým králem, synem císaře Fridricha II., vytrhlo osmiletou Anežku ze zátíší kláštera a uvedlo ji do světského prostředí vídeňského dvora, kde jako budoucí císařovna měla nabýt patřičného vychování. Ale Anežka se tam necítila dobře. Rozdávala hojné almužny a častými posty umrtvovala své tělo. Už tehdy se zcela zasvětila Matce Boží a po jejím příkladu toužila uchovat své panenství neporušené. Zásnuby tedy byly zrušeny. Přesto však se česká princezna nevyhnula politickým spekulacím, které se na její účet odehrávaly na pražském královském dvoře. Za manželku ji chtěl i sám císař Fridrich II. a ze sňatku sešlo jen díky samotnému papeži Řehoři IX., který na Anežčinu prosbu intervenoval u jejího bratra. Zpráva o tomto odmítnutí, zdůvodněném slovy apoštola: „ti, kdo mají co dělat s tímto světem, ať v něm neutkvějí, neboť věci tohoto viditelného světa pomíjejí“ (1Kor 7,31), se však rozšířila po celé Evropě a vzbudila velký obdiv. Anežka si z celého srdce přála žít evangelijní ideál a „starat se o věci Páně, aby byla svatá na těle i na duši“ (1Kor 7,34). Dobře totiž věděla, že kdo se dá přemoci láskou k pozemským statkům, není s to radovat se v Pánu (srv. Sv. Řehoř Veliký, *In Ezechielem* II., XVIII., IX., 16: CCL 142, str. 896). Když se od českých šlechticů, kteří se vrátili z Itálie, dozvěděla o sv. Františkovi z Assisi a o novém řádu svaté Kláry, zatoužila i ona následovat chudého Krista v naprosté chudobě. Zbavila se proto všech svých šperků, ozdob i rouch a výtěžek rozdala chudým, máje na paměti, že dobré skutky, i ty, co pocházejí z pomíjivých statků, nepomíjejí nikdy. Příklad svaté Hedviky a svaté Alžběty Durynské, „těšitelky nuzných“, ji vedl k založení hospice v Praze, a při něm bratrstva Křižovníků s Červenou hvězdou (kteří se později stali řeholními kanovníky, srv. *Annuario Pontificio* 1981, str. 1207), aby pečovali o nemocné. Anežka sama pak vstoupila do kláštera klarisek, který předtím zbudovala v Praze na břehu Vltavy v části, které se dodnes říká „Na Františku“. „Jako holubice se vznesla z potopy

zvráceného světa do archy svatého řádu“ (J. Kapistrán Vyskočil, *Legenda blahoslavené Anežky a čtyři listy svaté Kláry*, Praha 1932, str. 107), provázena dalšími pěti dívkami, dcerami předních pražských šlechtických rodin. V klášteře se k nim připojilo pět klarisek, pocházejících z Trenta, které tam vyslala sama svatá Klára. Ta jí později od svatého Damiána poslala list, v němž vyjadřuje potěšení z Anežčina věhlasu, „známého nejen jí, ale skoro celému světu“ a s nadšením chválila ji chválila za to, že dala přednost zasnoubení s Kristem přede všemi poctami světa, a z celým srdcem si zvolila „přesvatou chudobu a tělesná strádání“, a tak se stala nevěstou „nejvznešenějšího Ženicha“ (Vyskočil, *cit. dílo, List I.*, str. 139).

Tak se mezi oběma Božími ženami zrodilo jedno z nejkrásnějších přátelství. Přestože jim nebylo dáno setkat se na této zemi, a jejich životy se tolik lišily, pojila je stejná láska ke Kristu a táž touha po svatosti. Klášter klarisek v Praze se díky Anežčinu příkladu stal ohniskem, z něhož vznikaly další kláštery v Čechách, Polsku i v jiných zemích. Anežka se vzdala i své pravomoci nad hospicem, který založila a jenž měl klariskám zajišťovat nezbytnou obživu, a prohlásila, „že chce raději trpět nouzi a bídu, než se odklonit od Kristovy chudoby“ (Vyskočil, *cit. dílo*, str. 109). Láska, planoucí v jejím srdci jí nedovolovala uzavírat se do neplodné samoty, ale vedla ji k tomu, aby se dala do služby všem. Starala se o nemocné sestry, pečovala o malomocné a postižené nakažlivými chorobami, prala jim šaty a v noci je vyspravovala, a tak dosvědčovala, že stavba jejího duchovního života spočívá na pevném základě pokory. Tak se stala matkou nuzných a získala si v srdci pražských chudých a prostých místo, které jí patří po staletí. Její činná láska byla živena modlitbou, soustředěnou na Kristovo utrpení. Trpící Kristus totiž pro ni byl vyjádřením nejvyšší lásky a jeho Kříž jí dodával útěchu především v posledních letech jejího života, kdy s hrdinskou trpělivostí a bez nářku snášela neštěstí, křivdy, chudobu i nemoci, a tak až do krajnosti následovala Krista. Milovala samotu jako příležitost oddávat se modlitbě a kontemplaci, během níž často upadala do extáze. Se spolusestrami nehovořila mnoho, ale pokud mluvila, její slova byla prodchnuta láskou ke Kristu a touhou po ráji, takže jen stěží skrývala slzy. Jako vzácné dědictví Františkovo a Klářino uchovávala úctu k Eucharistii, a bylo to její zásluhou, že tato pronikla i do klášterů řádu a později vyvrcholila v touhu po každodenním svatém přijímání. Utrpení provázelo Anežku neustále. Byla často nemocná. Když se jednou roznemohla natolik, že tušila blízký konec a chtěla přijmout viaticum, niterný hlas jí ujistil, že ji na věčnost předejdou všichni členové její rodiny. A vskutku, během svého dlouhého života viděla umírat svého otce, některé příbuzné, své bratry a sestry, - a mezi nimi i samotného krále Václava I., jehož se jí podařilo smířit ve svém klášteře s odbojným synem Přemyslem Otakarem, a byla svědkem jejich polibku míru, - a téměř všechny jejich děti. Aby vypila kalich utrpení až do dna, měla 26. srpna 1278 během večerních modliteb vidění tragické smrti svého synovce, krále Přemysla Otakara II., který toho dne padl v bitvě na Moravské poli. Také Klára, její nejmilejší sestra, zemřela mnoho let před ní, roku 1253, v roce, kdy zemřel její otec. Přátelství mezi Anežkou a Klárou trvalo dvě desetiletí, bylo stále ryzejší a tím silnější až do té míry, že italská světice milovala českou blahoslavenou jako matku i dceru zároveň. Před smrtí se s ní rozloučila tklivým listem, v němž ji nazvala „polovinou své duše“ (Vyskočil, *cit. dílo, List IV.*, str. 147).

Anežčin život pohasínal jako obětní svíce za obzvlášť smutných okolností. Čechy byly po smrti Přemysla Otakara II. obsazeny cizími vojsky, panoval tu zmatek a násilí, lidé mřeli hladem a morem, a před branou klarisek, jejichž spíže byly prázdné, se tísnili

vyhladovělí umírající, hledající pomoc. Uprostřed těchto hrůz Anežka – už tehdy uctívaná jako svatá – uzavírá 2. března 1282 svou pozemskou existenci. Její odchod ze světa byl prodchnut láskou okolostojících sester a Menších bratří, i její vroucí touhou po nebeském Ženichu. Ještě před smrtí sestry napomínala, aby Jej vždy věrně milovaly a následovaly Ho v pokoře a chudobě, a po příkladu svatých Františka a Kláry byly vždy podřízeny jeho Zástupci a Římskému Stolci. ... Její krajané, vědomi si její dobroty a milosrdenství, jak je projevovala během pozemského života, hledali u ní útočiště a pomoc, a tak vznikla úcta, kterou potvrdil a schválil můj předchůdce Pius IX. v roce 1874. (z listu Jana Pavla II. kardinálu Tomáškovi u příležitosti 700. výročí úmrtí sv. Anežky, 2.2.1982)

Anežka byla svatořečena 12. listopadu 1989 v bazilice sv. Petra v Římě.

3. březen – SVATÁ KUNHUTA

Byla dcerou hraběte Sigfrida a jeho manželky Hedviky. Vychovávána ve zbožnosti vynikala křesťanskými ctnostmi. S věkem dospívání rostlo její přání sloužit Bohu po celý život v panenské čistotě. Rodiče jí vybrali za manžela bavorského vévodu Jindřicha a tomu ještě před sňatkem řekla o svém úmyslu a zaslíbení Bohu. Zbožný Jindřich schválil její úmysl a sám se Bohu zavázal slibem trvalého panictví. Na připomínku upřímné vůle k celibátnímu životu daroval po sňatku Kunhutě drahocenný kříž, kterého si velmi vážila. Jejich zvláštní manželství bylo projevem Boží milosti a důkazem, že i taková asketická cesta je z lásky k Bohu možná. Oba, Kunhuta i Jindřich, zůstali svému slibu po celý život věrni a žili spolu ve svaté nadpřirozené lásce. Bylo to významnější o to, že Jindřich byl v Cáchách 3. 9. 1002 zvolen německým králem a jeho žena v paderbornském chrámě pak prohlášena královnou. Tím vzrostla její moc konat dobro a potírat zlo. Jejich moc vzrostla ještě víc, když Jindřich podrobil zpupné Lombardsko a přijel do Říma, kde 14. 2. 1014 byl Benediktem VIII. korunován za římského císaře a Kunhuta se tam stala císařovnou. Víme, že už v Německu budovala chrámy, kláštery, domy křesťanského milosrdenství a sama zhotovovala pro svatyně bohoslužebná roucha. Aby k Boží cti a slávě mohla být co nejvíc štedrou, sama se co nejvíc uskromňovala a žila ve značné pokoře. Léta štěstí vystřídal období zkoušek, o které se postarali zlomyslníci rozvířením pomluv o nepravdivé Kunhutině nevěře. Pro císaře to byla rána a Kunhuta vědoma si své nevinny na ně nedbala a mlčela. Pomluvy se však rozrůstaly, císaře znepokojily a obecnému pohoršení bylo zapotřebí udělat přítrž.

V té době byla právním prostředkem tzv. ordálie neboli "Boží soud", pro který se rozhodli. Podle apoštolského stolce při většině ordálií šlo o pokoušení Boha, ale zde šlo o čest jemu zasvěcených osob, které měly vliv na mravní život ostatního lidu a o skutečné pohoršení, proto nešlo o pokoušení, ale o projev důvěry. Středověké soudy toho druhu se

zakládaly na pevné víře a důvěře, že Bůh nedopustí, aby na světě nevinnost podlehla, i když by měl v její prospěch zakročit zázrakem. Bylo rozhodnuto, aby Kunhuta kráčela 15 kroků bosýma nohama po rozžhavených radlicích. Provázena císařem, knížaty, svědky a zástupem lidu účastnila se předem mše svaté, při níž přijala Tělo Páně, a pak nad ní kněz vykonal předepsané modlitby a byly učiněny přípravy k provedení právní očisty pomocí devíti rozžhavených radlic v těsné řadě. S pevnou myslí po nich císařovna bosky přešla bez nejmenších popálenin. Lid se rozjásal a velebil Boha i ctnost milované císařovny, které si ještě víc vážil, a císař ji veřejně odprosil za podezření, které bylo zázrakem vyvráceno. Po nějaké době Kunhuta těžce onemocněla a v nemoci udělala slib, že pokud se uzdraví, založí klášter panen s benediktinskou řeholí. K uzdravení došlo a klášter vystavěla v Kaufungách v Hesensku poblíž Kaselu. Před jeho dokončením zemřel její manžel Jindřich II., později prohlášený za světce. Když umíral, ještě znovu potvrdil zachování panenství Kunhuty. Ta pak ve výroční den úmrtí manžela nechala klášter posvětit. Při slavné bohoslužbě obětovala částku svatého kříže. Po evangeliu přistoupila k oltáři, odložila korunu, císařský plášť i všechny své šperky. Dala si ostříhat vlasy, oděla se v černé řeholní roucho a od biskupa přijala závoj a prsten jako znak svého zasnoubení se s Kristem. Od té chvíle žila pokorně v klášteře a ničím se nelišila od ostatních sester. Žila o prosté stravě, konala uložené práce, spala krátce na tvrdém lůžku. Ráda posluhovala nemocným sestram a těšila je. Po 15 letech služby v klášteře těžce onemocněla a skromně se připravovala na smrt. S prosbou o uložení vedle bratra a pána, jenž ji volá k sobě do nebe, zesnula. Byla proto pohřbena v bamberském chrámě po boku svého manžela. Divy byla oslavena za života i po smrti, a proto byla papežem Inocencem III. v roce 1200 prohlášena za svatou. Její manžel Jindřich byl svatořečen již v roce 1146.

4. březen – SVATÝ KAZIMÍR

Narodil se v Krakově 5. 10. 1458 jako syn polského a litevského krále Kazimíra IV. a Alžběty Habsburské. Byl třetí ze 13 dětí. Královna považovala za nejdůležitější věst děti ke zbožnosti a k osvojení správného pořadí hodnot. Kazimír byl odmalička tiché, laskavé i vážnější povahy. Když mu bylo necelých 13 let, byl jeho nejstarší bratr Vladislav na Kutnohorském sněmu jednohlasně zvolen králem českým a 16. června volbu přijal. V témže roce (1471) v Uhrách došlo k spiknutí nespokojené šlechty proti králi Matyáši Korvínovi (Huňadovci) a polský král byl požádán, aby mladého Kazimíra dal Uhrům za krále. Kazimír z Krakova vyjel 2. října se svým vojskem a po měsíci stanul u Hátváru poblíž Budína. Matyáš stáhl své vojsko a rozdvojil své protivníky tak, že ke Kazimírovu vojsku se po jeho vjezdu do Uher nikdo nepřidával. Trináctiletý Kazimír uvážil, že by v rozhodném boji mohlo téci moc krve, a odtáhl proto k Nitře. Tam nechal hlavní posádku a s částí

vojska se nejkratší cestou vrátil domů. Rodičům řekl, že nechce žádnou korunu, která by byla zbarvená krví poddaných, a že se chce raději namáhat o korunu křesťanských ctností. Otec byl velmi nespokojen, že jeho plány v Uhrách nevyšly, a Kazimír se proto odebral na vzdálený hrad, kde se oddal zbožnému životu a zvažoval svoji budoucnost. Pohrdal přepychem a začal žít asketicky. Spával na zemi, nosil hrubý kající oděv a různě se postil. Již před otevřením kostela bylo možné jej někdy vidět klečet u vchodu. Čím více se modlil a účastnil bohoslužeb, tím více toužil žít jen pro Ježíše a jeho Matku, k níž choval velkou úctu a lásku. Také se rozhodl, že se neožení, a složil slib panické čistoty. Nesmírně si vážil Nejsvětější svátosti a rád rozjímal o Ježíšově utrpení. Čistotu pokládal za nejkrásnější ctnost a radoval se ze svého slibu. Marně se otec snažil hovořit o tom, že by sňatkem prospěl královské rodině, a lékaři mu zase předstírali, že by si manželstvím prodloužil život. Kazimír byl v řeči rozvázný a varoval se zbytečných slov. Ve vznešené společnosti se pohyboval důstojně. Svou moudrostí pomáhal otcí vládnout a sdílel jeho vladařské starosti. Ujímal se poddaných a utiskovaným dopomáhal ke spravedlnosti. Na námitky, že se nesluší, aby se princ tak snižoval k prostému lidu, měl odpověď, že "Kristus, Syn Boží, král všech králů, sestoupil z trůnu nebes a stal se chudým, aby nás obohatil. Slovem i životem nás Spasitel poučil, že kdo slouží chudým, slouží jemu samému." Proto Kazimír chudé miloval jako otec a rád jim sloužil. Při vši svatosti byl vždy velmi pokorným kajícníkem. Často býval nemocen a při poslední vysoké horečce zemřel na tuberkulózu v Grodnu v Litvě ve věku 25 let. Po 120 letech byl jeho hrob ve Vilně otevřen, jeho tělo bylo neporušené a na jeho prsou ležel zachovalý a rukou psaný chvalo zpěv o Panně Marii.

✠

5. březen – SVATÝ FOKAS

Vedle velkých mučedníků prvních let druhého století, jakými byli Ignác z Antiochie a Šimon z Jeruzaléma, poslední z nejbližších Ježíšových příbuzných, nacházíme také jednoho zahradníka jménem Fokas. Legenda o sv. Fokovi, zahradníkovi a mučedníkovi, je jednou z nejbarvitějších a nejdojemnějších v celé křesťanské hagiografii (literatuře o svatých) a zjedнала též svému hlavnímu hrdinovi zaslouženou proslulost. O rozšíření úcty k tomuto světcovi svědčí nejlépe to, že v martyrologiu se jeho jméno

Vyskytuje alespoň třikrát a to v různých dnech: dnes, 14. července a 22. září. Protože se s tímto jménem spojovaly stále nové podrobnosti a dodatky, je třeba odstranit z nich všechno, co je nepodložené a později přidané. Jen tak se dopracujeme k pravému a nejvěrohodnějšímu podání, které se nám zachovalo ve chvalořeči

biskupa Asteria. Příběh, který se v ní líčí, se odehrál v maloasijské Paflagonii, v nynějším městě Synope, které tehdy bylo předním černomořským přístavem. Bli to také východní křesťanští námořníci, kteří si zvolili sv. Foka za svého nebeského ochránce a rozšířili jeho

jméno ve světě, ačkoliv náš světec nikdy námořníkem nebyl. Žil na pevnině a pěstoval ovoce a květiny v zahradách za městem. Jednoho dne přišli do jeho domku mezi zelenajícími se záhony v rozlehlých zahradách dva legionáři. Byli unavení a zaprášení, vyprahlí pruským poledním sluncem a vyčerpaní pod tíhou zbroje, kterou měli na sobě. Zakleпали na dveře a zahradník je velmi laskavě přivítal. Pozval je, aby si odpočinuli buď v jeho domku anebo ve stínu okolních stromů. Vyzval je, aby si odložili kožené helmy, vytáhli meče z pochev a odepjali si těžké opasky. Nabídl jim občerstvení a místo k odpočinku. Vojáci se nedali dvakrát pobízet. Pohodlně se usadili, natáhli nohy unavené dlouhým pochodem a nejdříve ovšem uhasili žízeň. Hostitel se na ně stále usmíval a pak se zeptal, proč vlastně přišli? Legionáři se dali do vyprávění: jen kvůli těm prokletým křesťanům musí snášet všechny námahy. Císař poručil, že je mají vyhubit. A jim nařídil odebrat se do Synope a zatknout tam jednoho z jejich předáků, jakéhosi Foka. Podle toho, jak jim ho popsali, jistě to bude velmi nebezpečný živel, nepřítel římské říše, který ostatní stále popichuje k násilnostem. Dostali rozkaz, aby se ho zmocnili živého či mrtvého, aby jednou provždy zaplatil za všechny své zločiny. A dokud nebude rozkaz proveden ... Vojáci jen vzdychnou, poněvadž už jsou smíření s osudem. Zvedají se a chystají k odchodu. Rozkaz je rozkaz a lépe neztrácet zbytečně čas. Ale hostitel jim vlídně pokyne, aby jen zůstali sedět. On sám toho Foka zná, a to velmi dobře. Slibuje dokonce, že hned zítra ráno ho odevzdá do jejich rukou. Vojáci zůstali po tomto ujištění hosty v jeho čerstvě vonícím a útulném domku uprostřed zelených zahrad. Na druhý den ráno, jakmile se první paprsky prodraly hustým listím, vojáci vstali. První co uviděli, byl sám zahradník, jejich hostitel. Byl už v plné práci. Oháněl se rýčem a lopatou, aby vykopal jámu. Vojáci vyšli z domku, odpočatí a s úsměvem mu popřáli dobré jitro. Ale jeho práce se jim zdála podivnou. Proč kope jámu tak, aby se do ní vešel mrtvý člověk? Takhle se přece nesází? „Poslouchej, nejsi náhodou ty ten křesťan Fokas?“ – ptají se ho. „Ano, jsem,“ odpovídá hostitel a hned nato pokleká na vykopanou zem. A pak opakuje: „Ano, jsem ten křesťan Fokas.“ Jak je někdy těžká a tvrdá povinnost a jak slepé bývají lidské zákony! Nikdo si to neuvědomuje tak dobře, jako naši dva legionáři, když zasunují zpět do pochvy zkrvavené meče. Neměli ani odvalu podívat se ještě na mučedníkovu tělo, když už leželo tiše a klidně v jámě uprostřed květů, jako semeno svatosti pro nebeské zahrady. Odcházejí pomalu, beze slova, se sklopenými hlavami. Těžce zvedají nohy ke každému kroku a ve svých srdcích mají hořký pocit. Jako první roznesou ve světě pověst o pokorně hrdinské smrti tohoto opravdu mimořádného mučedníka, jakým byl zahradník a sadař svatý Fokas.

6. březen – SVATÝ FRIDOLÍN

Pocházel ze starého šlechtického rodu v Irsku. Od útlého mládí toužil po duchovním životě. Po smrti rodičů rozdal zděděný majetek a stal se knězem, rozdávajícím Boží slovo bez stabilního působiště po irském venkově. V modlitbě Páně, při slovech "přijď království Tvé", myslíval na oblasti mimo svou vlast, kde Krista ještě neznají, a toužil přispět k jeho poznání. Za touhou svého srdce viděl i volání Boží, vydal se přes moře do Galie a dorazil do Poitiers, který byl kdysi působištěm sv. Hilária. Pro úctu k němu vyhledal zříceniny jeho chrámu a kláštera, rozbořených Vizigóty již r. 409. Fridolin pak jednal s poitierským biskupem, kterému se svěřil se snem, v němž byl Hilariem vyzván, aby pátral po jeho hrobu a také začal s novým budováním chrámu. Dostal k tomu nejen

požehnání, ale i příslib místa opata v budoucím klášteře u chrámu. Za účelem získání potřebných financí se spolu vypravili poprosit o pomoc krále Chlodvíka I. Ten je vlídně přijal a obdaroval potřebnou částkou. Při kopání se šťastně podařilo objevit Hilariův hrob a vyzvednout ostatky. V době stavby Fridolín obdržel ve snu další výzvu, aby dokončení stavby zanechal dvěma bratrům a s částí nalezených ostatků se vypravil do země Alemanů na ostrov ležící v řece Rýně a tam působil jako misionář. Výzvy uposlechl a vydal se ostrov hledat, ač kde přesně leží nevěděl. Jeho cesta je značena kostelíky ke cti sv. Hilaria, které na svých delších zastávkách stavěl. První u řeky Mosele mezi Koblencem a Trevírem, druhý ve Štrasburku, pak cestoval Burgundskem do Churu, kde je třetí. Všude hlásal evangelium. Nakonec plul po Rýně a hledaný ostrov objevil mezi Basilejí a Zurzachem.

Zakotvil u Säkingenu, který se později stal duchovním centrem horního Porýní. Na blízkém ostrově zvaném Sekinky nebyl zrovna vlídně přivítán. Hledaje místo vhodné k založení chrámu byl přepaden jako domnělý zloděj, slídící po stádech, ztýrán a vyhnán. Fridolin se pak obrátil o pomoc k frankému králi Dětrichovi, od kterého obdržel listinu s plnou mocí, aby mohl na onom ostrově vystavět chrám s klášteřem. Vrátil se s doprovodem, který mu byl poskytnut, a začal s budováním chrámu. Při budování kláštera v období sucha se pro nedostatek vody v řece dalo přecházet od levého břehu na ostrov. Počínající jiskření proti stavbě Fridolin prý utišil svedením části toku do suchého řečiště pomocí skácených mohutných smrků. V okolí kláštera založil ovocné zahrady. V klášterní škole podporoval sport. Projevoval velkou vlídnost a opatrnost. Ostrov se jeho působením stal oázou míru a modlitby. Rodiče tam své děti rádi svěřovali ke křesťanské výchově. Fridolin hodně cestoval po území Alemanů, horlivě hlásal Kristovu víru a obrátil mnoho pohanů. Misijní činnost v té oblasti nabyla velkého rozmachu. Vzhledem k atributu stojí za pozornost, že podle legendy Fridolín vzkřísil mrtvého šlechtice Ursa, od něhož dříve obdržel rozsáhlou planinu pro stavbu chrámu, a toho si přivedl k soudu za svědka. Soudit se musel proto, že mu bylo upíráno právo k chrámovému pozemku, který snad obdržel již při hledání ostrova. Jedná se o kanton Glarus, který má ve svém znaku obraz Fridolína, jak křísí z hrobu mrtvého.

7. březen – SV. PERPETUA A FELICITA

V porážce, v pokoření těch, kteří trpí za evangelium, se skrývá síla, kterou svět nezná: je to síla lásky, bezbranná a vítězí i ve zdánlivé prohře. Je to síla, která je výzvou pro smrt a vítězí nad ní. Tuto pravdu, kterou Benedikt XVI. vyjádřil 7. dubna 2008 u příležitosti vzpomínky na mučedníky 20. století, chápali křesťané od samého počátku. Patří k nim svatá Perpetua, příslušnice patricijské rodiny z Kartága, jejíž zápisky z vězení spolu se zprávou o jejím usmrcení se dodnes zachovaly. Tento vzácný dokument, jediný

deník ženy z křesťanské antiky, podává zprávu o velkých projevech milostí, kterými Bůh posilňuje ve víře ty, kteří ho nade všechno milují.

Perpetua vyrůstala pod starostlivou ochranou zámožných rodičů v dnešní severní Africe. Když se jako velmi mladá vdala a stala se matkou, poznala podobně jako její bratr Satorus křesťanskou víru a přijala křest. Císař Septimus Severus však vydal v roce 202 edikt, podle kterého bylo přijetí křesťanství trestné. Ale ani Perpetua, ani Satorus se nedali odstrašit, nadále se hlásili ke katechumenům a odmítali uctívat pohanská božstva. Perpetuu zatkli i s její otrokyní Felicitou a několika dalšími křesťany a Satorus je dobrovolně následoval. Perpetua si zapsala do deníku: Využili jsme krátkou přestávku cestou do vězení, abychom přijali křest. Když jsem vystoupila z křestní vody, vnukl mi Duch Svatý myšlenku, abych neprosila o nic jiného než o vytrvalou trpělivost v utrpení. Zoufalý otec Perpetuy a Satura navštívil své děti dokonce ve vězení. Můj otec mě ve své lásce neustále přemlouval, aby mě odradil od víry v Krista. Ale Perpetua se nevzdala. Nato se velmi rozhněval a vrhl se na mě, jako by mi chtěl vyškrábat oči, a bil mě. Způsobil mi mnoho bolestí, že jsem byla ráda, když jsem ho několik dní neviděla. Ve svých zápiscích dále zaznamenala: Za několik dní nato nás odvedli do strašného tmavého vězení. Zhrozila jsem se, protože jsem takové vězení nikdy neviděla. Vládla tam úplná tma, horko a tíseň

byly nesnesitelné. Ten den jsme mnoho vytrpěli nejen mukami přeplněného vězení, ale také surovostí vojáků, kteří na nás dohlíželi. Co mi však dělalo největší starosti, byla myšlenka na odloučenost od mého dítěte. Zatímco druzí se starali sami o sebe, já jsem kojila svého maličkého, kterého mi přinesli a který byl od hladu velmi zesláblý. Prosila jsem potom svoji matku, aby se ujala mého syna, a utěšovala jsem ji i svého bratra. Po čas této noci měla Perpetua sen, že ona i její bratr podstoupili mučednickou smrt. Zároveň oba posilovala milost, aby zůstali neochvějně věrní své víře. Ve svém deníku dále píše: Za Za několik dní nás předvedli před veřejný soud k výslechu. Všichni, které vyslychali přede

mnou, pronesli velkodušné svědectví své víry. Když přišla řada na mne, objevil se náhle můj otec s mým děťátkem, stáhl mě o stupeň níže a využil všech způsobů, aby mě obměkčil. Vzlykal, klekl si přede mnou a úpěnlivě mě prosil. Připojil se k němu i místodržitel a řekl mi: „Smiluj se nad šedinami svého otce a nad svým dítětem. Přines oběť za blaho císaře.“ Odpověděla jsem: „Nebudu nikdy obětovat!“ – „Jsi tedy křesťanka?“ – „Ano, jsem křesťanka,“ byla moje odpověď. Místodržitel vynesl rozsudek. Odsoudil nás na smrt v aréně s divokými zvířaty. Radostně jsme se vrátili do žaláře. Felicita, věrná společnice Perpetuy, byla v osmém měsíci těhotenství, když ji spolu s ostatními křesťany přivedli do vězení. V obavě, že by kvůli těhotenství nemohla zemřít spolu s ostatními milovanými přáteli, se všichni za ni úpěnlivě modlili, aby Felicita porodila ještě před začátkem zápasů divé zvěře. Sotva modlitbu dokončili, dostavily se porodní bolesti a Felicita dva dni před popravou porodila zdravé děvčátko. Když při

porodních bolestech zasténala, jeden voják se jí posmíval: Když teď nařikáš, co budeš dělat, až tě předhodí divoké zvěři? Dala mu odpověď, která nemohla být krásnější: Nyní trpím já. Tam však bude ve mně někdo jiný, kdo bude trpět za mne, protože já budu trpět za něho! U příležitosti narozenin svého syna uspořádal císař Septimus Severus v obrovské aréně v Kartágu představení šelem, při kterém měli být pro pobavení publika usmrčeni křesťané. Satura přivedli do arény již před Perpetuou a Felicitou. Ale ani divoký leopard a vyhladovělý medvěd, které jednoho po druhém na něho posílali, odvážného křesťana neusmrtili. Neporaněného Satura odvedli zpět. Divadlo mělo pokračovat a na mladé ženy vypustili divokou krávu. Ten, kdo Perpetuin deník dokončil, podává tuto zprávu: Perpetua jako Kristova nevěsta vstoupila pomalými kroky do arény. Nikdo nemohl odolat jasnému pohledu jejích očí. Podobně vstoupila také Felicita s radostí, že šťastně porodila. Zvíře nejprve vyhodilo Perpetuu do vzduchu a ona dopadla zády na zem. Postavila se, a když uviděla Felicitu, jak leží na zemi, beze strachu k ní přistoupila, podala jí ruku a pomohla jí vstát. Byla v extázi a teprve nyní si všimla stop utrpení na svém těle a šatu. Svému bratrovi a těm, kteří přežili, Perpetua pověděla: „Setrvejte všichni pevně ve své víře. Milujte se navzájem a ať vám vaše utrpení nevezme odvalu!“ Ale publikum si žádalo vidět jejich smrt. Všichni se postavili, navzájem se políbili, aby políbením pokoje dokonali své mučednictví. Jeden po druhém zemřeli mlčky a nehybně probodeni mečem.

8. březen – **SVATÝ JAN Z BOHA**, *zakladatel Milosrdných bratří*

Jan z Boha se narodil jako Joao Cidade Duarte (španělsky Juan Ciudad) v roce 1495 - tři roky po objevení Ameriky Kryštofem Kolumbem v Montemor-o-Novo, jednom malém portugalském městečku asi sto kilometrů jihovýchodně od Lisabonu. Z nikdy neobjasněných příčin zmizel jako osmiletý chlapec z domu svých rodičů a byl přijat v 300 kilometrů vzdáleném domě knížecího správce u Toleda jako pastýř ovcí a koz. Zde zůstal až do svých 37 let, kdy krátké nepřilíš šťastné intermezzo roku 1523, když se nechal naverbovat jako voják, přerušilo jeho pastýřský život. R. 1532 se nechal Juan Ciudad opět naverbovat jako žoldněř a dostal se během tažení Karla V. proti Turkům až do blízkosti Vídně. Osmani odtáhli a Juan Ciudad se vrátil přes rodné Portugalsko zpět do Španělska. Krátce se podílel jako námezdní dělník na výstavbě opevnění v Ceutě v severní Africe a následně se pokusil o štěstí na Gibraltaru, kde se živil jako podomní knihkupec. Čtyřicátý rok života jej zastihl vyčerpaného dobrodružným životem. Poznal tento svět z mnoha jeho stránek a snad proto se jeho další životní pouť a hledání stávají více a více duchovními. R. 1538 přesídlil do Granady. Doufal, že jako knihkupec nalezne v tomto lidnatém a rozvíjejícím se městě lepší možnosti výdělků. Charismatická slova jednoho kázání Patera Jana Avily však změnila všechny jeho dosavadní i budoucí plány. Během kázání padl v davu jeden muž z okolostojícího davu na zem a se strašnými výkřiky: "Milosrdenství! Slitování!" se začal tlouct pěstmi a kameny. Jako pomatenec byl Juan Ciudad odveden z místa kázání do blízkého královského hospitálu, kde definitivně padl do těžko pochopitelného labyrintu lidského utrpení. Skrze duchovní vedení Patera Avily však vyšel úspěšně z této duchovní krize. Nyní byl jen a jen Bůh jeho světlem a jako Bohem dotčený a podivuhodně proměněný člověk vykonal posvátnou pouť do mariánské svatyně v Guadalupe. Ačkoli sám byl bezdomovcem, začal odvážně r. 1539 budovat útulek pro bezdomovce a chudáky a převzal sám péči o jejich potřeby. Podporován mnoha

dobrodinci mohl si brzy pronajmout dům a zbudovat v něm azyl pro potřebné. Tento malý špitál byl však v jeho představě něco více než tehdejší existující špitály, které osobně poznal. Intuitivně zavedl v hospitále princip rozdělování nemocných podle charakteru a potřeb jejich onemocnění, dále poskytl každému nemocnému jeho vlastní lůžko a akceptoval tak právo nemocných na soukromí. Staral se, aby jeho nemocní získali tu nejlepší možnou medicínskou péči. Přímo příkladné byly v jeho hospitálu hygienické podmínky. Zvláštní péči věnoval duševně nemocným. Starost a péče o duši pacientů byla v jeho úsilí právě tak důležitá jako tělesné pohodlí jeho chráněnců. Ve svém druhém domě, jenž mu poskytl arcibiskup, mohl pak dále a efektivněji rozvíjet své poslání. Stal se průkopníkem moderní ošetrovatelské péče. Jeho život se odvíjel dál v okruhu chudých a nemocných malých lidí a těch, kteří žili na okraji světa v bídě a špíně. Mezi nimi také našel své první pomocníky. Ale byli to muži ze zcela jiných společenských poměrů, kteří se rozhodli Juana následovat v jeho úsilí a nést je i do jiných krajů Španělska. Byli to muži odvážných činů, šlechtici, kteří za sebou měli docela pohnutý život. Někteří se od Juana a jeho díla zpočátku zcela veřejně distancovali a opovrhovali jím, ale brzy pochopili, proč tento muž nosí přízvisko "z Boha". Ochránce práv chudých, bratr všech a ten, kdo neohroženě hájil práva nuzných a odstrkovaných, ten kdo byl vždy připraven podat pomocnou ruku, to byl Jan z Boha. S charakteristickým voláním: "Čiňte dobře bratři!!!" (a tak sami sobě) procházel městem, sbíral almužny, dotýkal se lidských srdcí okoralých lhostejností a neláskou. Byl mužem, který dokázal budovat mosty lásky a důvěry a tím získal i mnoho podporovatelů a dobrodinců svého díla. Záchrana nemocných, které vynášel z hořícího královského hospitálu, byla jeho současníky komentována jako zázrak. Jeho spontánní pomoc tonoucímu chlapci v ledově studené řece se mu stala osudnou. Umírá po těžké nemoci dne 8.3. 1550 v domě svých dobrodinců. Blázen a žebrák z Granady známý po celém Španělsku byl triumfálně pohřben za účasti všech obyvatel Granady a jako Otci chudých a nemocných se mu dostalo r. 1630 blahorečení a r. 1690 i svatořečení církví. Jeho zcela duchem evangelia prodchnutá spiritualita lásky k maličkým zanechala své stopy po celém světě i v Čechách a na Moravě.

9. březen – SVATÁ FRANTIŠKA ŘÍMSKÁ

Narodila se roku 1384 v Trastevere (Zátibeří) v Římě do zámožné rodiny. Již ve 13 letech ji provdali za šlechtice Lorenza Ponziana, ač jejím přáním bylo vstoupit do řeholního řádu. Byla skromná, jemnocitná a zbožná, dbající čistoty. Svému muži byla dokonalou manželkou, dbala jeho přání. On byl zbožný, vážil si jí a obdivoval její ctnosti. Františka se podrobovala zvyklostem zámožných rodin co se týče společnosti i vnějšího

oděvu, ale pod krásnými šaty nosila žíněný pás. Touto asketickou drobností z lásky k Ježíši si pomáhala, aby její myšlenky směřovaly vždy k tomu, co se líbí Bohu. Ve společnosti mužů bývala zdvořilá a skromná, mezi dámami vážná a v řeči opatrná. Po prožitém bolestném onemocnění, jehož konec jí prý ve snu oznámil sv. Aleš, se s manželovým souhlasem přestala honosně oblékat a peníze ušetřené za šaty a hostiny rozdávala chudým. Pro chudé a nemocné byla později nejednou také žebrať v odlehlých místech, kde ji neznali, a hodně jim pomáhala. Měla milost vidět svého strážného anděla a dostala další mystické dary. Byla dbalá na náboženské povinnosti všech v domě a v domácnosti nesnesla závadnou knihu. Za všech okolností žila v pokoře a trpělivosti.

Životopisy se neshodují v počtu jejích dětí. V 16 letech se jí narodil první chlapec Jan a během čtyř let asi tři děti. Dcerka zemřela v šesti letech a druhý chlapec zemřel v sedmi letech. Její děti sklátila epidemie moru. Když jí zůstal jen nejstarší syn, odvěkli ho jako rukojmí za poslední války se stoupencem vzdoropapeže Ladislavem Neapolským z Durazza, který v letech 1404-1413 třikrát napadl a plnil Řím. Ponzianiho rodinný palác nechal vyplenit při posledním napadení a těžce zraněného Lorenza, který byl vrchním velitelem papežského vojska, dal vyhnat z města. Mohl se vrátit až když neapolští vetřelci odešli z Říma. Pro Františku to byla velmi těžká doba. Od zoufalství ji však chránila zbožnost i dobrotivost, se kterou se obracela k těm, kteří se dostávali do ještě horší situace. Třeba jen proto, že jim tolik nepomáhala víra. Rozdala zbytky zásob chudým a šla pomáhat nemocným ve třech římských nemocnicích. Ošetřovala je, vedla k pokání a modlila se s nimi i za ně. Příklad obětavé Františky oslovil i další římské ženy, které s ní pak v roce 1425 vytvořily

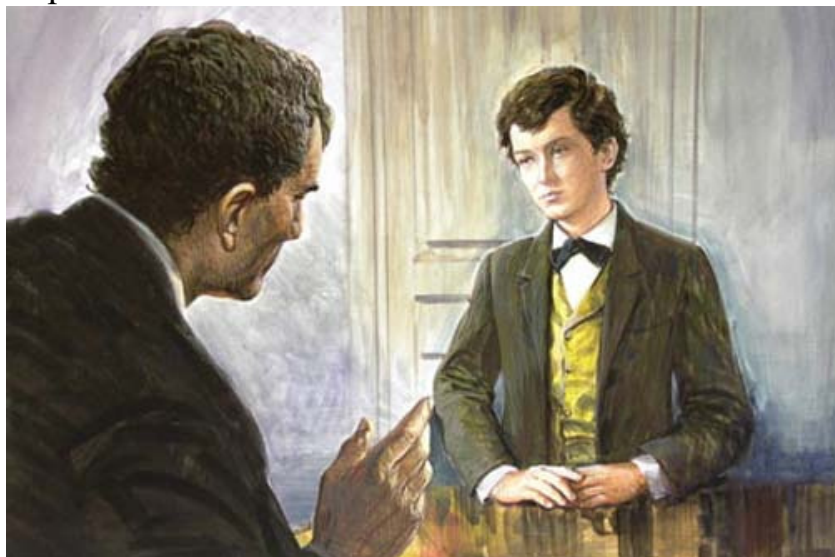
sdužení benediktinských oblátek, spojené duchovně s římským benediktinským klášteřem z "Olivové hory". Do roku 1433 žily ve svých rodinách a až pak vytvořily společenství v jednom domě, nazvaném klášteř Oblátek Tor de' Specchi. Tam se Františka přestěhovala až po smrti svého invalidního manžela v březnu 1436. Žila tam čtyři roky a ve věku 56 let

zemřela. Pohřbena byla v kostele Santa Maria Nuova nad zříceninami starořímského fóra. Kanonizována byla v roce 1608.

SVATÝ DOMINIK SAVIO

Narodil se 2. 4. 1842 v Riva de Chieri u Turína v Itálii do rodiny chudého kováře a švadleny. Měl deset sourozenců. Od pěti let ministroval, v sedmi poprvé

přijal eucharistii. Tehdy si do zápisníku napsal heslo pro život: "Raději smrt než hřích." Od devíti let chodil každý den 8 km pěšky do školy v Castelnovu. Fyzicky byl slabý, jinak ale vytrvalý, učenlivý a pilný. Ve 12 letech se dostal do oratoře Dona Bosca v Turíně. Ten viděl jeho čistotu a bezúhonnost a řekl mu: "Jsi z dobrého materiálu, z dobré látky." Dominik na to: "A k čemu bude látka dobrá?" - "Uděláme z ní pěkné šaty a darujeme je Bohu," odpověděl Bosco. A Dominik konstatoval s prosbou: "Já jsem látka, buďte tedy vy krejčím." Za dobrého vedení Dominik mentálně rychle dozrával a předčil své vrstevníky. Vysloužil si jméno Savio, což znamená "Moudrý". Při jedné slavnosti chtěl Don Bosco každému chlapci splnit přání. Dominik napsal své přání slovy: "Pomozte mi, abych se stal svatým." Don Bosco řekl: "Žádal jsi o hezký dárek. Na svatost je jeden recept. Jsou v něm pro tebe důležité tři přísady: Veselost - to, co tě činí smutným, co tě zneklidňuje, odhod' pryč. Plnění tvých školních a náboženských povinností - buď pozorný, dělej dobře úkoly, připravuj se studiem a modli se rád. Dělej druhým dobro - vždy je někdo, kdo potřebuje tvou pomoc, kdo je vedle tebe. Podej mu pomocnou ruku, i když tě to bude něco stát. A když dobře tyto tři věci smícháš staneš se svatým. A Dominik rozdával radost, jak jen mohl, dobře se učil a rád zůstával dlouho u modlitby. Zde je několik ukázek, jak pomáhal. Uslyšel jednoho člověka škaredě nadávat a klít. Aby jeho proklínání přerušil, tak se přiblížil a s nevinným výrazem se zeptal na adresu jejich oratoria. Neznámý se zarazil, nevěděl. Dominik pokračoval druhou prosbou: "Mohli byste mi udělat jinou velkou laskavost, kdybyste už neklel a nebral nadarmo Boží jméno." Stalo se, že kněz nesl Nejsvětější svátost, Dominik poklekl a vedle něj byl voják, který se k tomu neměl. Dominik před něj roztáhl svůj kapesník, a tak jej beze slov přiměl také pokleknout. Když mezi hochy začal někdo špatně mluvit, Dominik do toho začal vyprávět nějaký vtip nebo veselý příběh. Jindy se stalo, že se dva hoši chystali na souboj kameny. Dominik se nabídl, že jim bude svědkem. V poslední chvíli na začátku souboje vytáhl z pod kabátu kříž a zvolal: "Prvním kamenem hod'te každý po mně!" - A souboj se nekonal,

oba sokové porozuměli a smířili se. Ke konci třetího roku v oratoriu Dona Bosca začal Dominik výrazněji slábnout, takže nestačil ani na hry s ostatními, pak se musel vzdát i studia a cítil, že brzy zemře. Přijal i Boscovo rozhodnutí, aby se vrátil k rodičům. S kamarády se rozloučil zvoláním: "Na shledanou tam, kde budeme navždy s Pánem!" Doma před smrtí ještě těšil zdrcené rodiče. Pak řekl: Sbohem tatínku! Ještě jsem nikdy nespatrił něco tak krásného, jako vidím teď." Po těch slovech tuberkulóza dovršila své dílo a Dominik vydechl naposled. Blahořečen byl v roce 1950 a kanonizován 12. 6. 1954. V roce 1957 papež Pius XII. jej ustanovil patronem křesťanských studentů.

OLTÁŘ SV. DOMINIKA SAVIA S RELIKVIEMI SVĚTCE V BAZILICE PANNY MARIE POMOCNICE V TURÍNĚ,
Peregrinatio ad Loca Amoris quo maior nullus ita splendet, Torino, Itálie, 22. června 2015.

10. březen – SVATÝ JAN OGILVIE

Jan Ogilvie se narodil roku 1579, v době, kdy skotská reformace dosahovala svého vrcholu, v hrabství Banffshire na severu Skotska. Pocházel z vedlejší větve šlechtického rodu Ogilvie, který po staletí hrál významnou úlohu v dějinách Skotska. Janovi předkové zůstali věrni katolické víře, až na jeho otce, sira Waltera Ogilvie, který Jana vychoval v kalvínské víře. Vzhledem k Janovým mimořádným intelektuálním schopnostem jej rodiče roku 1593, sotva čtrnáctiletého, poslali na studia na kontinent. Asi čtyři roky strávil putováním po Itálii, Francii a Německu, kde se ocitl uprostřed náboženských sporů, které tehdy hýbaly Evropou. Roku 1596 Jan požádal o přijetí do skotské koleje v Douai, která byla dočasně přestěhována do Lovaně. Kolej řídili jezuité a většina jejich studentů pocházela ze skotských katolických šlechtických rodin. Pod vedením jezuitského kněze se tam Jan v sedmnácti letech obrátil na katolickou víru a před kalvinizmem (presbyteriánstvím) svého dětství dal přednost víře svých předků. Po přechodném pobytu v koleji skotského benediktinského kláštera v Řezně několik let pobýval na Moravě, kde začal studovat na jezuitské koleji v Olomouci. Právě tam rozpoznal své životní povolání a rozhodl se vstoupit do Tovaryšstva Ježíšova. Pěšky šel do Vídně, aby požádal rakouského provinciála o přijetí do řádu. Byl přijat a včleněn do noviciátu v Brně, do kterého vstoupil v listopadu 1599. Po prvních slibech roku 1601 jej představení poslali na další formaci do Rakouska. Filozofii studoval ve Štýrském Hradci a ve Vídni vyučoval rétoriku. Odtud se vrátil do Olomouce, kde studoval teologii a připravoval se na kněžství (1609–1610). Jako scholastik se věnoval mladým lidem v olomoucké mariánské družině, kterou tehdy vedl, a mezi studenty šířil úctu k Panně Marii. Po studiích jej po jedenáctiletém pobytu v rakouské provincii generální představený řádu Claudio Aquaviva roku 1610 poslal do Francie, kde v Paříži přijal kněžské svěcení. Následující tři roky prožil v Rouenu. Po devatenácti letech strávených mezi cizinci se opět ocitl mezi svými krajany, ve společnosti jezuitských kněží ze skotské misie, od kterých se k němu dostaly zprávy o potřebách jeho krajanů. Vzpomínal na svou vlast, ve které skotská protestantská církev pronásledovala, věznila a popravovala katolické křesťany, kteří odmítali uznat své světské panovníky za hlavu církve. Kněží, kteří by se katolíkům věnovali, bylo málo. Misie ve Skotsku byla roku 1611 v tíživé situaci. Král znovu rozpoutal pronásledování katolíků a dva poslední skotští jezuité byli donuceni opustit zemi. Tyto zprávy v Janovi probouzely touhu po návratu do vlasti a po tamním misijním působení. Dva roky naléhavě prosil své představené, aby mu dovolili jít za svými pronásledovanými krajany a udržovat mezi nimi katolickou víru. Velmi dobře věděl, že se tak dostane do nebezpečí života, ale snad právě to – položit svůj život za Krista – ho přitahovalo. Roku 1613 se představený skotských jezuitů, sedmdesátiletý veterán skotské misie Jakub Gordon, který většinu svých kněžských let strávil na tajných cestách do Skotska, ocitl v zoufalé situaci, protože nevěděl, koho do Skotska poslat. Požádal tedy otce generála, aby poslal jeho samotného. Ten to s poukazem na jeho věk zamítl. Z mnoha Skotů, kteří se cesty do Skotska dožadovali, se nakonec rozhodl vyslat dva, z nichž jedním byl právě Jan Ogilvie. V přestrojení za vojáka, který se vrací z evropských bojišť a obchoduje s koňmi, pod

falešným jménem Jan Watson, se Ogilvie po dvaceti dvou letech strávených v cizině 11. listopadu 1613 tajně vrátil do vlasti. Po šestitýdenním pobytu v rodném kraji začal působit v Edinburghu, kde našel úkryt u mladého parlamentního advokáta a horlivého katolíka Viléma Sinclaira. Sinclair byl vychován jako protestant, ale později konvertoval, tajně pomáhal kněžím a řeholnicím a ve svém domě jim poskytoval bezpečný úkryt. Ogilvie vyučoval advokátova syna; v advokátově domě i v dalších domech tajně sloužil hojně navštěvované mše svaté a kázal. Často navštěvoval uvězněné katolíky a jeho neohrožené pohrdání nebezpečím i smrtí vzbuzovalo obdiv. Katolické bohoslužby tehdy byly zakázány; kdo byl přistižen na tajné mši, tomu byl zabaven majetek a byl tvrdě potrestán. Ogilvie věděl, že věřící, kteří potřebují jeho pomoc a posilu, jsou i jinde, a proto začal působit i mimo Edinburgh. Na počátku roku 1614 se vydal do Londýna na tajnou cestu, jejíž záměr nebyl nikdy objasněn. Nějaký čas strávil na královském dvoře a později vyšlo najevo, že prokázal nějakou službu králi. V Glasgow začal působit koncem srpna 1614. Navázal tam na předchozí činnost jezuitů ve skotské misii, znovu utvořil místní katolické společenství, tajně sloužil mše a přijímal zpět do církve ty, kteří upadli do omylu. V říjnu 1614, v den, kdy měl zpět do církve přijmout pět jinověrců, však byl po sotva ročním působení ve vlasti udán jako katolický kněz tamnímu protestantskému arcibiskupu Janu Spottiswoodovi, který ho dal zatknout a uvěznit. Ve vězení strávil asi pět měsíců za nelidských podmínek. Byl téměř neustále přikován, těžká pouta mu bránila v pohybu, a několikrát byl krutě mučen. Znovu a znovu odmítal zřici se své víry a uznat svrchovanost anglického krále ve věcech náboženství. Jeho vězňatelé chtěli dosáhnout toho, aby jim prozradil jména dalších katolíků. Pětkrát byl vyslýchán a různým způsobem týrán. Jednou mu prý po devět nocí nedovolili spát, bodali do něj a přeráželi mu některé kosti. Nikoho však neprozradil. Soud se snažil vydat ho na smrt jako vzbouřence, a ne jako věřícího katolíka, protože si nepřál, aby byl uctíván jako mučedník a tím ještě přispěl k upevnění katolické víry. Celý proces dopadl tak, jak si to soudcové předem domluvili. Ogilvie byl označen za velezrádce a pro urážku královského majestátu, za obhajobu papežovy pravomoci v duchovních věcech i nad poddanými anglického krále a za pobuřování proti zákonům byl odsouzen k smrti oběšením. Rozsudek byl vykonán 10. března 1615 na šibenici, která byla vztyčena v centru města. Když byl oběšen, růženec, který držel v ruce, prý dopadl na jednoho z kalvinistů, již popravě přihlíželi, a tento zážitek vedl k jeho obrácení na katolickou víru. Smrt Ogilvieho zastihla v necelých třiceti šesti letech. Pohřben byl na hřbitově pro odsouzence. O jeho ostatcích se oficiálně nic neví, ale podle Sinclairova svědectví je věřící hned následující noci tajně přenesli na jiné místo. Ve vězení se mu podařilo sepsat a tajně ven propašovat zprávu o svém zatčení, soudním přelíčení i mučení a nelidských podmínkách, ve kterých byl ve vězení držen. Text byl doplněn jeho spoluvězni a svědčí o Ogilvieho neochvějnosti a úsilí přesvědčit o pravdě katolické víry i jeho protivníky. Jan Ogilvie je jediným kanonizovaným skotským mučedníkem z doby reformace. Proces jeho blahořečení byl zahájen již roku 1629. Hlavním svědkem předběžného vyšetřování byl Ogilvieho nejstatečnější přítel Vilém Sinclair. Kvůli různým okolnostem však byl Ogilvie prohlášen za blahoslaveného až roku 1929. K jeho svatořečení v říjnu 1976 významně přispělo zázračné uzdravení glasgowského dokaře Johna Fagana, který se roku 1967 uzdravil z rakoviny žaludku poté, co se jeho žena Mary a věřící z farnosti bl. Jana Ogilvieho v Easterhouse modlili k tomuto jezuitskému mučedníkovi. Ogilvie je patronem Skotska, olomoucké komunity českých jezuitů a zvláštním ochráncem studentů a pedagogů olomoucké univerzity.

NEŘESTI A CTNOSTI

Smutek

(katecheze papeže Františka při generální audienci, Aula Pavla VI., Vatikán, 7. února 2024)

Jak dlouho budeš na mě, Hospodine, docela zapomínat, jak dlouho budeš přede mnou skrývat svou tvář? Jak dlouho se budu starostí zmítat ve své duši, s tím každodenním smutkem v srdci, jak dlouho se má nade mnou vypínat můj nepřítel? Já však důvěřuji v tvé slitování, pro tvou pomoc ať zaplesá mé srdce, zazpívám Hospodinu, který mě zahrnul dobrem. (Žalm 13,2-3.6)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V našem katechetickém itineráři o neřestech a ctnostech se dnes zastavíme u neřesti, a to neřesti ne zrovna hezké, smutku, chápaného jako pokleslost duše, stálé trápení, které člověku brání prožívat radost ze své existence.

Především je třeba poznamenat, že v souvislosti se smutkem otcové učinili důležité rozlišení. Skutečně existuje smutek, který je přiměřený křesťanskému životu a který se s Boží milostí mění v radost: ten samozřejmě nelze odmítat a je součástí cesty obrácení. Existuje však také další druh smutku, který se vkrádá do duše a který ji ponižuje: s tímto druhým typem smutku je třeba bojovat.

Existuje tedy přátelský smutek, který nás vede ke spáse. Vzpomeňme si na marnotratného syna z podobenství: když si sáhne na dno své degenerace, pocítí velkou hořkost, a ta ho přivede k tomu, že se vzpamatuje a rozhodne se vrátit do otcovského domu (srov. Lk 15,11-20). Sténat nad svými hříchy, připomínat si stav milosti, z něhož jsme vystoupili, plakat nad tím, že jsme ztratili čistotu, s níž si nás Bůh vysnil, je milost.

Existuje však i druhý smutek, který je nemocí duše. Vzniká v lidském srdci, když se vytratí touha nebo naděje. Zde můžeme odkázat na příběh emauzských učedníků. Tito dva učedníci opouštějí Jeruzalém se zklamaným srdcem a cizinci, který je v jednu chvíli doprovází, se svěřují: "Doufali jsme, že to bude on - tedy Ježíš - kdo vysvobodí Izrael" (Lk 24,21). Dynamika smutku je spojena se zkušeností ztráty. V lidském srdci se rodí naděje, které jsou někdy zklamány. Může to být touha vlastnit něco, co člověk nemůže získat; ale také něco důležitého, například citová ztráta. Když se to stane, srdce člověka jako by se propadlo do propasti a pocity, které prožívá, jsou sklíčenost, slabost ducha, deprese, úzkost. Všichni procházíme zkouškami, které v nás vyvolávají smutek, protože život nás přivádí k tomu, abychom si představovali sny, které se pak rozpadnou. V této situaci se někteří po období zmatků spoléhají na naději, jiní se však utápějí v melancholii a nechávají ji hlodat ve svém srdci. Cítí z toho někdo potěšení? Podívejte se na to. Smutek je jako potěšení z toho, že nejste šťastní, že se něco nezdařilo, je to jako vzít si hořký, trpký bonbón bez cukru, nepříjemný... a cucat ten bonbón. Smutek je požitok z nepotěšení.

Některé vleklé smutky, kdy člověk stále rozšiřuje prázdnotu po tom, co už tu není, nejsou vlastní životu v Duchu. Určité uražené hořkosti, kdy má člověk stále na mysli nějaký nárok, kvůli kterému na sebe bere podobu oběti, v nás nevytvářejí zdravý život, natož křesťanský. V minulosti každého z nás je něco, co je třeba uzdravit. Smutek se z přirozené emoce může změnit ve zlý stav mysli.

Je to záludný démon, ten démon smutku. Pouštní otcové jej popisovali jako červa srdce, který rozežírání a vyprazdňuje svého hostitele. Tento obraz je dobrý, umožňuje nám tomu porozumět. Musíme si na tento smutek dávat pozor a myslet na to, že Ježíš nám přináší radost ze vzkříšení. Co mám tedy dělat, když jsem smutný? Zastavit se a podívat se: je to dobrý smutek? Není to snad naopak smutek špatný? A reagovat podle povahy tohoto smutku. Nezapomínejte, že smutek může být velmi špatný, vede nás k pesimismu, vede nás k egoismu, který se těžko léčí.

Bratři a sestry, musíme se vyvarovat tohoto smutku a myslet na to, že Ježíš nám přináší radost ze vzkříšení. Jakkoli je život plný rozporů, zmařených tužeb, neuskutečněných snů, ztracených přátelství, díky Ježíšovu vzkříšení můžeme věřit, že vše bude zachráněno. Ježíš vstal z mrtvých nejen za sebe, ale i za nás, aby vykoupil všechno štěstí, které v našem životě zůstalo nenaplněno. Víra zahání strach a Kristovo vzkříšení odstraňuje smutek jako kámen z hrobu. Každý den křesťana je cvičením ve vzkříšení. Georges Bernanos ve svém slavném románu Deník venkovského faráře nechává faráře z Torcy říci toto: "Církev má radost, všechnu tu radost, která je vyhrazena tomuto smutnému světu. To, co jste proti ní udělali, jste udělali proti radosti". A jiný francouzský spisovatel, León Bloy, nám zanechal tuto nádhernou větu: "Existuje jen jeden smutek, [...] ten, že nejsme svatí". Kéž nám Duch Vzkříšeného Ježíše pomůže překonávat smutek svatostí.

Akédia

(katecheze papeže Františka při generální audienci, Aula Pavla VI., Vatikán, 14. února 2024)

Potom s nimi šel Ježíš na venkovský dvorec zvaný Getsemany a řekl učedníkům: „Posed'te tady, zatímco se půjdu tamhle pomodlit.“ Potom se vrátil k učedníkům a našel je, jak spí. Řekl Petrovi: „To jste nemohli ani jednu hodinu se mnou bdít? Bděte a modlete se, abyste nepřišli do pokušení. Duch je sice ochotný, ale tělo je slabé.“ (Matouš 26,36.40-41)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Existuje jedna z hlavních neřestí, jež bývá často opomíjena, možná kvůli svému názvu, který mnoha lidem není příliš srozumitelný. Hovořím o akédii. Ve výčtu neřestí se proto tento pojem nahrazuje jiným a mnohem běžněji užívaným slovem: lenost. Ve skutečnosti je ovšem lenost spíše důsledkem než příčinou této neřesti. Když nějaký člověk upadne do nečinnosti, nedbalosti, apatie, říkáme o něm, že je lenivý. Avšak jak učí moudrost starých pouštních otců, kořenem této lenosti mnohdy bývá *akédia*, což v doslovném překladu z řečtiny znamená „nedostatek péče“. Jedná se o velice nebezpečné pokušení, s kterým si

nelze zahrávat. Když mu někdo padne za oběť, jako by jej skličovala touha po smrti. Všechno se mu zprotiví, vztah k Bohu jej nudí a také nejsvětější úkony, které mu v minulosti rozpalovaly srdce, se mu jeví zcela zbytečně. Takový člověk pak nařiká nad plynoucím časem a nenávratně ztraceným mládím.

Akédia bývá vymezována jako „polední démon“, který člověka zastihne v půli dne, kdy jeho námaha vrcholí a nadcházející hodiny se zdají čímsi jednotvárným a k životu nemožným. Mnich Evagrius v jednom slavném popisu zobrazuje tuto neřest následujícími slovy: „Zrak toho, kdo je v akédii, hledí nepohnutě k oknu, v duchu touží, aby někdo přišel. (...) Když čte, často zívá a snadno usíná. Mne si stále oči, protahuje se, a pak svůj zrak od knihy odvrací a zírá do zdi. Pak si zas třeba něco přečte, listuje v knize, (...) nakonec knihu zavře, dá si ji pod hlavu a usne, spánek ovšem není hluboký, protože ho probudí hlad a je nucen starat se o sebe.“ Řečeno závěrem: „Člověk, který se poddá akédii, nevykonává pečlivě Boží dílo“ (Evagrius, *De octo spiritibus malitiae*, 14).

Současní čtenáři v tomto popisu spatřují cosi, co velice připomíná depresi, a to jak z psychologického, tak z filosofického hlediska. Pro člověka spoutaného akédií ztratil život svůj význam, modlitba jej omrzela a každý zápas postrádá smysl. Přestože jsme se v mládí stravovali vášněmi, nyní se nám jeví nelogicky, jako sny, které nám nepřinesly štěstí. Člověk se tedy poddává roztěkanosti, bezmyslenkovitosti, což mu připadá jako jediné východisko. Rád by zcela otupěl a vyprázdnil mysl...jako by předčasně zemřel, a to je ošklivé.

Učitelé duchovního života při zacházení s touto neřestí, jejíž nebezpečí jsme si povšimli, předpokládají různé způsoby nápravy. Chtěl bych upozornit na jeden z nich, který považuji za nejdůležitější a který bych nazval trpělivostí ve víře. Ačkoli člověk bičovaný akédií touží po úniku z reality, po tom, aby se ocitl někde jinde, je naopak zapotřebí, aby odvážně vytrval a přijal Boží přítomnost ve svém „tady a teď“, za své stávající situace. Mniši říkají, že jejich cela je nejlepší učitelkou života, protože je místem, které konkrétně a každodenně promlouvá o jejich příběhu lásky k Hospodinu. Démon akédie by rád zničil právě tuto prostou radost onoho „tady a teď“, onen vděčný úžas ze skutečnosti. Chtěl by člověku namluvit, že vše je marnost, nic nemá smysl, že nemá cenu o někoho nebo o něco pečovat. V životě se setkáváme s nevrlymi lidmi, o kterých si řekneme, jak jsou protivní, a nelíbí se nám pobývat v jejich společnosti. Omrzelost těchto lidí je nakažlivá. Toto je akédie.

Kolik lidí zachvátila akédie a poháněni beztvarym neklidem poštili opustili cestu dobra, po níž se předtím vydali! Zápas s akédií je rozhodující a je nutno v něm za každou cenu zvítězit. Je to boj, jehož nebyli ušetřeni ani světci, neboť v mnohých jejich denících najdeme stránky, kde se svěřují s takovými děsivými momenty, se skutečnou nocí ve víře, kdy se vše jeví potměněle. Tito světci a světice nás učí, jak trpělivě projít takovouto nocí a připustit si ubohost víry. Když je stíšovala akédie, doporučovali udržovat úsilí v menší míře a upnout se k dosažitelnějším cílům, avšak zároveň odolávat a vytrvat s Ježíšovou oporou, která nikdy neopouští v pokušení.

Víra, trýzněná zkouškou v podobě akédie, neztrácí svou hodnotu. Naopak, je to pravá, nejlidštější víra, která navzdory všemu, navzdory oslepující temnotě, nadále pokorně věří. Je to ona víra setrvávající v srdci tak, jak pod popelem zůstávají řeřavé uhlíky. Vždy zůstává. A pokud někdo z nás podlehne oné neřesti či pokušení akédie, ať se snaží pohlédnout do svého nitra a uchovat řeřavé uhlíky naděje, aby tak šel dál.

"Když jsem šel k Janu Pavlu II., vždy jsem musel mít připraveny aspoň dva vtipy"

TOMÁŠ KARDINÁL ŠPIDLÍK, S.J.,
čestný občan Pustiměře

I.

Do cely odsouzeného k trestu smrti vchází ředitel věznice. „Poslouchejte,“ domlouvá odsouzenému, „víte, co vás čeká. Dříve, než vás zítra popraví, zeptají se vás na vaše poslední přání.“ „No a?“ „Podívejte, vám už je to i tak jedno, co kdybyste požádal, aby mi konečně zvýšili plat?“

II.

„Pane šéf, můžete mi dát zítra volno? Manželka chce pomoci s jarním úklidem.“ „Z takového důvodu vám přece nebudu dávat volno.“ „Děkuji, věděl jsem, že je na vás spolehnutí.“

III.

Strojvůdce Daněk leží v nemocnici zraněný po srážce rychlíku s nákladním vlakem. Jen díky jeho chladnokrevnosti a zkušenosti nedošlo k nedozírným škodám a ztrátám lidských životů. Ministr dopravy jej sám osobně navštíví a dají se do srdečného rozhovoru: „Tak jak se vám vede, pane Daňku?“ „Už je to lepší, pane ministře.“ „Jak dlouho už jezdíte?“ „Dvacet osm let.“ „A kolik je vám roků?“ „Jedenapadesát, pane ministře.“ „Jste ženatý?“ „Ano.“ „Hmm... tak mi řekněte, jak vlastně k tomu neštěstí došlo?“ „Totiž, pane ministře, jak se to tak stává. Nedával jsem pozor a pak už jsme se holt museli vzít.“

IV.

Ztroskotá loď a moře na ostrov vyvrhne Američana, Čecha a Rusa. Do půl hodiny se objeví smečka lidojedů a všechny tři odvedou do tábora. Tam jim náčelník říká lámanou francouzštinou, že se bude snažit jim pobyt zpříjemnit zvyklostmi moderní civilizace, takže budou popraveni v abecedním pořadí na moderním přístroji. S těmi slovy strhne velkou plachtu a odhalí zarezlou gilotinu. Američan poklekne, prostrčí hlavu otvorem, cvak, gilotina sjede dolů a zarazí se jen kousíček nad krkem. Tak ho vyndají a náčelník říká, že bohové se slitovali, on jejich vůli respektuje a splní onomu muži tři přání. Američan nelení a požádá o loď, pár veslařů a kufr perel. Je mu vyhověno. Pak přijde na řadu Čech. Také má štěstí a gilotina se zarazí těsně nad ním. I on má nárok na splnění tří přání. Tak povídá: „Tak zaprvé bych také chtěl loď. Zadruhé šest veslařů na ni. Zatřetí, nemáte tu desítku klíčů? Já bych vám tu gilotinu spravil...“

V.

„Pane soudce, to je nespravedlivé. Minule jsem za nadávku, že je souseď svině, dostal pokutu sto korun, a teď za tu samou nadávku mám platit tři sta?“ „Lituji, ale od té doby ceny vepřového výrazně stouply.“

VI.

Víte, jaký je nejlepší čtyřnohý přítel člověka? - Postel.

POŘAD BOHOSLUŽEB: 25. února - 3. března 2024

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDĚLE 25. února	2. NEDĚLE POSTNÍ SBÍRKA "HALÉŘ SV. PETRA" TOPOLANY - 16.30: POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Jiřího ŘIHÁČKA a Boží požehnání pro rodinu
		DRYSICE 9.30 na poděkování za 50 let manželství, dar zdraví a Boží požehnání pro rodinu DOBEŠOVU a MICHÁLKOVU	
		PODIVICE 11.00	za + Dominika TRÁVNÍČKA, živou a + rodinu
		TOPOLANY 17.00	za + rodinu MAČÁKOVU a duše v očistci
PONDĚLÍ 26. února	PONDĚLÍ PO 2. NEDĚLI POSTNÍ	PUSTIMĚŘ 17.00	za farnosti Pustiměř, Drysice, Podivice a Topolany
ÚTERÝ 27. února	ÚTERÝ PO 2. NEDĚLI POSTNÍ SV. ŘEHOŘ Z NAREKU, OPAT A UČITEL CÍRKVE	PODIVICE 8.00	za živou a zemřelou rodinu BĚLÁNKOVU, BURÁŇOVU PEROUTKOVU a JORDÁNOVU
STŘEDA 28. února	STŘEDA PO 2. NEDĚLI POSTNÍ	DRYSICE 16.30	POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY
		DRYSICE 17.00	za Boží požehnání pro rodinu MANDÍKOVU, BENÍČKOVU, HAJKOVU a BUJÁKOVU
ČTVRTEK 29. února	ČTVRTEK PO 2. NEDĚLI POSTNÍ	PODIVICE 8.00	za + Jaroslava MARÁKA, bratra Vlastimila a duše v očistci
PÁTEK 1. března	PÁTEK PO 2. NEDĚLI POSTNÍ PRVNÍ PÁTEK V MĚSÍCI	PUSTIMĚŘ - 16.30: POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY	
		PUSTIMĚŘ 17.00	za + rodinu INDROVU, ŠOSTOU, SKALÍKOVU a duše v očistci
		PODIVICE 17.00	POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY
SOBOTA 2. března	SOBOTA PO 2. NEDĚLI POSTNÍ SV. ANEŽKA ČESKÁ, PANNA (+1282)	PODIVICE 8.00	za + Anežku BENÍČKOVU, manžela, rodiče z obou stran, syny, vnuka, živou a + rodinu
NEDĚLE 3. března	3. NEDĚLE POSTNÍ PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA TOPOLANY - 16.30: POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Jana PŘIKRYLA, živou a + rodinu
		DRYSICE 9.30	za + Ludmilu PEPRNÍČKOVU, manžela, syna a dar zdraví pro živou rodinu
		PODIVICE 11.00	za + rodiče PLISKOVY, dceru, syna, tři zeteř a Boží požehnání pro živou rodinu
		TOPOLANY 17.00	za farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice

POŘAD BOHOSLUŽEB: 3. - 10. března 2024

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDELE 3. března	3. NEDELE POSTNÍ PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA TOPOLANY - 16.30: POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Jana PŘIKRYLA, živou a + rodinu
		DRYSICE 9.30	za +Ludmilu PEPRNÍČKOVOU, manžela, syna a dar zdraví pro živou rodinu
		PODIVICE 11.00	za + rodiče PLISKOVY, dceru, syna, tři zetě a Boží požehnání pro živou rodinu
		TOPOLANY 17.00	za farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice
PONDĚLÍ 4. března	PONDĚLÍ PO 3. NEDELI POSTNÍ SV. KAZIMÍR	PUSTIMĚŘ 17.00	za +Marii a Martina BENÍČKOVY, rodiče, syna a Boží požehnání pro živou rodinu
ÚTERÝ 5. března	ÚTERÝ PO 3. NEDELI POSTNÍ	PODIVICE 8.00	na poděkování Pánu Bohu za přijatá dobrodiní s prosbou o ochranu Panny Marie pro rodinu a přátele
STŘEDA 6. března	STŘEDA PO 3. NEDELI POSTNÍ	DRYSICE 16.30	POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY
		DRYSICE 17.00	za dar zdraví a Boží požehnání pro rodinu JANSKOU
ČTVRTEK 7. března	ÚTERÝ PO 3. NEDELI POSTNÍ SV. PERPETUA A FELICITA, M.	PODIVICE 8.00	za + Jana a Vlastu POSPÍŠILOVY a duše v očistci
PÁTEK 8. března	PÁTEK PO 3. NEDELI POSTNÍ SV. JAN Z BOHA, ŘEHOLNÍK	PUSTIMĚŘ 16.30	POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY
		PUSTIMĚŘ 17.00	za + manžele PROCHOVY a rodiče z obou stran
		PODIVICE 17.00	POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY
SOBOTA 9. března	SOBOTA PO 3. NEDELI POSTNÍ SV. FRANTIŠKA ŘÍMSKÁ, Ř.		
NEDELE 10. března	4. NEDELE POSTNÍ TOPOLANY - 16.30: POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY	PUSTIMĚŘ 8.00	za farnosti Pustiměř, Drysice, Podivice a Topolany
		DRYSICE 9.30	na úmysl dárce
		PODIVICE 8.00	za + dominikánky, kněze a za nová kněžská a řeholní povolání
		TOPOLANY 17.00	za + P. Václava ZAMAZALA +kněze, kteří působili ve farnosti a za nová kněžská povolání